

Role of Online Media towards Democratic Political Participation of People in Pak Chong District, Nakhon Ratchasima Province

Phra Samrit Paripunno¹ Phrakhrupalad Niwet Chinavaro² and
Phrakhrusripariyattayarak³

Received: December 20, 2022

Revised: August 06 2023

Accepted: September 23, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the level of opinions on the role of online media towards democratic political participation; 2) to compare the level of opinions on the role of online media towards democratic political participation classified by personal factors; and 3) to apply Buddhhadhamma to promote the role of online media towards democratic political participation. It was a mixed methods research. Data were collected from a sample of 400 people. There were interviews with 9 informants. Data were collected using questionnaires and interviews. Data were analyzed using statistics, namely percentage, mean, standard deviation, in-depth interview. Data were analyzed using descriptive content analysis. The results of the research found that 1) the level of opinions on the role of online media towards democratic political participation, overall was at a high level ($\bar{X} = 3.54$). When considering each aspect, participation aspect ($\bar{X} = 3.60$), voting aspect ($\bar{X} = 3.58$), and expressing opinions aspect ($\bar{X} = 3.52$) were at a high level. As for news awareness

¹ Sangha in Nakhon Ratchasima Province

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus

Corresponding author, e-mail: joybenyapajoy@gmail.com, Tel. 089-9453529

($\bar{x} = 3.47$), it was at a moderate level; 2) comparison of the role of online media towards democratic political participation found that people with different ages and monthly incomes had levels of opinion on the role of online media towards democratic political participation with statistical significance at the 0.05 level. As for people with different genders, education level and careers had not difference in a level of opinion on the role of online media towards democratic political participation; 3) the application of Buddhhadhamma to promote the role of online media towards democratic political participation of citizens used Aparihaniyadhamma 7, namely regular meetings, meeting together in harmony, failing to enact or abolish an provision ordinance, respect and obedience to superiors, honoring and protecting women's rights, promoting and maintaining good cultural traditions, righteous protection.

Keywords: Online Media, Political Participation, Democracy

บทบาทสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของ ประชาชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

พระสัมฤทธิ์ ปริบุญโณ¹ พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร² และพระครูศรีปริยัติยารักษ์³

Received: December 20, 2022

Revised: August 06 2023

Accepted: September 23, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน เป็นการวิจัยแบบพหุสาธิต ด้วยวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์จำนวน 9 รูป/คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.58$) ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = 3.52$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการรับรู้ข่าวสาร ($\bar{X} = 3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง 2) การเปรียบเทียบบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนที่มีอายุและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาท

¹ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Corresponding author, e-mail: joybenyapajoy@gmail.com, Tel. 089-9453529

ของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน 3) การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนใช้หลักอปริหาญธรรม 7 ได้แก่ การประชุมกัน เนื่องนิตย์ พร้อมเพียงกันประชุม การไม่บัญญัติหรือไม่ลุ่มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ การเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี การส่งเสริมและรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม การอารักขา คุ้มครอง ปกป้องอันชอบธรรม

คำสำคัญ: สื่อออนไลน์, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย

บทนำ

ยุคปัจจุบันเทคโนโลยีมีการพัฒนา ระบบการติดต่อและการสื่อสารนั้นเป็นไปได้ง่ายขึ้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถเกิดขึ้นที่ใดก็ได้ เนื่องจากระบบอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีการสื่อสารไร้สายนั้นได้ทำการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสาร รวมถึงช่องทางการติดต่อสื่อสารกันให้เข้าถึงประชาชนทุกคน โดยช่องทางที่ได้รับความนิยมมากที่สุดก็คงหนีไม่พ้นการสื่อสารแบบออนไลน์ ซึ่งสะดวก รวดเร็ว และเป็นสื่อที่ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความนิยมเป็นอย่างมาก เพราะสามารถติดตามเรื่องราวการอัปเดตข่าวสารต่าง ๆ รวมไปถึงการร่วมแสดงความคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่งทำให้สื่อออนไลน์นั้น เป็นที่นิยมอย่างรวดเร็ว ทำให้ธุรกิจหนังสือพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์โพสต์ทูเดย์ หรือหนังสือพิมพ์แนวหน้า ได้ให้ความสนใจกับสื่อออนไลน์ และหันสนใจทำธุรกิจข่าวออนไลน์กันมากขึ้น โดยทำการเปิดเว็บไซต์นำเสนอข่าวของตนเอง และยังมีเปิดช่องทางการแสดงออกทางความคิดเห็นให้ประชาชนหรือผู้คนที่มีความสนใจในข่าวนั้น ๆ ได้แสดงออกความคิดเห็นเกี่ยวกับ เนื้อหาข่าวหรือประเด็นข่าวได้โดยตรง (เสถียร เขยประทับ, 2551)

ในภาวะสังคมปัจจุบันประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ยุคสารสนเทศอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทต่อประชาชนในการใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงข้อมูลและการติดต่อสื่อสาร สื่อดิจิทัล อันได้แก่ ดิจิทัลมีเดีย โซเชียลมีเดียหรือสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่จัดว่าเป็นสื่อใหม่ (New Media) มีอิทธิพลมากขึ้นเรื่อย ๆ ต่อการรับรู้

ทัศนคติ และพฤติกรรมของคนในสังคม ความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้สื่อใหม่สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้อย่างสะดวก รวดเร็วฉับไวผ่านทางอินเทอร์เน็ต ในขณะที่สื่อกระแสหลัก อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ต้องอาศัยสื่อมวลชนทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร จุดเด่นของสื่อใหม่เหล่านี้คือประชาชนทั่วไปสามารถเขียนข่าวหรือทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารไปยังสังคมทั้งในและต่างประเทศ และยังเป็นการสื่อสารสองทาง (Two-way Communication) ที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถโต้ตอบกันได้ทันที ส่งผลให้สื่อใหม่ได้เข้ามาแย่งชิงพื้นที่ข่าวที่เคยถูกผูกขาดมาอย่างยาวนานโดยสื่อกระแสหลักอย่างหนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ซึ่งถือเป็นปรากฏการณ์เชิงบวกที่เปิดโอกาสให้พลเมืองเข้ามามีส่วนร่วมต่อประเด็นสาธารณะต่าง ๆ ในสังคม อย่างไรก็ตาม อยากรู้ก็ดีข้อควรระวังหรือ จุดอ่อนที่เด่นชัดที่สุดของสื่อใหม่คือที่มาและความถูกต้องเที่ยงตรงของข้อมูล ตลอดจนนัยซ่อนเร้น (Hidden Meaning) ต่าง ๆ ที่มักกับข่าวสารเหล่านั้น ซึ่งในหลายกรณีสื่อใหม่ โดยเฉพาะสื่อสังคมออนไลน์ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมือง มีการนำเสนอในลักษณะโฆษณาชวนเชื่อมากกว่าการนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน (มายแชร์ ประเทศไทย, 2564)

สื่อช่องทางหลัก คือ สื่อมวลชนเป็นช่องทางที่มีการนำเสนอข่าวสารการเมืองความเคลื่อนไหวต่าง ๆ มากที่สุด สื่อมวลชนจึงมีบทบาทสองด้านทั้งการถ่ายทอดข่าวสารให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับทั้งนโยบายพรรคการเมือง การรณรงค์ทางการเมืองต่าง ๆ รวมไปถึงการสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยเช่นกัน แต่การนำเสนอที่ไม่ได้เป็นกลางเสมอไปมีการนำเสนอด้วยความมีอคติทางการเมือง โดยที่อคติดังกล่าวอาจมาจากการเลือกสนับสนุนพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง หรือมีความคิดเห็นที่ตรงกับพรรคนั้น ๆ มากเกินไป ซึ่งความลำเอียงทางด้านกรถ่ายทอดข่าวสารทางการเมือง อาจมีความแตกต่างกันออกไปตามแต่ละองค์กรของสื่อมวลชนนั้น ๆ ซึ่งถ้าปราศจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนเกี่ยวกับการเมือง สังคมประชาธิปไตยก็ไม่สามารถอยู่ได้ด้วยเช่นกัน ดังนั้นเมื่อเกิดการนำเสนอข่าวสารที่ไม่เป็นกลางของสื่อมวลชนในปัจจุบัน จึงทำให้เกิดช่องทางการนำเสนอข่าวสารต่าง ๆ มากขึ้น ทุก ๆ ช่องทางนอกจากจะนำเสนอข่าวสารทางการเมืองแล้วยังสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ เพราะสื่อช่องทางต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน เช่น โทรทัศน์หนังสือพิมพ์สื่อออนไลน์ที่นอกจากจะให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองนั้น ยังเป็นช่องทางในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผ่านการรวมพลบนหน้าจออนไลน์อีกด้วย ซึ่งสื่อต่าง ๆ เหล่านี้มีบทบาทในการให้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้รวมถึงข้อเสนอแนะต่าง ๆ มุมมองแก่ประชาชน

ผู้รับสาร การเปิดรับสื่อเป็นเช่นไร ก็ส่งผลให้ความรู้รวมไปถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองก็มี เช่นนั้น เมื่อประชาชนผู้รับข้อมูลข่าวสารมีการเปิดรับข่าวสารที่มากขึ้นจากหลากหลายช่องทาง

จากการรับข่าวสารทางการเมือง จึงทำให้เกิดเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีการระบุเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองว่าเป็นการส่งเสริมให้ระบบการเมืองเป็นระบบที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีทั้งการสนับสนุน และคัดค้าน โดยกระทำภายใต้กฎหมายและระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยการเมืองในประเทศไทยมีการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดขึ้นมากมายหลายรูปแบบ ถือเป็นกระบวนการที่ทำให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจในระบบการเมืองการปกครองโดยกระบวนการของการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นแท้จริง คือ การแสดงออกซึ่งกิจกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคม ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคมการเมืองรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐบาลด้วยเช่นกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่ประชาชนต้องการ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยนั้นสามารถกระทำได้ทั้งในทางสนับสนุนและคัดค้านรัฐบาล ซึ่งเป็นการแสดงออกที่เป็นอิสระจากการควบคุมหรือกำกับของรัฐบาล นอกจากนี้การแสดงออกทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอาจมีอิทธิพลรวมถึงส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลได้เช่นกัน (สุรพงษ์ ชัยนาม, 2545)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา “บทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา” เนื่องจากในปัจจุบันสื่อออนไลน์เข้ามามีบทบาทเป็นอย่างมากต่อการเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ทำให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น เพราะจะได้รับการกระตุ้นจากการโต้ตอบความคิดเห็น และการรับรู้ถึงมุมมองทางการเมืองที่แตกต่างจากตนเอง ซึ่งการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อออนไลน์นั้นทำให้มีการยกระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนขึ้นมาเป็นอย่างมาก โดยอาจเริ่มจากการแสดงความคิดเห็น การโต้แย้ง การสนับสนุนทางการเมือง รวมไปถึงการปลุกกระตมประชาชนให้ออกมาใช้สิทธิของตนในการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ผู้วิจัยจึงต้องการค้นหาคำตอบของประชาชนในเขตอำเภอปากช่อง ว่ามีความรู้ ความเข้าใจต่อบทบาทสื่อออนไลน์มากน้อยแค่ไหน ที่ส่งผลกระทบบต่อบทบาททางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อนำเสนอการประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.746 โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอธิปไตย 7 และตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้ง ตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ในเขตอำเภอปากช่อง ซึ่งมีจำนวน 400 คนโดยผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนตามหลักอธิปไตย 7 ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ

ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักการเมืองท้องถิ่น รวมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. ระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.60$) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ($\bar{X}=3.58$) ด้านการแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=3.52$) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการรับรู้ข่าวสาร ($\bar{X}=3.47$) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย พบว่า ประชาชนที่มี อายุและรายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่มี เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ไม่แตกต่างกัน

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบบประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการรับรู้ข่าวสาร 2) ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 3) ด้านการมีส่วนร่วม และ 4) ด้านการแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังประยุกต์ใช้หลักอภิธานิยธรรม 7 หลักธรรมอันก่อให้เกิดความเจริญ มีลักษณะดังนี้ 1) ด้านการประชุมกันเนื่องนิยต์ ได้แก่ เข้าร่วมการประชุมทางการเมือง ปรีกษาหาหรือเรื่องการเมือง ได้พูดคุยสื่อสารทางการเมืองและได้ประสานงานเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น 2) ด้านการพร้อมเพียงกันประชุม ได้แก่ ได้เข้าร่วมการประชุมก่อนเวลาและตรงเวลาเสมอไม่ละทิ้งการประชุมโดยไม่มีเหตุอันสมควร ได้ลงมติเห็นชอบในการประชุมต่าง ๆ โดยพร้อมเพียงกัน 3) ด้านการไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ ได้แก่ การเมืองต้องไม่บัญญัติระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยคำนึงถึงความถูกต้องและความชอบธรรม 4) ด้านการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นทางการเมืองของผู้อื่น ปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตย ยึดหลักเสียงส่วนใหญ่ 5) ด้าน

การให้เกียรติและคุ้มครองสิทธิสตรี ได้แก่ เปิดโอกาสให้ได้แสดงออกทางการเมือง แสดงความคิดเห็นทางการเมือง สื่อออนไลน์เปิดโอกาสให้ได้มีบทบาททางการเมืองในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล 6) ด้านการส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ได้แก่ สื่อออนไลน์ส่งเสริม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น ปลูกฝังจิตสำนึก ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และรักท้องถิ่นของตนเอง 7) ด้านการอารักขา คุ้มครอง ปกป้องอันชอบธรรม ได้แก่ สื่อออนไลน์ปลูกฝังจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

อภิปรายผลการวิจัย

1. บทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ด้านการรับรู้ข่าวสาร ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ เบื้องต้นต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานความรู้ด้านการเมืองหรือด้านรัฐศาสตร์ ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ มีพื้นฐานประวัติศาสตร์ทางการเมืองหรือมีความเชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง เพราะจะทำให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ รวมไปถึงการเข้าใจในระบบของสังคมหรือวัฒนธรรมหรือหลักการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง มีทัศนคติความคิดเห็น ประสพการณ์ต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระชินกร สุจิตโต (ทองดี) (2564) พบว่าการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 1) ด้านรู้เข้าใจหลักการส่งสาร จะต้องอาศัยความจริงตัวสารเป็นความจริง มีทักษะในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีถูกต้อง ต้องไม่มีอคติและมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ อย่างจริง ๆ 2) ด้านรู้เท่าทันข้อมูลเนื้อหา เนื้อหาของสารที่ส่งออกไปจะต้องสื่อความหมายตรงประเด็นและชัดเจน จะต้องเป็นความจริงเป็นข้อเท็จจริง ต้องเป็นคำสัตย์คำจริง และต้องเป็นของจริง เป็นเรื่องที่จริง เป็นเรื่องแท้ มีประโยชน์ มีความตรงเวลา และเป็นเรื่องที่ชอบธรรม 3) ด้านรู้เลือกใช้สื่อหรือช่องทางหลากหลาย สื่อทางโซเชียลมีเดีย (Social Media) เช่น ส่งผ่านทาง เฟซบุ๊ก (Facebook) ไลน์ (Line) ทวิตเตอร์ (Twitter) อินสตาแกรม (Instagram) ยูทูบ (YouTube) ไลฟ์ (Live) และคลับเฮาส์ (Clubhouse) เป็นต้น สื่อทางออนไลน์ทุก ๆ ชนิดที่เป็นการเข้าถึงได้อย่างรวดเร็วถือว่าเป็นอำนาจสื่อยุคใหม่ และต้องเป็นสื่อที่ไม่ขัดต่อหลักความเชื่อและศรัทธา 4) ด้านรู้คิดวิเคราะห์แยกแยะอย่างมีวิจารณญาณ ต้องมีสติความระลึกรู้ตัว และมีทัศนคติ

การรับรู้ แนวคิดที่ดี และมีเหตุผลในการวิเคราะห์ผู้รับสารว่าสิ่งไหนตรง สิ่งไหนแย้ง สิ่งไหนขัดต่อหลักพื้นฐานความเป็นจริง และจะต้องมีการพิจารณาโดยใช้การ คิด วิเคราะห์ แยกแยะ ในข้อมูลที่แท้จริงและถูกต้องชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา นันทวโรภาส (2554) กล่าวว่า การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทยได้นำเสนอให้เห็นภาพกว้างของการสื่อสารทางการเมืองของรัฐบาลไทย ซึ่งเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นระบอบที่มีกลไกเลือกตั้ง มีการคัดสรรบุคคลเข้าสู่การเมือง ส่งผลให้การสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจประชาชนให้เกิดการยอมรับสนับสนุนกลายเป็นสิ่งสำคัญ และจำต้องอาศัยช่องทางการสื่อสารตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในการนำสารสู่ประชาชน โดยเริ่มแรกการสื่อสารทางการเมืองในไทยเน้นสื่อสิ่งพิมพ์เป็นหลัก ต่อมาจึงก้าวเข้าสู่การใช้วิทยุ โทรทัศน์ และอินเทอร์เน็ตตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามสื่อวิทยุและโทรทัศน์ในประเทศไทยล้วนอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลและกองทัพไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เช่น การเป็นเจ้าของ การให้สัมปทานแก่เอกชน การดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจ ส่งผลให้รัฐบาลและกองทัพมีความได้เปรียบในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารมาโดยตลอด ประกอบกับการมีสิทธิอำนาจทางการเมืองในการออกกฎหมาย ข้อบังคับต่าง ๆ ให้สังคมนำไปปฏิบัติ จึงนำไปสู่การมีอำนาจควบคุมสื่อมวลชนและสามารถกำหนดวาระของข่าวสารได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพิพัฒพงศ์ จิตธมโม (วงษ์ขาลี) (2564) พบว่า สภาพทั่วไปของการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองไทยที่มีความสำคัญ ได้แก่ การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองสามารถสื่อสารให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จและโน้มน้าวให้ประชาชนเลือกมาเป็นตัวแทนของประชาชนได้ โดยประชาชนได้พิจารณาจากการติดตามข่าวสารและนโยบายของพรรคการเมืองทางช่องทางการสื่อสารทุกช่องทางเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง ตรงประเด็นตามหลักประชาธิปไตย และเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มี อายุและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากประชาชนที่มีความคิดเห็นทางการเมือง ขึ้นอยู่กับการได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น ตามอายุและการศึกษาจึงทำให้มีความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอก

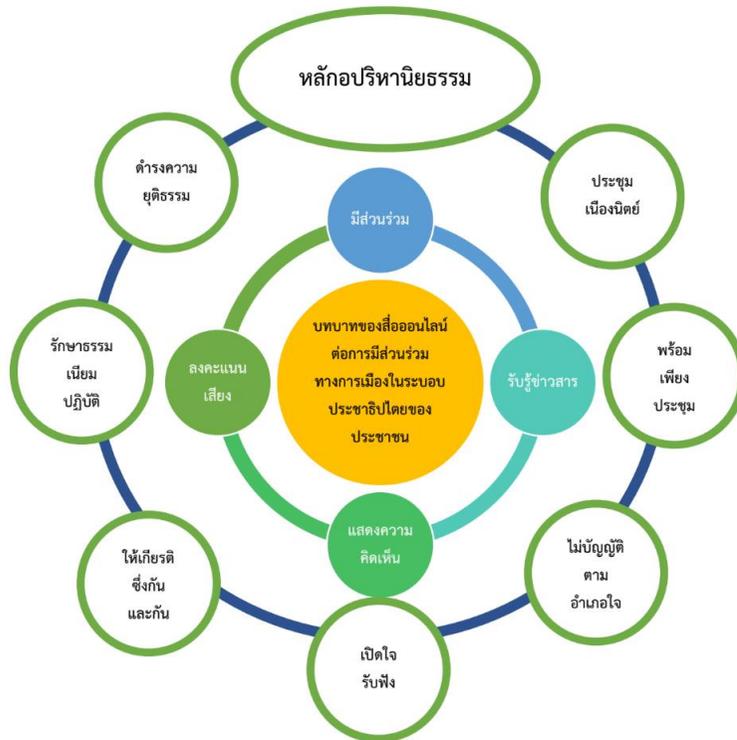
นรินทร์ ปิยะปัญญามงคล (2564) พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี 2562 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพส่วนบุคคล ในด้านเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี 2562 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีอายุ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะ/วิทยาลัย ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี 2562 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. บทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ตามหลักอภิธานิธรรม 7 (หลักธรรมอันก่อให้เกิดความเจริญ) ประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ คือ การประชุมกันเนื่องนิยต์ตามหลักอภิธานิธรรมนั้น ยังทำให้ทุกคนยอมรับในเหตุผลที่ถูกต้องที่เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติและนำความคิดเห็นของแต่ละความเห็นมารวมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางการเมือง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประคอง มาโต (2564) พบว่า การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อองค์กรเมือง โดยการประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสังคหวัตถุ 4 มีหลักดำเนินการเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติดังต่อไปนี้ 1) นักการเมืองควรปฏิบัติตนเป็นผู้ให้ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา มีจิตสาธารณะ ช่วยประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต้องเป็นผู้เสียสละเป็นเบื้องต้น เมื่อนักการเมืองมีจิตใจเป็นผู้เสียสละ 2) นักการเมืองเป็นผู้ที่มีวาจาไพเราะ พูดถูกกาลเทศะ เป็นผู้ที่มีเหตุ มีผล คำพูดเป็นที่ทำให้ผู้อื่น คือ ประชาชนสบายใจ พูดตรงไปตรงมา ไม่รับปากในสิ่งที่ทำไม่ได้ พูดจริง ทำจริง รับปากแล้วต้องทำได้ เป็นผู้ที่สามารถได้เป็นอย่างดี อยู่ในสภาสื่อสารในสิ่งที่ประชาชนต้องการ 3) นักการเมืองเป็นผู้สงเคราะห์ประชาชน เมืองในชุมชนมีงาน มีกิจกรรม ประเพณีในชุมชน สังคม ไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ มีส่วนร่วม มีส่วนช่วยอยู่เสมอทุกงาน เมื่อมีกิจกรรมได้เห็นนักการเมืองผู้เป็นตัวแทนของสังคมอยู่เป็นประจำ ช่วยเป็นประธานให้ เป็นต้น เป็นการละลายประชาชนผู้ให้ความไว้วางใจเป็นผู้แทน 4) นักการเมืองวางตนพอดี วางตนเหมาะสม ทำตนเสมอตนเสมอปลาย ทำตนสม่ำเสมอ เข้าถึงง่าย ช่วยเหลือประชาชนผู้มอบคะแนนเสียงให้ มีสุขทุกขั้วร่วมกัน รับผิดชอบในผลการตัดสินใจ ช่วยเหลือทุกครั้งที่ประชาชนเดือดร้อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาเอกกวิณ ปิยวิโร (อะซิม) (2564) พบว่า การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัด

นครศรีธรรมราช ตามหลักอภิธานิธรรม 7 ได้แก่ 1) การหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ 2) ความพร้อมเพียงกันประชุม 3) การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์ทางการเมือง ไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ (อันขัดต่อหลักการเดิม) ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้ 4) การเคารพประธานและความคิดเห็นของสมาชิกในที่ประชุม 5) การให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสตรีและบุรุษ ตลอดถึงการคุ้มครองผู้อ่อนแอ 6) การเคารพสักการสถานของประเทศชาติบ้านเมือง 7) การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาตลอดถึงบรรพชิตในศาสนา มีระดับความคิดเห็นสูงสุดรองลงมา คือ ด้านการให้เกียรติสตรียอมรับความเท่าเทียมสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษ และต่ำที่สุด คือ ด้านการหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ การประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประยุกต์ระหว่างพุทธจักรและอาณาจักรให้มีความสอดคล้องกันอย่างลงตัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของสาลินี รักกตัญญู (2564) พบว่า การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทศตปิณฑิธรรม พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ด้านการมีความเชี่ยวชาญ ตั้งใจ อดทนในการทำงาน (วิจิโร) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์กว้างไกล (จักขุมา) และด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ดี ช่วยเหลือและยกย่องให้เกียรติผู้อื่น (นิสสยสัมปันโน) ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักทศตปิณฑิธรรม ควรส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดที่ทันสมัย กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สามารถเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น พัฒนาฝึกฝนตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ รวมทั้งพัฒนาความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตน เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์โดยการสร้างแรงจูงใจ การยกย่องให้เกียรติและ การผูกใจคน เพื่อทำให้แต่ละคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจเป็นการบริหารตน บริหารคน และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเป็นผลมาจากการศึกษา “การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 1 การประยุกต์หลักพุทธธรรมในการส่งเสริมบทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ในอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (หลักอภิทานิยธรรม 7 + บทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน = เกิดพุทธธรรมเพื่อการส่งเสริม

บทบาทของสื่อออนไลน์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชน ใน
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. พรรคการเมืองในประเทศไทย ควรพัฒนาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การ
รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการเสนอนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชน
เกิด การตื่นตัวทางการเมืองซึ่งจะมีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อไป

2. สื่อสารมวลชนในทางการเมือง ควรที่จะได้วางตนเป็นกลาง โดยเสนอข่าวสาร
ทางการเมืองให้ครอบคลุมทุกด้าน ไม่เอนเอียงไปฝักใฝ่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งหากสื่อกระตุ้นทั้งคน
รุ่นเก่าและ รุ่นใหม่ก็จะเป็นผลให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สถาบันในสังคมไทย ประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่ม
เพื่อน เป็นต้น ควรเข้ามามีบทบาททำหน้าที่สื่อสารทางการเมือง ด้วยการปลูกฝังทัศนคติ ความรู้
ความ เข้าใจและจัดกิจกรรมทางการเมืองที่เหมาะสมกับสถานะของกลุ่มบุคคลนั้น ๆ เช่น
สถานศึกษาควร จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่นิสิต นักศึกษาหรือนักเรียน ตามวาระหรือ
โอกาสที่สมควร

2. ภาครัฐจะเปิดกว้างให้ประชาชนชาวไทยใช้สื่ออย่างกว้างขวาง มีเสรีภาพภายใต้
กรอบของกติกาที่เป็นธรรม โดยไม่แทรกแซงหรือบิดเบือนการเสนอข่าวสาร อีกทั้งยอมรับความเห็น
ต่างทางการเมืองที่ทุกฝ่ายควรรับฟังซึ่งกันและกันได้ จะทำให้เกิดบรรยากาศการตื่นตัวทางการเมือง
เพิ่มมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

นันทนา นันทวโรภาส. (2554). การสื่อสารทางการเมืองในประเทศไทย. ใน *รวมบทความวิชาการ
ฉบับพิเศษ 7 ปี*. วิทยาลัยการสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก. กรุงเทพฯ : แอปป้า
พริ้นติ้ง กรุ๊ป.

- ประคอง มาโต. (2564). *การส่งเสริมความนิยมทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองในจังหวัดอุทัยธานี*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระชินกร สุจิตโต (ทองดี). (2564). *การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารทางการเมืองสำหรับประชาชนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาพิพัฒพงศ์ ฐิตธมโม (วงษ์ขาลี). (2564). *การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการสื่อสารของนักการเมืองไทย*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาเอกกวิน ปิยวิโร (อะซิม). (2564). *การนำหลักพุทธธรรมมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มายแซร์ ประเทศไทย, (2564). *Growing up as Digital Natives*. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 22(1), 15-25.
- สาลินี รักกตัญญู. (2564). *การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน*. (ดุขฎฐินิพนธ์ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2545). *อาเซียนในสหัสวรรษใหม่*. กรุงเทพฯ : เต็มร้อย.
- เสถียร เขยประทับ. (2551). *การสื่อสารการเมืองและประชาธิปไตยที่พัฒนาแล้ว*. กรุงเทพฯ : วีพรี้น (1991).
- เอกนรินทร์ ปิยะปัญญามงคล. (2564). *แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 7(6), 348-355.

Application of Buddhadhamma to Promote Democratic Political Culture of Sikhio Municipality, Nakhon Ratchasima Province

Phra Maha Mongkol Kantitharo¹ Phrakrukhuntitamthare² and Phra Innuch Suwanno³

Received: December 20, 2022

Revised: August 06 2023

Accepted: September 23, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the general conditions towards the democratic political culture of Sikhio Municipality, Nakhon Ratchasima Province; 2) to compare the level of opinions towards democratic political culture of Sikhio Municipality, Nakhon Ratchasima Province classified by personal factors; and 3) to apply Buddhadhamma to promote democratic political culture of Sikhio Municipality, Nakhon Ratchasima Province. It was a mixed methods research. Data were collected from a sample of 385 people. There were interviews with 9 informants. Data were collected using questionnaires and interviews. Data were analyzed using statistics, namely percentage, mean, standard deviation, in-depth interview. Data were analyzed using descriptive content analysis. The results of the research found that 1) in general conditions towards the democratic political culture of Sikhio Municipality, people cooperated in monitoring and inspecting the work of officials in order not to use power in the wrong way, was a leader in raising awareness of others in participating in political and administrative activities, exercise of voting

¹ Sangha in Nakhon Ratchasima Province

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Nakhon Ratchasima Campus

Corresponding author, e-mail: joybenyapajoy@gmail.com, Tel. 089-9453529

rights and participation in checking state power, conducting political activities within the legal framework; 2) in terms of comparing the level of opinions towards democratic political culture classified by personal factors, people with different genders, ages, education levels, occupations, and monthly incomes had not difference in a levels of opinion towards promoting democratic political culture of Sikhio Municipality, Nakhon Ratchasima Province at statistical significance of the 0.05 level and 3) in the aspect of applying Buddhadhamma to promote democratic political culture, the officials must display polite behavior in performing their duties towards the public, have a generous heart, show kindness to those who came to request service, have sacrifice. When taking on the role of leader, one must express kindness towards subordinates, speak gently and explain to others to help create unity in the community and manage work with sacrifice.

Keywords: Buddhadhamma, Political Culture, Democracy

การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

พระมหามงคล ขนติธโร¹ พระครูขันติธรรมธารี² และพระอินทร์นุช สุวณฺโณ³

Received: December 20, 2022

Revised: August 06 2023

Accepted: September 23, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพทั่วไปที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) ประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 385 คน ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ จำนวน 9 รูป/คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพทั่วไปที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว ประชาชนร่วมมือกันสอดส่องดูแล ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อไม่ให้ใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง เป็นแกนนำปลูกจิตสำนึกให้แก่ผู้อื่นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง การใช้สิทธิเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอำนาจของรัฐ ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองภายใต้กรอบกฎหมายกำหนด 2) เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย จำแนกตาม

¹ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Corresponding author, e-mail: joybenyapajoy@gmail.com, Tel. 089-9453529

ปัจจัยส่วนบุคคล ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) ประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย เจ้าหน้าที่จะต้องมีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงไมตรีต่อผู้เข้ามาขอรับบริการ มีความเสียสละ เมื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำแล้วก็ต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา พูดด้วยความอ่อนโยนชี้แจงให้ผู้อื่นได้เข้าใจจะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน บริหารงานด้วยความเสียสละ

คำสำคัญ: พุทธธรรม, วัฒนธรรมการเมือง, ระบอบประชาธิปไตย

บทนำ

ภายหลังสังคมไทยเปลี่ยนรูปแบบการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองแบบประชาธิปไตยอันทรงมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขนั้น ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญที่เปิดโอกาสให้พลเมืองมีส่วนร่วมในการปกครองของประเทศตามระบอบประชาธิปไตย คือ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชนที่ยึดหลักเสียงข้างมากเป็นหลัก และให้ประชาชนเป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในรัฐ เพื่อมุ่งหวังให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิเสรีภาพและมีความเสมอภาคเท่าเทียมกันในกิจกรรมทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ทั้งนี้ ความสำเร็จของระบอบประชาธิปไตยจึงขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของพลเมืองไทย ฉะนั้นเพื่อให้การปกครองของประเทศไทยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ชาวไทยทุกคนควรร่วมกันเสริมสร้างและสร้างสรรค์วัฒนธรรมทางการเมือง (นิติธรรมาภิบาล และเชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล, 2561)

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แท้จริงเกิดขึ้นได้ทันที แต่ต้องมีการพัฒนาและศึกษาอบรมหรือบ่มเพาะประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจนวัฒนธรรมทางการเมืองสอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน ประชาชนต้องมีจิตใจปรารถนาในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เมื่อประชาชนศรัทธาแล้วจะมีความเชื่อมั่น ถ้าหากมีอะไรเกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตย ประชาชนต้องออกมาปกป้องระบบการเมืองที่ต้องรักษาเอาไว้ คือ ระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นระบบการปกครองที่เสียหายน้อยที่สุด หลักสิทธิเสรีภาพเป็นหลักการที่สำคัญขั้นพื้นฐานของระบบเสรีประชาธิปไตย เป็นการรับรอง

สิทธิของเสรีชนหรือประชาชนทั่วไป เช่น สิทธิในการแสดงความคิดเห็น สิทธิในการชุมนุม สิทธิในการเลือกถิ่นที่อยู่อาศัย สิทธิในการเลือกประกอบอาชีพ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการรับรู้ข่าวสาร เป็นต้น ประชาชนทุกคนอยู่ภายใต้กฎหมายฉบับเดียวกันซึ่งใช้บังคับกับทุกคนในสังคม และหลักความเสมอภาคในทางการเมือง คือ เมื่อมีการเลือกตั้งทั่วไปประชาชนผู้มีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนน เพื่อเลือกตัวแทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่ ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหารประชาชนหนึ่งคนก็มีหนึ่งเสียงเท่ากัน หลักทั้งสองประการต้องมีอยู่ในระบอบประชาธิปไตย ถ้าหากไม่มีหลักการนี้ จะทำให้ประชาชนบางคนกลายเป็นผู้มีอภิสิทธิ์เหนือประชาชนคนอื่นทั้งในทางกฎหมายและในทางการเมืองมีความอดทนอดกลั้นต่อความคิดเห็นและพฤติกรรมที่แตกต่าง เมื่อผู้ใดใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่าง ๆ แม้เราจะไม่เห็นด้วยหรือไม่ชอบก็ต้องอดทนอดกลั้นรับฟังในความเห็นต่างนั้น ตราบใดที่ผู้นั้นยังใช้สิทธิของตนเองภายใต้ขอบเขตแห่งกฎหมาย ผู้นั้นอาจจะพูดสำเนียงแตกต่างกัน หรือรูปลักษณ์ภายนอกต่างกัน แต่ก็ยังเป็นเสรีภาพอันชอบธรรมของคุณคนนั้น ตราบเท่าที่เขาไม่ได้ทำผิดกฎหมายและทำให้ใครเดือดร้อน (อมร รักษาสัตย์ และคณะ, 2543)

การพัฒนากระบวนการเมืองการปกครองไปในแนวประชาธิปไตยต้องมีการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยควบคู่กันไปด้วยวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการมีเสถียรภาพและประสิทธิผลของการปกครองระบอบประชาธิปไตยรวมถึงความสามารถในการปกครองตนเอง มีความตื่นตัวทางการเมืองมีความรู้ความเข้าใจหรือจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตย การมีวัฒนธรรมแบบประชาธิปไตยก็จะเป็นเสมือนรากฐานอันมั่นคงของโครงสร้างประชาธิปไตยในระดับชาติ (อมร พิภูลงามโชติ และณัฐมน หมวกนิม , 2564)

อำนาจท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมามีการเปลี่ยนแปลงเรื่อยมาในอดีตนั้น พบว่า อำนาจท้องถิ่นมีลักษณะที่หลากหลายของกลุ่มอำนาจ แต่มีจุดมุ่งหมายที่คล้ายคลึงกัน คือ การพยายามสร้างความสัมพันธ์กับลูกน้องบริวารหรือชาวบ้าน เพื่ออาศัยถิ่นฐานเป็นเครื่องปกป้องอำนาจท้องถิ่น การแสดงบทบาทดังกล่าวรับรู้กันอยู่แล้วว่าผู้คนในท้องถิ่นจำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยบุคคลซึ่งสามารถให้ความปลอดภัยในการดำรงชีวิต ผนวกกับการสร้างฐานอำนาจของตนเองเพื่อให้เกิดความอยู่รอด อีกทั้งยังมีจุดมุ่งหมายอีกประการหนึ่ง คือ อำนาจท้องถิ่น อำนาจอิทธิพลก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ อำนาจของท้องถิ่นจึงเข้าสู่หรือพยายามที่จะมีอิทธิพลเหนือผู้มีอำนาจใน

ระบบราชการเพื่อที่จะทำให้ผลประโยชน์ของตนดำเนินต่อไป บางส่วนไม่ได้เข้าสู่ระบบราชการก็ต้องสร้างเครือข่ายที่สัมพันธ์กับราชการชั้นสูงเพื่อปกป้องสถานะของตน แต่ก็ยังสร้างสัมพันธ์กับชาวบ้านมากขึ้นเช่นกัน เพื่อดำรงความศักดิ์สิทธิ์ในอำนาจของตน (สมปอง รักษาธรรม, 2552)

เทศบาลถือว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและใช้ในการบริหารเมืองเป็นหลัก ซึ่งหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้ “เทศบาล” เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สำหรับสังคมไทย เทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบันตามหลักการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาล มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดมา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละช่วงเวลา ซึ่งปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การปกครองท้องถิ่นไม่สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้อย่างเต็มที่ตามวัตถุประสงค์ในการปกครองประเทศ โดยเฉพาะวัตถุประสงค์หลักในการปกครองท้องถิ่น คือ การให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองการปกครอง (พระปิยะวัฒน์ ปิยสีโส, 2554)

เทศบาลเมืองสีคิ้วในฐานะเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมุ่งเน้นการให้บริการและการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและสามารถรับทราบถึงปัญหาความต้องการต่าง ๆ ของประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างดี ซึ่งเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เป็นองค์กรปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นส่วนราชการท้องถิ่นตามกฎหมาย มีงบประมาณใช้ในการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนที่เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเนื่องจากเป็นหน่วยงานราชการที่ใกล้ชิดประชาชน และมีภารกิจสำคัญในการพัฒนาท้องถิ่นและให้บริการประชาชน

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยเห็นความสำคัญของการศึกษาการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา โดยนำหลักสารานุกรม 6 หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคีเนื่องจากการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของนักการเมือง หากนักการเมืองมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่ดีก็การเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองสัมพันธ์อย่างมากกับความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง เนื่องจากความคิดความรู้ และความเข้าใจในประชาธิปไตยเป็นรากฐาน สำคัญอันหนึ่งของ

การแสดงออกทางการเมืองและในชีวิตประจำวัน การพิจารณาความรู้ความเข้าใจของประชาชน เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ก็จะช่วยทำให้เราสามารถเห็นภาพอย่าง กว้าง ๆ ของสถานการณ์การแสดงออกทางการเมืองรวมทั้งปัญหาของการขับเคลื่อนไปสู่ความเป็น ประชาธิปไตยได้ ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเชิงพื้นที่และภาค ประชาสังคมในการร่วมกันเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองของท้องถิ่นที่เข้มแข็ง อย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของ เทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบ ประชาธิปไตย ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะ การศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ตอนที่ 3 เป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับสารานุกรม 6 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เป็นผู้มิ สหิทธิออกเสียงเลือกตั้งอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีจำนวน 385 คน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่า ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสารานุกรม 6 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้บริหารเทศบาลเมืองสีคิ้ว สมาชิกสภาเทศบาล นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ นักวิชาการทางด้านพระพุทธศาสนา รวมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 9 รูป/คน โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์และนำเสนอต่อไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนทุกคนล้วนมีส่วนร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ เพื่อไม่ให้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง การเป็นแกนนำปลุกจิตสำนึกให้แก่ผู้อื่นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอำนาจของรัฐ มีส่วนร่วมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นผ่านกิจกรรมทางการเมือง ภายใต้กรอบกฎหมายกำหนด สร้างความเท่าเทียมกัน สร้างความรู้สึกที่ดีต่อกันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม เอื้ออาทรกันเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมทางการเมืองด้วยเหตุและผล มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประพฤติตนให้เป็นพลเมืองดี เน้นการมีส่วนร่วมในการนำแผนยุทธศาสตร์ชาติมาจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นที่สนองตอบความต้องการของประชาชน จัดกิจกรรมทางการเมืองของท้องถิ่นแบบสร้างสรรค์สร้าง ปราชญ์จากอำนาจการทุจริตเข้ามาครอบงำการทำกิจกรรมทางการเมือง

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหารเทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เมื่อประชาชนเข้ามาใช้บริการในเทศบาลเมืองสีคิ้ว เจ้าหน้าที่จะต้องมีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชน มีใจเอื้อเฟื้อแผ่

แสดงไมตรีต่อผู้เข้ามาขอรับบริการ มีความเสียสละ เมื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำแล้วก็ต้องมีการแสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นนักประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย ใช้สติปัญญาแทนอคติ รอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย รู้ลึก รู้รอบ รู้กว้าง รู้ไกล กระตือรือร้นอยู่เสมอ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ให้คำแนะนำหรือชักจูงต่อเพื่อนร่วมงานอย่างสุภาพ จัดทำโครงการพัฒนาท้องถิ่นที่เกิดประโยชน์สูงสุดโดยเริ่มต้นจากการระดมความคิดเห็น เลือกใช้คำพูดภาษาที่สุภาพเมื่อสนทนาพูดคุยกับสมาชิกในชุมชน ผู้นำชุมชนและนักการเมืองท้องถิ่นคือต้นแบบของการใช้วาจาในการสนทนากับประชาชนเพื่อให้เกิดความสามัคคีของสมาชิกในชุมชน พูดด้วยความอ่อนโยนชี้แจงให้ผู้อื่นได้เข้าใจจะทำให้เกิดความสามัคคีในชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนทุกคนล้วนมีส่วนร่วมมือกันในการสอดส่องดูแลตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ในองค์กรต่าง ๆ เพื่อไม่ให้อำนาจไปในทางที่ไม่ถูกต้อง การเป็นแกนนำปลูกจิตสำนึกให้แก่ผู้อื่นในการร่วมกิจกรรมทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ การใช้สิทธิเลือกตั้งและการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอำนาจของรัฐ มีส่วนร่วมรณรงค์เพื่อให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นผ่านกิจกรรมทางการเมือง ภายใต้กรอบกฎหมายกำหนด สร้างความเท่าเทียมกัน สร้างความรู้สึที่ดีต่อกันให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรม เอื้ออาทรกันเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมทางการเมืองด้วยเหตุและผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐกฤตา ชัยชิตาทร (2557) พบว่า ประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในวิถีชีวิตของประชาชนโดยมีการใช้หลักของเสียข้างมาก เป็นหลักสำคัญในการจัดการตัดสินปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่างกัน มุ่งใช้เหตุและผล โดยปราศจากอารมณ์ และมีให้เกิดความรุนแรงและความแตกแยกในสังคม มีหลักสำคัญในการจัดการกับปัญหา คือการรับฟังความคิดเห็นของผู้รอบคอบด้านภายใต้การใช้ข้อมูล ความเป็นเหตุเป็นผล และมีความอดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน โดยให้การยอมรับและรับฟังอย่างมีสติ โดยยึดหลักการเคารพศักดิ์ศรี สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของประชาชนในชุมชนเดียวกัน นอกจากนี้ ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งใน

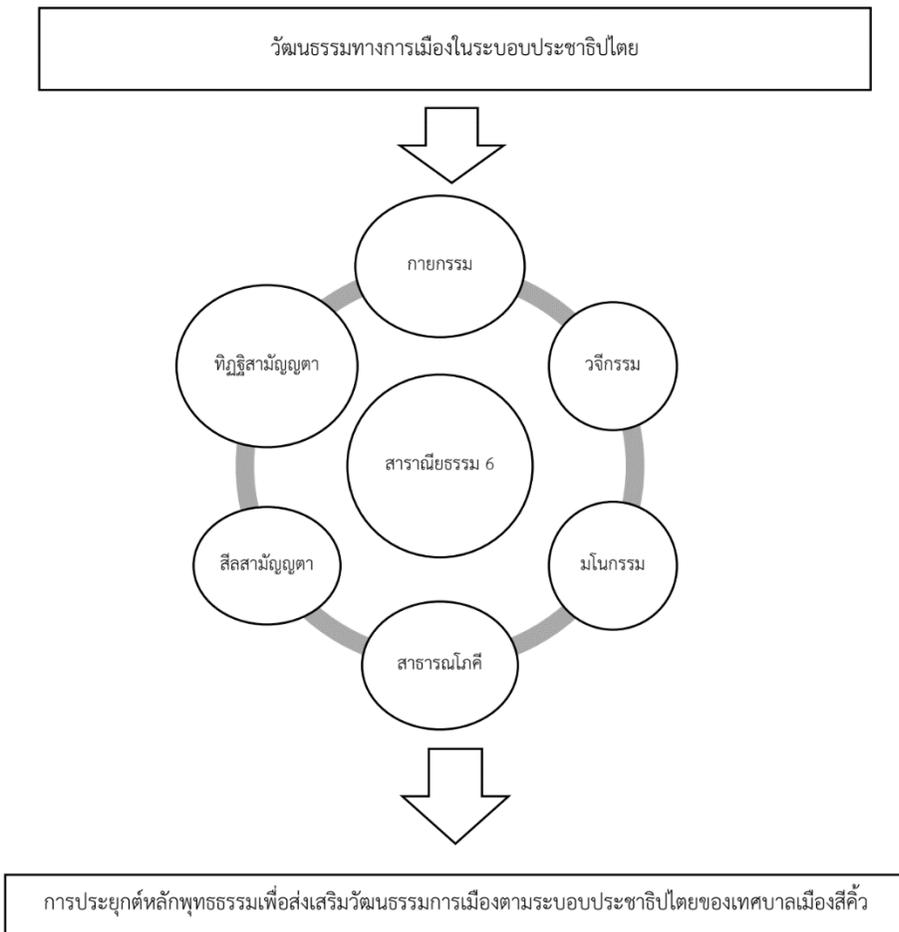
ระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชน ประชาชนรู้จักการ ประนีประนอมมากกว่าที่จะเอาชนะกันมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ประชาชนรู้สึกมีส่วนร่วมและ รับผิดชอบต่อส่วนรวม มีความรักในชุมชนและประเทศชาติ

2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบ ประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะผู้นำทางการเมืองของผู้บริหาร เทศบาลตำบลเมืองคง อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิติธร กล่ำคุ้ม และเชี่ยวชาญ อาศวีวัฒนกุล (2561) พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายานั้น นักศึกษาที่มีเพศ อายุ ชั้น ปี ต่างกัน มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ แตกต่างกัน

3. การประยุกต์หลักพุทธธรรมส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองตามระบอบประชาธิปไตย ของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา เมื่อประชาชนเข้ามาใช้บริการในเทศบาลเมืองสีคิ้ว เจ้าหน้าที่จะต้องมีการแสดงกิริยาอาการสุภาพในการปฏิบัติงานต่อประชาชน มีใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แสดงไมตรีต่อผู้เข้ามาขอรับบริการ มีความเสียสละ เมื่อเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้นำแล้วก็ต้องมีการ แสดงออกต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยเมตตา แสดงไมตรีและความหวังดีต่อเพื่อนร่วมงานเป็นนัก ประสาน ความเข้าใจของทุกฝ่าย ใช้สติปัญญาแทนอคติ รอบรู้และมีข้อมูลที่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของพระครูวินัยธรรสสุใจ ชิตมโน (ฆารประเดิม) (2560) พบว่า การใช้หลักสาราณียธรรม 6 ในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารควรปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบอย่างเสมอภาค โดยไม่มีการเลือก ปฏิบัติ เพื่อความเป็นธรรม ควรมีสวัสดิการในโรงเรียนให้ดีขึ้น และผู้บริหารควรเอาใจใส่เกี่ยวกับ ปัญหาและกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสร้างสรรค์

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเมือง ตามระบอบประชาธิปไตยของเทศบาลเมืองสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา” ได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่ เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ตามกรอบในแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลเมืองสีคิ้วควรกำหนดนโยบายสนับสนุนให้สร้างเสริมวัฒนธรรมการเมืองแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตระหนักถึงเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีความสำคัญในทางการเมือง

2. เทศบาลเมืองสี่คิ้วควรกำหนดนโยบายสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งตระหนักว่า ตนมีสิทธิในทางการเมืองและไม่นิ่งเฉยต่อการกระทำที่ไม่ชอบของการเมือง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ เทศบาลทุกอำเภอ ในจังหวัดนครราชสีมา

2. เทศบาลเมืองสี่คิ้วควรจัดประชุม อบรม สัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย การพัฒนาระบบประชาธิปไตย

เอกสารอ้างอิง

ณัฐกฤตา ชัยชิตาทร. (2557). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทับน้ำ อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

นิติธร กล้าคุ้ม และเชี่ยวชาญ อาศุวัฒนกุล. (2561). *วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา*. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 11(1), 125-130.

พระครูวินัยธรสุดใจ ชิตมโน (ธารประเดิม). (2560). *การใช้หลักสารณียธรรมในการบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์*. *วารสารสถาบันวิจัยพินลธรรม*, 4(1), 189-200.

พระปียวัฒน์ ปิยสีโส. (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สมปอง รักชาธรรม. (2552). *ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่กับการพัฒนาวัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2549-2552 : ศึกษากรณีเปรียบเทียบนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.

อมร พิภูลงามโชติ และณัฐมน หมวกฉิม. (2564). การศึกษาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาประชาชนในเขตบางกะปิ.
วารสารรัชต์ภาคย์, 15(39), 124-136.

อมร รักษาสัตย์ และคณะ. (2543). *ประชาธิปไตย อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่างการปกครอง
หลายประเทศ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Integration of Buddhadhama to Promote Political Participation of Youth in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province

Phra Somkiet Kittisopano¹ Phrakhrupalad Niwet Chinavaro² and
Chutipon Wongamonwit³

Received: December 20, 2022

Revised: August 06 2023

Accepted: September 23, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the conditions of political participation of youth in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province; 2) to compare the level of political participation of youth in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province classified by personal factors; 3) integration of Buddhadhama to promote political participation of youth in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province. This was a mixed methods research. The sample group was youth aged from 18 to 22 years of Dan Khun Thot High School, Luangphor Koon Parisuttho Technical College, 283 people from a total population of 956 people. Informants from interviews consisted of 3 Buddhist academics, 3 political science academics, 3 educational institution administrators, totaling 9 people. Questionnaires and interviews were used to collect data. Data were analyzed using statistics, namely percentage, mean, standard deviation. Data were analyzed using descriptive content analysis. The results of the research found that 1) for general conditions of youth

¹ Sangha in Nakhon Ratchasima Province

²⁻³ Mahachulalongkornrajavidyalaya Nakhon, Ratchasima Campus

Corresponding author, e-mail: joybenyapajoy@gmail.com, Tel. 089-9453529

political participation, youth had the rights and duties of citizens in social responsibility, was aware of their roles including the rights of citizens in democratic countries as citizens under the law, did not violate the rights of others for the peace of the country; 2) in terms of comparison of the level of political participation of youth with different genders, educational levels, there was a level of political participation among youth in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province with no difference. As for youth with different ages had a level of political participation among youth in Dan Khun Thot District, Nakhon Ratchasima Province was significantly different at the 0.05 level; and 3) integration of Buddhadhama to promote political participation of youth by using Aparihaniyadhamma 7, namely meeting regularly, meeting together and ending the meeting together, complying with regulations, respecting elders, do not abuse one's authority, love peace, intend to support good people, protect good people bringing it in political participation as a mechanism to drive youth to act correctly and appropriately with the principles of Buddhism.

Keywords: Buddhadhama, Political Participation, Youth

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

พระสมเกียรติ กิตติโสภโณ¹ พระครูปลัดนิเวศ ชินวโร² และชุตินันท์ วงษ์อมรวิทย์³

Received: December 20, 2022

Revised: August 06 2023

Accepted: September 23, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) บูรณาการหลักพุทธธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา วิธีดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธีทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ เยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีถึง 22 ปี โรงเรียนมัธยมด่านขุนทด วิทยาลัยเทคนิคหลวงปู่คุณ ปรีสุทโธ จำนวน 283 คน จากประชากรทั้งหมด 956 คน ผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา จำนวน 3 รูป นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน รวมจำนวน 9 รูป/คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพทั่วไปของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนเยาวชนมีสิทธิและหน้าที่ของพลเมือง ในการรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน รวมถึงสิทธิของพลเมืองในประเทศที่ปกครองระบอบประชาธิปไตยในฐานะพลเมืองคนหนึ่งโดยให้อยู่ภายใต้กฎหมาย ไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น เพื่อความสงบสุขของบ้านเมือง 2) การเปรียบเทียบ

¹ คณะสงฆ์จังหวัดนครราชสีมา

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครราชสีมา

Corresponding author, e-mail: joybenyapajoy@gmail.com, Tel. 089-9453529

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนที่มีเพศ ระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอต่างชนบท จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ส่วนเยาวชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอต่างชนบท จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 3) การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใช้หลักอปริหาญธรรม 7 หมั่นประชุมกันเป็นประจำ พร้อมเพรียงกันประชุมเล็กประชุม ปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ เคารพนับถือผู้ใหญ่ ไม่ลุแก่อำนาจ รักสันติภาพ ตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี มาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นกลไกขับเคลื่อนให้เยาวชนปฏิบัติถูกต้องเหมาะสมกับข้อปฏิบัติของพระพุทธศาสนา

คำสำคัญ: พุทธธรรม, การมีส่วนร่วมทางการเมือง, เยาวชน

บทนำ

ในสังคมประชาธิปไตยสมัยใหม่โดยทั่วไปแล้วสิ่งที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การที่ประชาชนได้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศหรือใช้สิทธิของตนเพื่อแสดงบทบาทต่าง ๆ ในทางการเมืองได้โดยตรงภายใต้กรอบของกฎหมายซึ่งถือเป็นเงื่อนไขอันจำเป็นของระบอบประชาธิปไตยทั้งในแง่ของหลักการและอุดมการณ์ นอกจากนี้ประชาชนในสังคมระบอบประชาธิปไตยไม่เพียงแต่มีความรู้เกี่ยวกับการเสนอแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาสาธารณะที่มีความสอดคล้องกับค่านิยมเพื่อบรรลุความต้องการของตนเองแล้วยังต้องมีความสนใจที่จะมีส่วนร่วมในทางการเมืองอีกด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้จึงนับว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ทุกคนในสังคมต้องเรียนรู้เพื่อตนจะได้มีสิทธิ์มีส่วนร่วมในทางการเมืองและเข้าร่วมแสดงบทบาททางการเมืองได้อย่างเหมาะสม (ธีรวิทย์ โสภิชญกุล, 2563)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นทัศนคติในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ของรัฐบาลที่จะมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทำให้รัฐมีความระมัดระวังรอบคอบในการกำหนดนโยบายบริหารงานพร้อมทั้งยังสอดคล้องกับความต้องการของเยาวชนอย่างเหมาะสม ตั้งแต่กระบวนการเลือกตั้งการร่วมรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์ และการร่วมรวมตัวกันเป็นพรรคการเมือง (วิสุทธิ โปธิแทน, 2560) การพัฒนาประชาธิปไตยนั้นเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้การปกครองระบอบประชาธิปไตยให้

เข้าใจอย่างถ่องแท้การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยยึดหลักประชาธิปไตย คุณธรรมและจริยธรรมในการดำเนินชีวิตรวมทั้งเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ อย่างไรก็ตามสถานการณ์การเคลื่อนไหวทางการเมืองของคนรุ่นใหม่ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยกำลังกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ผ่านมามีเยาวชนมักถูกสังคมวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นพวกสนใจแต่ตัวเอง แต่ไม่เอาสังคมและไม่สนใจปัญหาบ้านเมือง (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

จากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองของไทยที่ผู้คนจำนวนมากออกมาชุมนุมทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัดทั้งในโลกออนไลน์และท้องถนนกำลังได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในหมู่ผู้ชุมนุมอย่างมาก การออกมาชุมนุมประท้วงเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่ออกมาส่งเสียงขับเคลื่อน และพยายามสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับประเทศหลากหลายประเด็น ตั้งแต่เรื่องในรั้วโรงเรียนไปจนถึงเรื่องการเมืองระดับประเทศ (ชญาณิชฐ์ พูลยรัตน์, 2565) โดยในปัจจุบันการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเด็กและเยาวชนมีแสดงออกในเชิงสัญลักษณ์ อาทิเช่น การชูป้าย การติดโบว์ การชูป้ายที่มีสัญลักษณ์ต่าง ๆ และที่สำคัญมีการปรับขบวนเป็นการเคลื่อนไหวผ่านสื่อออนไลน์ช่องทางต่าง ๆ เช่น Facebook Twitter Line และสื่อช่องทางอื่น ๆ ใช้เป็นเครื่องมือทั้งการระดมมวลชนหรือการให้ข้อมูลแก่ผู้ที่กำลังติดตามหรือสนใจทางการเมืองของกลุ่มหรือบุคคลนั้น ๆ แม้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเยาวชนแต่การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนอาจมิใช่เรื่องดีเสมอไปเพราะการเมืองไม่ได้มีแต่คุณค่าเชิงบวกอย่างสิทธิมนุษยชนประชาธิปไตย ความเท่าเทียมและความหลากหลายเท่านั้นแต่สามารถนำไปสู่สิ่งที่ไม่พึงปรารถนาได้ เช่น ความสุดขั้ว การเกลียดคนต่างเชื้อชาติกระทั่งการก่อการร้าย (สมคิด พุทศศรี, 2563) แม้ว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองและขับเคลื่อนสังคมของเยาวชนจะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา แต่ก็ยังเป็นความท้าทายของสังคมด้วย เพราะอย่างน้อยที่สุดเด็กและเยาวชนถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความเปราะบางมากกว่าผู้ใหญ่ กิจกรรมใด ๆ ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้มีส่วนสำคัญในการกำหนดช่วงชีวิตที่เหลืออย่างมีนัยสำคัญ โดยลักษณะของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนที่สังเกตเห็นได้ ในปัจจุบันยังคงเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา การปรากฏขึ้นของการประท้วงมิได้หมายความว่า จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงดังที่ผู้ชุมนุมต้องการเสมอไป ดังนั้นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยในเด็กและเยาวชนไทยให้เข้มแข็งและช่วยส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้ายั่งยืนและเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

เยาวชนส่วนใหญ่หันมาให้ความสนใจในเรื่องการเมืองมากขึ้นจากสื่อโซเชียลมีเดียซึ่งทำให้เยาวชนส่วนใหญ่เข้าถึงข่าวสารทางการเมืองมากขึ้นและสะดวกรวดเร็ว จึงทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน รวมไปถึงอุดมการณ์ทางการเมืองซึ่งจะนำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมืองจะเห็นได้ว่าเยาวชนออกมาชุมนุมเพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ หลากกลุ่มในปัจจุบัน ดังนั้นในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนจำเป็นต้องมีหลักธรรมกำกับเพื่อให้มีจิตสำนึกสาธารณะเพราะเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจของเยาวชนที่จะเข้าร่วมเพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหาบนพื้นฐานความเสมอภาคทุกคนมีสิทธิ์เท่าเทียมกันผู้ร่วมคนอื่น ๆ และมีความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ตามหลักพุทธธรรมเข้ามาบูรณาการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน ในปัจจุบันเป็นสังคมโลกาภิวัตน์ถือว่าเป็นตัวการที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาสู่ภายในประเทศไทย นั่นอาจจะส่งผลทางด้านบวก ได้แก่ ส่งผลให้ตัวเลขทางเศรษฐกิจและอัตราการเติบโตของประเทศเพิ่มมากขึ้น แต่ก็อาจจะส่งผลกระทบต่อด้านลบคือ ทำให้พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนชาวไทยถูกกดทับด้วยทุนนิยมจนความรู้สึกและความตระหนักแห่งความเป็นไทยไม่สามารถที่จะถ่ายทอดต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้ ประกอบกับการที่ประเทศไทยจะต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน ทำให้ประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาเยือนประเทศไทยและสังคมไทยจะกลายเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2556) โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยที่ในปัจจุบันทำให้เยาวชนบางกลุ่ม เกิดความรำคาญ เบื่อหน่ายการเมือง ไม่สนใจการเมืองในปัจจุบันเท่าที่ควร แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ให้ความสำคัญและคิดว่าการเมืองเป็นสิ่งใกล้ตัวควรที่จะสนใจ ติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง รวมถึงเยาวชนบางกลุ่มซึ่งถือได้ว่ามีโอกาสนในการเลือกตั้งครั้งแรก ดังนั้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้สื่อและโลกทางโซเชียลเป็นการรับข้อมูลข่าวสารอีกด้านหนึ่งของเยาวชนไทยทำให้เข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนที่พึงควรจะปฏิบัติภายใต้ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขเพื่อที่จะส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะเยาวชนนั้นได้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของหน้าที่ สิทธิ และความรับผิดชอบต่อระบอบประชาธิปไตยเพื่อที่จะเป็นมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ให้มีความเข้าใจในวงกว้างมากขึ้น

จากข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไทยทั้งนี้ หากมีการศึกษาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างเป็นผลดีและสามารถชี้ให้เห็นถึงคุณค่าบทบาทของเยาวชนในการเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นไปลักษณะใด มีความสอดคล้องต่อการส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย ด้วยเหตุนี้ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบูรณาการหลักพุทธธรรม เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในรูปแบบทุกกิจกรรมเพื่อให้ตรงตามความต้องการของพื้นที่อย่างแท้จริงโดยเน้นการศึกษาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาตามหลักพุทธธรรมของเยาวชนอย่างไรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมเศรษฐกิจวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่นให้มากที่สุดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอด่านขุนทดจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอด่านขุนทดจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อบูรณาการหลักพุทธธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ตามลักษณะการศึกษารวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. การวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับอธิปไตย 7 ค่าความเชื่อมั่น 0.89 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีถึง 22 ปี โดยใช้เกณฑ์สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและ

พิทักษ์และเยาวชน จำนวนทั้งหมด 283 คน ในโรงเรียนมัธยมด้านขุนทด และโรงเรียนเทคนิคหลวงพ่อกุณ ปริสุทฺโธ ซึ่งเป็นโรงเรียนประจำอำเภอด้านขุนทดที่เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จากประชากรจำนวน 956 คน โดยผู้วิจัยทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA)

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสัมภาษณ์ ตอนที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับอุปสรรค 7 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญได้แก่ นักวิชาการด้านพระพุทธศาสนา นักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ ผู้อำนวยการโรงเรียน รวมจำนวนทั้งสิ้นจำนวน 9 รูป/คน ขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์และนำเสนอต่อไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่า เยาวชนในฐานะพลเมืองไทยมีสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองในการรับผิดชอบต่อสังคม จะต้องเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเมื่อเรามีสิทธิและหน้าที่เราต้องใช้สิทธิและหน้าที่ของเราในฐานะพลเมืองคนหนึ่งโดยให้อยู่ภายใต้กฎหมาย ไม่ไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น เพื่อความสงบสุขของบ้านเมืองต่อไป ในการปฏิบัติตนหรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองเยาวชน จำเป็นต้องรู้กฎหมายและให้รู้ขอบเขตของกฎหมายว่าสิ่งไหนที่เราทำได้ สิ่งไหนที่เราทำไม่ได้เพราะ ถ้าเรากระทำแล้วมีผลกระทบต่อบุคคลอื่นอาจนำไปสู่การไปละเมิดสิทธิของผู้อื่น ซึ่งทำให้ผิดกฎหมาย ดังนั้นเราต้องเคารพกฎหมายและกติกากฎหมายของบ้านเมือง การแสดงความคิดเห็นการแสดงออกทางการเมือง จำเป็นต้องรู้จักการยอมรับความคิดเห็นต่างของผู้อื่น เพื่อให้เกิดความปรองดองสามัคคีกันทุกคนมีการยอมรับฟังเหตุและผลของผู้อื่นแล้ว การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองที่แตกต่างกัน จะทำให้รู้ถึงปัญหาของแต่ละบุคคล กลุ่มการเมืองและองค์กรต่าง ๆ เพื่อจะได้นำไปสู่การแก้ไขในปัญหาต่าง ๆ ดังนั้นการรู้จักยอมรับในความคิดเห็นในทางการเมืองจะไม่เกิดความขัดแย้งในสังคม การที่เยาวชนแสดงพฤติกรรมมารต่อต้านทางการเมืองนั้น มีสาเหตุมาจากการทุจริตของนักการเมืองเป็นส่วนใหญ่ หากนักการเมืองมีจิตสาธารณะ

ไม่เอาผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวมไม่ทุจริต ประเทศก็จะพัฒนา และหากมีการปลูกฝังเยาวชนให้มีจิตสาธารณะรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น เห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก ก็จะนำไปสู่ความเจริญ ส่วนผลการวิจัยในเชิงปริมาณ พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการไปหย่อนบัตรลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.71$) อยู่ในระดับมาก ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มในชุมชน ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการช่วยรณรงค์หาเสียงกับพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.51$) และด้านการคัดค้านทางการเมือง ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชน พบว่า เยาวชนที่มีเพศระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ส่วนเยาวชนที่มีอายุต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา พบว่า 3.1 ด้านการหมั่นประชุมกันเป็นประจำ การประชุมเป็นกิจกรรมที่สำคัญเป็นอย่างมากในการมีส่วนร่วมของเยาวชนที่จะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นแสดงถึงปัญหาของแต่ละคน การหมั่นประชุมกันเป็นประจำจะช่วยกันส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ 3.2 ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม เป็นส่วนหนึ่งของการทำงานร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีของคนในองค์กรและการเข้าประชุมโดยพร้อมเพรียงกันจะทำให้ทราบปัญหาที่เกิดขึ้น การแก้ปัญหาโดยพร้อมเพรียงกัน ถ้าเราเลิกประชุมพร้อมกันก็จะทำให้รู้ข้อมูลโดยครบถ้วน 3.3 ด้านการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกฎหมาย ประชาชนและเยาวชนต้องมีความเข้าใจ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับของกฎหมาย โดยคำนึงถึงการปฏิบัติตนและการแสดงออกทางการเมืองให้อยู่ภายใต้กฎหมายของรัฐนั้นๆ เพื่อความเป็นระเบียบ วินัย ของสังคมและชุมชน 3.4 ด้านการเคารพนับถือผู้ใหญ่ ครอบครัวจึงเป็นที่แรกที่จะให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชน เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเยาวชนเพราะผู้ใหญ่มีประสบการณ์ การดำเนินชีวิตมาก่อน เยาวชนจึงควรให้ความเคารพนับถือผู้ใหญ่ในด้านที่ถูกต้อง และนำไปปฏิบัติ 3.5 ด้านไม่ลุแก่อำนาจ ผู้นำทางการเมืองภาคประชาชนต้องมีอุดมการณ์เสียสละเพื่อชาติและสังคม ไม่มุ่งเน้นผลประโยชน์ส่วนตัว ละอายต่อการกระทำผิดกฎหมาย ไม่ลุแก่อำนาจ ไม่ฉ้อราษฎร์บังหลวง ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเพื่อประโยชน์ของ

ส่วนต่าง ๆ 3.6 ด้านรักสันติภาพ การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองของเยาวชน ความร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันย่อมก่อให้เกิดความสงบสุขทางการเมือง และ 3.7 ด้านตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี การส่งเสริมความเข้มแข็งการเมืองเยาวชนด้วยการเลือกคนดีมีความสามารถเข้ามาเป็นกำลังในการพัฒนาการเมืองให้เกิดความเข้มแข็ง และเอื้อประโยชน์สูงสุดกับประชาชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านการไปหย่อนบัตรลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ($\bar{X} = 3.71$) อยู่ในระดับมาก ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มในชุมชน ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการช่วยรณรงค์หาเสียงกับพรรคการเมือง ($\bar{X} = 3.51$) และด้านการคัดค้านทางการเมือง ($\bar{X} = 3.49$) ตามลำดับ และสภาพการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วย ด้านการไปหย่อนบัตรลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง ด้านการช่วยรณรงค์หาเสียงกับพรรคการเมือง ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มในชุมชน ด้านการติดต่อกับเจ้าหน้าที่บ้านเมือง ด้านการคัดค้านทางการเมือง ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยสำคัญทั้งสิ้นที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจาก เยาวชนมีส่วนร่วมในองค์กรในระดับชุมชน การมีส่วนร่วมนั้นมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายสำหรับความคิดริเริ่มที่กระทบต่อเยาวชนและชุมชนของพวกเขา แต่การมีส่วนร่วมของเยาวชนในปัจจุบันมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความกระตือรือร้นมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ (2561) พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นจะเป็นไปในรูปแบบของการพูดคุยเรื่องการเมือง แต่ที่เป็นหลักคือการไปเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญ ด้านลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่วัยรุ่นพึงประสงค์ ได้แก่ ต้องการพื้นที่เพื่อใช้ในการแสดงออกทางการเมือง การเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในการเลือกผู้ปกครองระดับท้องถิ่นด้วยตนเอง แนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่น ได้แก่ ครอบครัวยุคใหม่ ปลูกฝังจิตสำนึกการเมือง โรงเรียนให้ความรู้เกี่ยวกับการเมือง ชุมชนต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมา ศาสนา ต้อง

ปลูกฝังเรื่องความดีหรือสิ่งที่ควรประพฤติ หน่วยงานทางการปกครองมีส่วนสำคัญ เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง

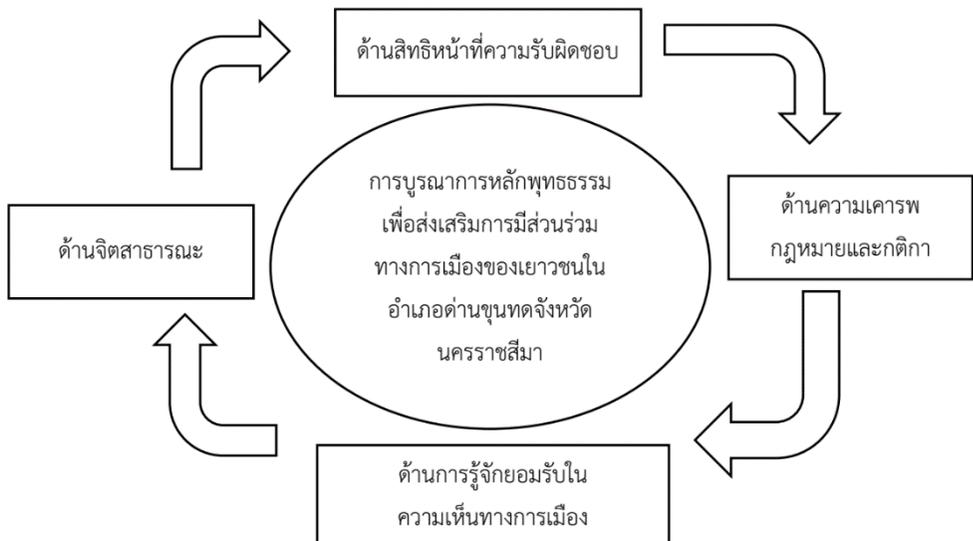
2. การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอต่างเขต จังหวัดนครราชสีมา เยาวชนที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอต่างเขต จังหวัดนครราชสีมา ไม่แตกต่างกัน ส่วนเยาวชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนใน อำเภอต่างเขต จังหวัดนครราชสีมา แตกต่างกัน เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจาก เยาวชนที่มีความคิดเห็นทางการเมืองขึ้นอยู่กับรายได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น ตามอายุและการศึกษาจึงทำให้มีความแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกรินทร์ ปิยะปัญญามงคล และคณะ (2564) พบว่า นักศึกษาที่มีสถานภาพส่วนบุคคล ในด้านเพศต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี 2562 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาไม่แตกต่างกัน และนักศึกษาที่มีอายุ ชั้นปีที่ศึกษา และคณะ/วิทยาลัย ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี 2562 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอต่างเขต จังหวัดนครราชสีมา พบว่า หลักอปริหายธรรม 7 ด้านหมั่นประชุมกันเป็นประจำ ด้านพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม ด้านปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ ด้านเคารพนับถือผู้ใหญ่ ด้านไม่ลุแก่อำนาจ ด้านรักสันติภาพ ด้านตั้งใจสนับสนุนคนดี ปกป้องคนดี มาใช้เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นเช่นนี้อาจจะเนื่องจากสังคมไทยขาดการนำหลักธรรมมาใช้ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองจึงจะได้นำแนวทางที่มีพระพุทธศาสนาเป็นกลไกขับเคลื่อนให้พลเมืองชาวพุทธได้แสดงถึงวิธีการและการปฏิบัติ ตามหลักพุทธธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมกับข้อปฏิบัติของพระพุทธศาสนา ที่ได้ถือว่าเป็นชาวพุทธสาวกที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย สิงอุดม (2563) พบว่า หลักการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้แนวคิดตามแนวทางพระพุทธศาสนายังคงถูกหยิบยกขึ้นมาเพื่อแสดงถึงวิถีคิดแบบโลกตะวันออกที่มุ่งสู่การสร้างสามัคคีกันในกลุ่มคณะมากกว่าการมุ่งที่มองระดับผู้นำในแง่ร้ายจนเกินไป รวมทั้งการพยายามสร้างเงื่อนไขการป้องกันปัญหาในอนาคตที่ อาจจะเกิดขึ้นตามมาในลักษณะของความขัดแย้ง เพราะหลักการมีส่วนร่วมตามหลักอปริหานิยธรรม เป็นการนำหลักการปฏิบัติที่สามารถนำไปเชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของคนในสังคมให้เกิดจิตสำนึกต่อความ

รับผิดชอบทางสังคมหรือความรับผิดชอบต่อองค์กรแบบรวมศูนย์ของความมั่นคง สามารถปรับความคิด ความรู้สึกร่วมของค่านิยม ความเชื่อ และประเพณีที่ปฏิบัติแบบสืบทอดหลักการเพราะการเปลี่ยนแปลง ของผู้นำสามารถจะเกิดขึ้นได้แบบรวดเร็ว แต่สามารถทำให้หลักการยังคงอยู่ในรูปแบบนั้น ๆ ต่อไป ซึ่งหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักอภิธานิธรรม

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเป็นผลมาจากการศึกษา “การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอำเภอด่านขุนทดจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยสามารถสังเคราะห์ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาและปรับปรุงให้ เยาวชนเกิดความร่วมมือทางการเมือง มากขึ้น และมีการมอบหมายให้บุคลากรประเมินผลและติดตามงานเป็นระยะ

2. ภาครัฐ ผู้นำชุมชน ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมไปยังกลุ่มเยาวชน นักศึกษา เนื่องจากมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยที่สุด โดยต้องเปิดพื้นที่ทางการเมืองของชุมชน ให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ได้มีโอกาสแสดงบทบาทของตนเองเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ภาครัฐ และผู้นำชุมชนควรสร้างความตระหนักให้เยาวชนไปใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกตั้งมากยิ่งขึ้น และควรมีการตรวจสอบ รายชื่อก่อนการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง

2. ภาครัฐ และผู้นำชุมชนควรสร้างความร่วมมือกับเยาวชนในการเสริมสร้างเยาวชนในกิจกรรมการปกครอง ท้องถิ่น คอยเป็นหูเป็นตา คอยตรวจสอบ หากพบการทุจริตในการเลือกตั้ง ให้แจ้งหน่วยงานที่รับผิดชอบทันที

เอกสารอ้างอิง

ชญาณิชชฎ์ พูลยรัตน์. (2565). *ยิ่งกดขี่ปราบปรามขบวนการประชาชนก็ยิ่งเด็ดเดี่ยวและเติบโต*.

เข้าถึงได้จาก <https://www.the101.world/paradox-of-repression>

ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์. (2556). *อาเซียนศึกษา*. กรุงเทพฯ : แมคกรอ-ฮิล สถาบันพระปกเกล้า.

ธงชัย สิงอุตม. (2563). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นตามหลักอภิธานียธรรม. *วารสาร มจร. เลย ปริทัศน์*, 1(2), 94-104.

ธีรวิทย์ โสภิชฎิกุล. (2563). *การเมืองการปกครองของไทย*. กรุงเทพฯ : ก.พล 1996.

เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ. (2561). วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นในสังคมพหุวัฒนธรรม: กรณีศึกษา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*, 12(1), 217-226.

วิสุทธิ์ โพธิ์แทน. (2560). *คู่มือปฏิบัติหน้าที่สมาชิกวุฒิสภาเรื่องการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองไทย*. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า.

สมคิด พุทธรศรี. (2563). *นโยบายเยาวชนใหม่เพื่อการเมืองของคนหนุ่มสาว*. กรุงเทพฯ : 598 Print.

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

เอกนรินทร์ ปิยะปัญญามงคล และคณะ. (2564). การมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งปี 2562 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารสิรินธรปริทรรศน์*, 22(1), 15-23.

Development of Public Services according to Sangahavatthu of Damrongtham Center, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province

Witthawat Phongkonkiat¹ Witchugon Nakthon² and Noppadol Deethaisong³

Received: January 18, 2023

Revised: August 25, 2023

Accepted: September 06, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the level of satisfaction in providing services to the people according to Sangahavatthu of Damrongtham Center; Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province; 2) to compare the level of satisfaction in providing services to the people according to Sangahavatthu of Damrongtham Center Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province classified by personal factors; and 3) to propose guidelines for providing services according to Sangahavatthu of Damrongtham Center, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province. For quantitative research, the questionnaire was administered to a sample of 398 people using stratified random sampling. In terms of qualitative research, in-depth interviews with key 9 informants was conducted by collecting data by means of distributing questionnaires and interviews. The results of the research found that 1) the level of people satisfaction towards the services according to Sangahavatthu of Damrongtham Center, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province as a whole was at

¹ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี; Sangahavatthu in Damrongtham Center, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: pu-lawyer@hotmail.com, Tel. 095-6549636

a high level \bar{x} = 4.15, S.D.=0.867). When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was Atthacariya side (\bar{x} = 4.21, S.D.=0.858), followed by Dana aspect (\bar{x} = 4.20, S.D.=0.858), and the side with the lowest average was Samanattata aspect (\bar{x} = 4.04, S.D.=0.891); 2) the results of comparing people satisfaction classified by personal factors found that people with different genders, ages, education levels, occupations, and average monthly incomes had not satisfaction with providing services according to Sangahavatthu; and 3) guidelines for providing services according to Sangahavatthu of t Damrongtham Center, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province found that 3.1) the aspect of Dana should be giving knowledge, understanding, explaining various advice, sacrificing time, 3.2) the aspect of Piyavaca should be to use speech that was sweet, gentle, and speaking with sincerity, 3.3) in the aspect of Atthacariya, you should volunteer to help, solve various problems with enthusiasm, think primarily about the suffering of the people, and 3.4) the aspect of Samanattata should be provided equally without discrimination.

Keywords: Service, Dhamrongdham Center, Sangahavatthu

การพัฒนาการให้บริการประชาชน ตามหลักสังคหัตถุธรรม ของศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

วิทวัส พงศ์กรเกียรติ¹ วิชชุกร นาครธน์² และนพพล ดีไทยสงค์³

Received: January 18, 2023

Revised: August 25, 2023

Accepted: September 06, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี 2) เปรียบเทียบระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เสนอแนวทางในการให้บริการตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 398 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 9 รูป/คน โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับการสัมภาษณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหัตถุธรรมของของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.867) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านอรรถจริยา ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.858) รองลงมาคือ ด้านทาน ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.858) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมานัตตตา ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=0.891) 2)

¹ ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี; Sanghavatthu in Damrongtham Center, Bang Pla Ma District, Suphan Buri Province

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: pu-lawyer@hotmail.com, Tel. 095-6549636

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการให้บริการตามหลักสังคหัตถุธรรม ไม่แตกต่างกัน และ 3) แนวทางในการให้บริการตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า 3.1) ด้านทาน ควรให้ความรู้ความเข้าใจ การอธิบายคำแนะนำต่าง ๆ การเสียสละเวลา 3.2) ด้านปิยวาจา ควรใช้วาจาที่ไพเราะอ่อนหวาน สุภาพอ่อนโยน พูดด้วยความจริงใจ 3.3) ด้านอัตถจริยา ควรรับอาสาให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น นึกถึงความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก และ 3.4) ด้านสมานัตตตา ควรให้บริการที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

คำสำคัญ: การให้บริการ, ศูนย์ดำรงธรรม, หลักสังคหัตถุธรรม

บทนำ

ศูนย์ดำรงธรรม เป็นหน่วยงานราชการหน่วยงานหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ เพราะเป็นศูนย์กลางในการรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ให้ปรึกษาและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่จังหวัดตามนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน ประกอบกับคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีประกาศฉบับที่ 96/2557 ประกาศ ณ วันที่ 18 กรกฎาคม 2557 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, 2557) เพื่อทำหน้าที่ในการรับคำปรึกษาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ ให้บริการข้อมูลข่าวสาร ให้คำปรึกษา รับเรื่องปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะของประชาชน และทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการร่วม ตามมาตรา 32 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบ มาตรา 6 มาตรา 8 และมาตรา 32 แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ได้ปรับปรุง เพิ่มเติม โครงสร้างจากศูนย์ดำรงธรรมเดิมที่เป็นนโยบายของกระทรวงมหาดไทยมาแต่เดิมให้มีอำนาจในการดำเนินการบูรณาการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยให้ส่วนราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานในกำกับของรัฐที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัด ให้การ

สนับสนุนการทำงานของศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้สำเร็จลุล่วง

การร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชน ถือเป็นเสียงสะท้อนให้รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐ ทราบว่าการบริหารราชการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากน้อยเพียงใด ซึ่งรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย และหน่วยงานของรัฐได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์ของประชาชนมาโดยตลอด มีการรับฟังความเห็นเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐมากขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเสริมสร้างความสงบสุข ให้เกิดขึ้นในสังคม โดยเฉพาะเมื่อประเทศมีการพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม และการเมืองอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายการปรับบทบาทการทำงานของศูนย์ดำรงธรรม ให้เป็นไปในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ จึงทำให้มีบทบาทในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนอย่างจริงจังทำให้ประชาชนรับทราบ ถึงบทบาทหน้าที่ของศูนย์ดำรงธรรมอย่างแพร่หลายและสามารถแจ้งขอรับการช่วยเหลือ เมื่อประสบปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ ได้ทุกเรื่องตลอดเวลา และเพื่อให้ศูนย์ดำรงธรรมมีบทบาท “บำบัดทุกข์ บำรุงสุข” แก่ประชาชนอย่างจริงจังบังเกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม กระทรวงมหาดไทย จึงได้ปรับปรุงศูนย์ดำรงธรรมกระทรวงมหาดไทย ที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

จังหวัดสุพรรณบุรี ได้จัดตั้งศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า เพื่อให้บริการอำนวยความสะดวก และช่วยเหลือให้กับประชาชนช่วยประสานหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาได้ สะดวก และรวดเร็วยิ่งขึ้น และศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ บางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีความประสงค์ตามโครงการการรับรองมาตรฐานการให้บริการของศูนย์ราชการสะดวก (Government Easy Contact Center : GECC) ตามนโยบายนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) โดยที่ผ่านมามีประชาชนได้เข้ามายื่นเรื่อง ร้องเรียน ร้องทุกข์ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ บางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตามในการดำเนินงานของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ต้องอาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งด้านวัสดุอุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ ความรู้ ความสามารถของเจ้าหน้าที่ รวมถึงการประสานงานระหว่างหน่วยงานราชการต่าง ๆ ดังนั้น จึงส่งผลให้การ ดำเนินการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในบางกรณี ก็ได้รับการ แก้ไขปัญหา บางกรณีต้องใช้ระยะเวลาเกินกว่าจะได้รับการแก้ไขปัญหา หรือบางกรณีก็อาจจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุได้ โดยอาจติดขัดในประเด็นกฎหมาย เป็นต้น

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว การศึกษาการพัฒนาการให้บริการประชาชน ตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีเพื่อเป็นข้อมูลศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สามารถนำไปปรับปรุงการดำเนินงาน การให้บริการ เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการพัฒนาการให้บริการประชาชน ตามหลักสังคหัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างใช้หลักการสุ่มแบบแบ่งชั้น จำนวน 387 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจกแบบสอบถามกับการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง จำนวน 14 ตำบลในเขตอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวน 75,911 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้วิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณสูตรทาร์โย มาเน่ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 387 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

พื้นที่ในการวิจัย ได้แก่ เทศบาลตำบลรั้วใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวคิดของการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการให้บริการประชาชนของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ลักษณะเป็นการตอบแบบเสรี

วิธีการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนในเขตอำเภอบางปลา จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนในพื้นที่ พร้อมรับคืนด้วยตนเอง จำนวน 387 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนา มีส่วนร่วมต่อการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือ การทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลวังห้ว อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ข้าราชการประจำ จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 และผู้นำชุมชน จำนวน 7 คน รวม 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะใช้เครื่องมือสำรวจข้อมูลเชิงประจักษ์แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีสาระสำคัญของการสัมภาษณ์

วิธีการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 คน ในเขตอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อขออนุญาตในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากคำสัมภาษณ์ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

(n=398)

ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านทาน	4.20	0.858	มาก
2. ด้านปิยวาจา	4.15	0.862	มาก
3. ด้านอรรถจริยา	4.21	0.858	มาก
3. ด้านสมานัตตตา	4.04	0.891	มาก
ภาพรวม	4.15	0.867	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$, S.D.=0.867) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านอรรถจริยา ($\bar{X} = 4.21$, S.D.=0.858) รองลงมาคือ ด้านทาน ($\bar{X} = 4.20$, S.D.=0.858) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านสมานัตตตา ($\bar{X} = 4.04$, S.D.=0.891)

2. สรุปผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการศูนย์ดำรงธรรม
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐาน	ตัวแปรทดสอบ	t	F	Sig	ผลการศึกษา	
					ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	-0.716	-	0.237	-	✓
2	อายุ	-	0.135	0.939	-	✓
3	ระดับการศึกษา	-	0.077	0.989	-	✓
4	อาชีพ	-	1.682	0.138	-	✓
5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	-	2.478	0.061	-	✓

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ประชาชนที่มีเพศ ต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อ
การให้บริการศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึง
ปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการศูนย์ดำรงธรรม
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการ
ศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการศูนย์ดำรง
ธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการ
ศูนย์ดำรงธรรม อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธ
สมมติฐานการวิจัย

3. แนวทางในการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลา
ม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับแนวทางการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ
ธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ
ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านทาน พบว่า การให้บริการด้านทานนั้นไม่ได้จำกัดด้วยการให้สิ่งของเพียงอย่างเดียว การให้ความรู้ ความเข้าใจ การอธิบายคำแนะนำต่าง ๆ การเสียสละเวลา สิ่งเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นการให้ทานด้วย โดยเฉพาะการเสียสละด้านเวลาของเจ้าหน้าที่ที่ให้บริการนอกเหนือจากเวลาราชการปกติเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้มาใช้บริการเกิดความประทับใจ

3.2 ด้านปิยวาจา พบว่า การให้บริการด้านปิยวาจานั้น ผู้ให้บริการต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการ โดยการใช้วาจาที่ไพเราะ อ่อนหวาน สุภาพอ่อนโยน พูดด้วยความจริงใจ หลีกเลี่ยงถ้อยคำที่นำไปสู่การทะเลาะวิวาท หลักปิยวาจาถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริการที่ต้องมีใน

3.3 ด้านอรรถจริยา พบว่า การให้บริการในด้านอรรถจริยานี้เป็นการที่เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการต้องรับอาสาให้ความช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้วยความกระตือรือร้น นึกถึงความเดือดร้อนของประชาชนเป็นหลัก โดยให้ความช่วยเหลือประชาชนทุกคนด้วยความจริงใจ ตามความรู้ความสามารถของตนอย่างเหมาะสม ไม่ว่าจะงานในหน้าที่หรือนอกเหนือจากงานในหน้าที่ เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้บริการได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

3.4 ด้านสมานัตตตา พบว่า การให้บริการในด้านสมานัตตตานี้จะต้องเป็นการให้บริการที่มีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติถึงแม้ว่าประชาชนผู้มาใช้บริการจะมีฐานะทางสังคมหรือตำแหน่งทางสังคม อาชีพ ระดับการศึกษาอย่างไร ก็ต้องให้บริการไปตามระเบียบมาตรฐานเดียวกัน ไม่มีการแบ่งแยกฐานะทางชนชั้น ซึ่งหลักสมานัตตตานี้เป็นหลักแห่งการสร้างเสมอภาคให้เกิดขึ้นกับการให้บริการและสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นกับสังคมได้ เป็นหลักธรรมแห่งความเสมอภาคอย่างแท้จริง ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการจะต้องมีจิตสำนึกที่ดีในการให้บริการด้วยความเป็นธรรมกับทุกฝ่าย ไม่มีอภิสิทธิ์สำหรับใครเป็นพิเศษ เพราะทุกคนก็เป็นประชาชนผู้มารับบริการเหมือนกัน ดังนั้นแล้ว การให้บริการตามหลักสมานัตตตานี้จึงเป็นหลักการให้บริการที่สำคัญที่จะสร้างความไว้วางใจให้กับประชาชนในการเข้ามาใช้บริการจากรัฐ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ให้บริการต้องให้ความบริสุทธิ์ยุติธรรมและเสมอภาคกับทุกคน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการให้บริการประชาชน ตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการ

ให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ด้านทาน ในเรื่องเจ้าหน้าที่เอาใจใส่ให้บริการด้วยความถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อเวลา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของศูนย์ดำรงธรรม ให้บริการด้วยความโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ แบ่งปัน เสียสละ ให้คำปรึกษาแนะนำประชาชนผู้มารับบริการอย่างทั่วถึง เอาใจใส่ให้บริการด้วยความถูกต้องรวดเร็ว ทันต่อเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของพระสัทชัย จิตตสุโข (2560) (สุยติ) พบว่า ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเทศบาลนครสวรรค์ 4 ด้านทาน พบว่าในภาพรวมมีความพึงอยู่ในระดับมาก

ด้านปิยวาจา ในเรื่องเจ้าหน้าที่พูดให้คำแนะนำด้วยถ้อยคำนุ่มนวลเป็นประโยชน์และเป็นกันเอง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.15$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของศูนย์ดำรงธรรม ให้บริการด้วยวิไลไพเราะ โดยกล่าวถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน สุภาพ น่าฟัง ตอบคำถามด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส จริงใจ และเป็นกันเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูปลัดวันชาติ วิชาติ (ยอดดำเนิน) (2560) พบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของวัดนครสวรรค์ด้านปิยวาจา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

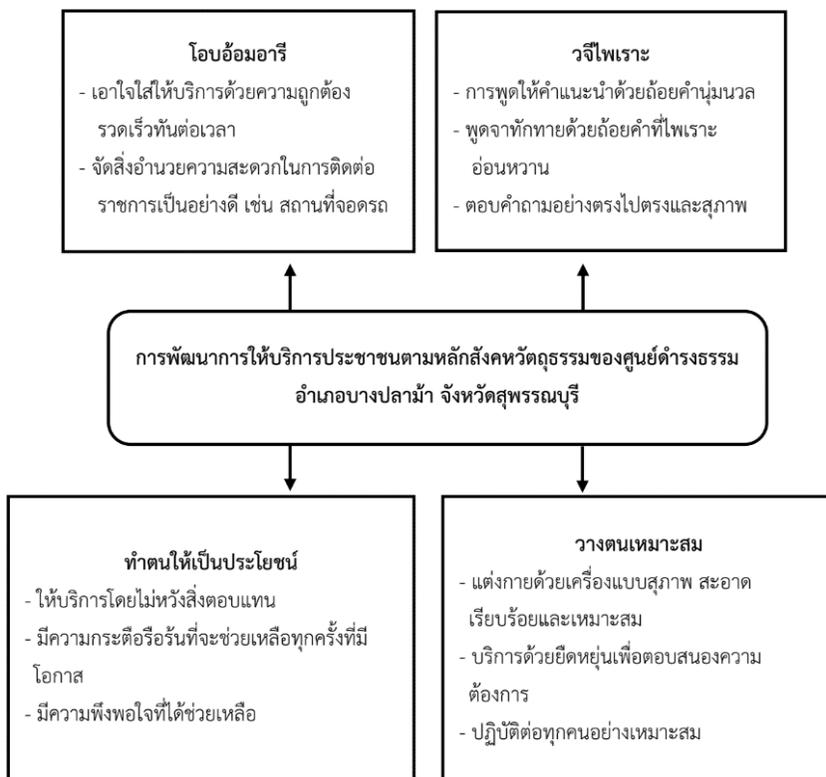
ด้านอิตถจริยา ในเรื่องเจ้าหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนที่มาใช้บริการโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของศูนย์ดำรงธรรม ให้บริการด้วยการทำตนให้เป็นประโยชน์ โดยมีความเต็มใจที่จะให้บริการแก่ประชาชนอย่างสุดความสามารถ คอยดูแลเอาใจใส่ กระตือรือร้นช่วยเหลือประชาชนทุกครั้งที่มีโอกาสโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรกมล ชู นุกุลพงษ์ (2561) พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นว่าการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลางด้านอิตถจริยาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ด้านสมานัตตตา ในเรื่องเจ้าหน้าที่แต่งกายด้วยเครื่องแบบที่สุภาพ สะอาดเรียบร้อย และเหมาะสมค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการของศูนย์ดำรงธรรม ให้บริการด้วยการวางตนที่เหมาะสม โดย

เสมอภาคและเท่าเทียมกัน ให้บริการด้วยความเป็นกันเองมีอัธยาศัยไมตรีทำให้ไม่รู้สึกอึดอัด และมีความยืดหยุ่นเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนผู้มาใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิศักดิ์ นวก้าวไพฑูริย์ (2560) พบว่า ประชาชนที่มาใช้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ด้านสมานัตตตา ของที่ว่า การอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ นั้น โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาแต่ละข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การให้บริการตามหลักสังคหวัตถุธรรมของศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยวิธีวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) สามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ศูนย์ดำรงธรรมอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีควรกำหนดนโยบายในการให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) โดยจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีอำนาจตัดสินใจและสามารถให้บริการทุกเรื่องได้ไว้จุดเดียวกันอย่างทั่วถึง ตลอดจนจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการมาติดต่อราชการอย่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เจ้าหน้าที่ควรช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำขั้นตอนการรับบริการต่าง ๆ ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ตลอดจนจัดทำเอกสารเกี่ยวกับขั้นตอนการบริการไว้บริการประชาชน
2. เจ้าหน้าที่ควรพูดจาทักทาย แนะนำ ชี้แจง สิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับผู้มาใช้บริการด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ สุภาพ อ่อนหวาน มีใบหน้าที่ยิ้มแย้มและพูดจาด้วยความจริงใจ เป็นกันเอง ตลอดจนการควบคุมสติอารมณ์โดยการคิดก่อนพูดทุกครั้ง
3. เจ้าหน้าที่ควรคอยดูแลเอาใจใส่ต่อการให้บริการตลอดเวลา นึกถึงใจเขาใจเรา อาสาช่วยเหลือประชาชนทุกครั้งที่มีโอกาส ด้วยความเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้สมกับการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นผู้ให้บริการประชาชน
4. เจ้าหน้าที่ควรประพฤติตน และวางตนให้เหมาะสมกับฐานะที่ตนมีอยู่ โดยการปฏิบัติตนสม่ำเสมอต่อคนทั้งหลาย ให้บริการด้วยความเสมอภาค เท่าเทียมกัน เป็นมาตรฐานเดียวกันกับประชาชนทุกคนที่มาใช้บริการ
5. เจ้าหน้าที่ควรมีทัศนคติที่ดีต่อการให้บริการเพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพในการให้บริการแก่ประชาชนมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 96/2557 เรื่อง การจัดตั้งศูนย์ดำรงธรรม. (2557, 23 กรกฎาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 131 ตอนที่ 138 ง, หน้า 8-9.

- พรกมล ชูบุญกุลพงษ์. (2561). *การให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดวันชาติ วิชาติ (ยอดดำเนิน). (2560). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการของวัดนครสวรรค์ตามหลักสังคหวัตถุ 4*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระศักดิ์ จิตตสุโก (ลุยดี). (2560). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเทศบาลนครนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อนงค์นาฏ แก้วไพฑูรย์. (2560). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามสังคหวัตถุ 4 ของฝ่ายทะเบียนที่ว่าการอำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Creating Cooperation to Manage Marine Trash Problems: Case Study of Bang Saen Beach, Saen Suk Town Municipality, Mueang District, Chonburi Province

Jarupa Prommongkon¹

Received: December 31, 2022

Revised: August 09 2023

Accepted: September 24, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the role of cooperation and interaction of the actors involved; 2) to study the government's approaches and measures to solve the marine trash problems that led to action at the local level; 3) to study the conditions and factors that affected cooperation in solving the marine trash problems in Bang Saen Beach area; and 4) to propose an effective model of cooperation in managing the marine trash problems at the local level. It was a qualitative research to study and analyze data. Data collection was from various related documents, participatory observation and interviews with relevant people. The results of the research found that 1) Thailand gave importance to the issue of marine trash and had established a framework for operations in the country's important plans, including assigning the Ministry of Natural Resources and Environment as the main agency to achieve long-term goals; 2) the marine trash management at Bang Saen Beach had 8 main actors involved, covering government agencies, the private sector, the public, and educational institutions. The level of

¹ Thammasat University

Corresponding author, e-mail: jarupa.prommongkon@gmail.com

relationship and cooperation was loosely coordinated in an occasional manner through the integration of small groups based on the operating structure according to the agency's authority and responsibilities and informal groupings determined roles and levels of cooperation from conditions or rules applying to specific groups; 3) the conditions and important factors that affected the creation of cooperation were 4 main factors, namely 3.1) creating a network of cooperation in strong community level, 3.2) strengthening clear and continuous collaboration, 3.3) having strong leaders and connecting networks, and 3.4) integrating work among agencies; and 4) an effective model for managing the marine trash problems at the local level should include two forms of action in parallel: management based on scope of duties to create a concrete network of cooperation and creating a strong network of cooperation at the community level to promote continuity of operations in the long term.

Keywords: Marine Trash Management, Cooperation, Network

การสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะทะเล กรณีศึกษาชายหาดบางแสน เทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

จารุภา พรหมมงคล¹

Received: December 31, 2022

Revised: August 09 2023

Accepted: September 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ศึกษาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาขยะทะเลของรัฐบาลที่นำไปสู่การดำเนินการในระดับท้องถิ่น 3) เจาะลึกและปัจจัยที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสน และ 4) เสนอรูปแบบความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาขยะทะเลในระดับพื้นที่ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การเก็บข้อมูลจากการรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัย พบว่า 1) ประเทศไทยให้ความสำคัญกับประเด็นขยะทะเลและกำหนดกรอบแนวทางในการดำเนินงานไว้ในแผนสำคัญ ๆ ของประเทศ รวมทั้งมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในระยะยาว 2) การจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนมีตัวแสดงหลักที่เข้ามาเกี่ยวข้อง 8 ตัวแสดงครอบคลุมหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ประชาชนและสถาบันการศึกษา ซึ่งระดับความสัมพันธ์และความร่วมมือที่เกิดขึ้นเป็นการดำเนินการร่วมกันอย่างหลวม ๆ ในลักษณะครั้งคราว ผ่านการรวมกลุ่มย่อย ๆ ตามโครงสร้างการดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน และการรวมกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการที่กำหนดบทบาทหน้าที่และระดับความร่วมมือจากเงื่อนไขหรือข้อบังคับที่ใช้เฉพาะกลุ่ม 3) เจาะลึกและปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้าง

¹ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Corresponding author, e-mail: jarupa.prommongkon@gmail.com

ร่วมมือมี 4 ปัจจัยหลัก คือ 3.1) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนที่เข้มแข็ง 3.2) การเสริมสร้างการทำงานร่วมกันที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง 3.3) การมีผู้นำที่เข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่าย และ 3.4) การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน และ 4) รูปแบบการจัดการปัญหาขยะทะเลในระดับพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพควรมีการดำเนินการ 2 รูปแบบควบคู่กัน คือ การบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตภาระหน้าที่ เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการในระยะยาว

คำสำคัญ: การจัดการขยะทะเล, ความร่วมมือ, เครือข่าย

บทนำ

ขยะทะเลเป็นของเสียที่เกิดจากมนุษย์ ถูกทิ้งลงสู่ทะเลทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยส่วนใหญ่เป็นขยะจำพวกพลาสติกที่มีน้ำหนักเบาและไม่สามารถย่อยสลายได้ในเวลาสั้น จึงถูกพัดพาไปยังทะเลได้ง่าย ส่งผลกระทบในวงกว้างทั้งต่อสิ่งมีชีวิตในทะเล สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ รวมถึงส่งผลกระทบต่อมนุษย์ (เผด็จศึกดี จารยะพันธุ์ และคณะ, 2560) ซึ่งในโลกไร้พรมแดนปัญหาขยะทะเลไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะประเทศใดประเทศหนึ่ง เนื่องจากขยะที่อยู่บนบกของแต่ละประเทศเมื่อถูกพัดพาลงสู่ทะเล กระแสคลื่นและทิศทางการไหลจะพัดพาขยะเหล่านั้นให้ลอยออกไปในหลากหลายทิศทาง ซึ่งปัญหาขยะของซีกโลกหนึ่งอาจถูกพัดพาไปเป็นปัญหาของอีกซีกโลกหนึ่งได้อีกทั้งขยะเมื่ออยู่กลางทะเลก็อาจจะเป็นการยากที่จะกล่าวได้ว่าขยะเหล่านั้นมาจากประเทศใด หรือใครจะต้องเป็นผู้ที่รับผิดชอบปัญหาขยะเหล่านั้น ทำให้ทั่วโลกเกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญจนนำไปสู่แนวทางการแก้ไขในแต่ละประเทศ โดยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นการใช้มาตรการแบบสมัครใจ (Voluntary Approach) ในการจูงใจให้ลด ละ เลิก การใช้ พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง การใช้มาตรการทางภาษีในการเก็บเงินจากผู้บริโภค เช่น การเก็บภาษีถุงพลาสติก การเก็บค่าบริการการใช้ เป็นต้น รวมถึงการใช้มาตรการทางกฎหมาย เช่น การห้ามผลิตถุงพลาสติกและนำเข้าถุงพลาสติกชนิดบาง การห้ามใช้โฟมบรรจุอาหาร เป็นต้น เพื่อควบคุมและจำกัดการก่อมลพิษ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผ่านการจัดประชุมหารือในระดับนานาชาติ เพื่อแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาขยะทะเล

(วิจารณ์ สิมานายา, 2561) ซึ่งบริบทข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการแก้ไขปัญหาขยะทะเลไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยหน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียว จำเป็นต้องอาศัยกลไกการประสานความร่วมมือในการดำเนินภารกิจร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ในลักษณะของการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน (Collaborative Governance) รวมทั้งต้องอาศัยการกระจายอำนาจในการจัดการไปยังหน่วยงานในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันดำเนินการจัดการขยะทะเลอย่างเป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพและนำไปสู่การแก้ไขปัญหาขยะทะเลยั่งยืน

สำหรับประเทศไทยถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีการปล่อยขยะลงสู่ทะเลมากเป็นอันดับ 6 ของโลก (Weyler, R., 2561) ได้ตระหนักและมีความพยายามในการจัดการปัญหาขยะทะเล โดยกำหนดให้ขยะทะเลเป็นวาระเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการ และหนึ่งในพื้นที่ชายฝั่งทะเลที่ประสบปัญหาขยะทะเลอย่างต่อเนื่องและยาวนาน คือ พื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เนื่องจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของหาดบางแสนที่เป็นอ่าวและจุดรับกระแสนคลื่น ทำให้ชายหาดบางแสนกลายเป็นสถานที่รองรับปริมาณขยะจำนวนมากมหาศาลและด้วยชายหาดบางแสนเป็นชายหาดที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ประกอบกับมีสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่ที่นักศึกษาจำนวนมากตั้งอยู่ในบริเวณดังกล่าว ทำให้มีขยะที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของประชาชนมากตามไปด้วย โดยเฉพาะขวดเครื่องดื่ม และถุงพลาสติก ทำให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ อาทิ เทศบาลเมืองแสนสุข มีความพยายามในการสร้างความร่วมมือและดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวเสมอมา โดยถึงแม้ว่าเทศบาลเมืองแสนสุขจะประสบความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือร่วมกับหลากหลายภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมและโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาขยะทะเลในบริเวณชายหาดบางแสน แต่ความพยายามดังกล่าวที่ผ่านมาดูเหมือนจะยังไม่เพียงพอสำหรับการแก้ไขปัญหาขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนให้มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง และภาพขยะที่พบบริเวณชายหาดจำนวนมากอาจจะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาบางประการของกระบวนการสร้างความร่วมมือที่ส่งผลให้การดำเนินการไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ทำให้ข้าพเจ้าสนใจอยากศึกษาการสร้างความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะทะเล บริเวณชายหาดบางแสน เพื่อวิเคราะห์ความร่วมมือที่เกิดขึ้น และเพื่อนำไปสู่การเสนอแนะแนวทางในการสร้างความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี
2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาขยะทะเลของรัฐบาลที่นำไปสู่การดำเนินการในระดับท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษาถึงเงื่อนไข และปัจจัย ที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ของตัวแสดงต่าง ๆ
4. เพื่อข้อเสนอรูปแบบความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดการปัญหาขยะทะเลในระดับพื้นที่

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสวงหาคำตอบการวิจัย โดยจะใช้การเก็บข้อมูลทั้งในระดับปฐมภูมิและระดับทุติยภูมิ จากการเก็บรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์บุคคลแบบเจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้ศึกษาจะใช้วิธีการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทโดยตรงต่อการจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนและเข้าร่วมดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จำนวน 8 คน โดยเป็นเจ้าของที่หน่วยงานภาครัฐ 5 คน ภาคประชาชน 2 คน และสถาบันการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง 1 คน นอกจากนี้ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 4 มิติหลัก คือ 1) ศึกษา ทบทวน วิเคราะห์กรอบนโยบายในการบริหารจัดการขยะทะเลในระดับชาติที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนและผลักดันการบริหารจัดการขยะทะเลในระดับพื้นที่ 2) วิเคราะห์มาตรการ แนวทางในการจัดการขยะในพื้นที่ชายหาดบางแสน ลักษณะการดำเนินงานและปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงต่างๆ ที่เกิดขึ้นผ่านกิจกรรมหรือโครงการที่มีการดำเนินการร่วมกัน 3) วิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมในการจัดการขยะทะเล รวมถึงลักษณะของความร่วมมือที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมร่วมกัน และ 4) วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการสร้างความร่วมมือที่เกิดขึ้น ผ่านการศึกษาวิเคราะห์กิจกรรมการจัดการขยะและการสร้างความร่วมมือของตัวแสดงต่างๆ ที่เกิดขึ้น และเสนอแนะรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสน

สรุปผลการวิจัย

1. ประเทศไทยให้ความสำคัญและกำหนดให้ปัญหาขยะทะเลเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องรีบดำเนินการแก้ไข โดยมุ่งเน้นการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ การจัดการขยะมูลฝอยที่อยู่บนบกให้มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำ และการจัดการขยะที่ลอยอยู่ในน้ำ รวมถึงขยะที่ลอยอยู่ในทะเล โดยได้กำหนดแนวทางการจัดการขยะทะเลไว้แผนสำคัญ ๆ ของประเทศทั้ง ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (18) ประเด็น การเติบโตอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2561-2580) แผนย่อยการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคม เศรษฐกิจภาคทะเล แผนการปฏิรูปประเทศ ด้านที่ 6 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2565) ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการขยะทะเล และขับเคลื่อนนโยบายที่เกี่ยวข้องกับขยะทะเลให้บรรลุเป้าหมายใน ระยะยาวอย่างเป็นรูปธรรม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดทำยุทธศาสตร์กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนแม่บทการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (พ.ศ. 2560-2579) รวมทั้งแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ของประเทศ (พ.ศ. 2559-2564) และ ROADMAP การจัดการขยะพลาสติก (พ.ศ. 2561-2573) เพื่อใช้เป็นกรอบและทิศทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของ เสียอันตราย รวมทั้งขยะพลาสติกของประเทศ และเป็นกรอบแนวทางการจัดทำแผนปฏิบัติการด้าน การจัดการขยะแบบบูรณาการของหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมทั้งถ่ายทอดไปยังหน่วยงานระดับกรม ทั้งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมควบคุมมลพิษ ซึ่งนำมาสู่การจัดทำนโยบาย การบริหารงานภาพรวมระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563-2565) ที่มุ่งเน้นการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในระดับอาเซียน และกำหนดเป้าหมายในการหลุดพ้นจากกลุ่ม ประเทศที่มีปัญหาขยะทะเล โดยให้หลุดพ้นจากอันดับที่ 20 ของโลก ภายในปี 2565 การดำเนินการบริหารจัดการขยะทะเลแบบครบวงจร ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ ทั้งการวาง ตาข่ายดักขยะปลายท่อระบายน้ำ การวางทุ่นกักขยะลอยน้ำในบริเวณปากแม่น้ำและคลองสาขา และการดำเนินการต่อเรือเพื่อใช้ในการเก็บขยะที่อยู่ในทะเล รวมทั้งการดำเนินโครงการทำความดี

ด้วยหัวใจ ลดภัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย 4 กิจกรรมหลัก ในการลด ละ เลิก การใช้พลาสติก และโฟม โดยเฉพาะกิจกรรมที่ 4 ที่มุ่งเน้นการจัดการขยะบ่อสุขยะทะเล ในพื้นที่ 24 จังหวัด ชายทะเล ซึ่งนโยบาย กรอบแนวทางการดำเนินการ มาตรการต่าง ๆ ในการดำเนินการจัดการ ปัญหาขยะถูกถ่ายทอดไปยังหน่วยงานในส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น โดยในระดับท้องถิ่นมุ่งเน้น กรอบการจัดการขยะทะเลใน 3 ส่วน คือ การจัดการขยะมูลฝอยที่อยู่บนบก การจัดการไม่ให้ขยะมูล ฝอยรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำ และการจัดการขยะมูลฝอยที่อยู่บริเวณชายหาดและชายฝั่งทะเล ผ่านการดำเนินนโยบาย โครงการ และกิจกรรมความร่วมมือต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการ ดำเนินการในระยะยาวอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การดำเนินการจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสน ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องมี ลักษณะความร่วมมือในการดำเนินการ 3 ลักษณะหลัก คือ 1) การจัดการปัญหาขยะต้นทาง มีลักษณะความร่วมมือเป็นการร่วมดำเนินการตามพันธกิจหน้าที่ของหน่วยงานหลัก 2) การจัดการ ขยะกลางทาง มีความพยายามในการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ อย่างไม่เป็นทางการ และ 3) การจัดการขยะปลายทาง มีความร่วมมือเป็นลักษณะของการร่วมดำเนินกิจกรรมเป็นครั้ง คราว โดยสามารถสรุปความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

ตัวแสดงที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะทะเล บริเวณชายหาดบางแสน ประกอบด้วย เทศบาลเมืองแสนสุข สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 2 สำนักงาน สิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชลบุรี ผู้ประกอบการ บริเวณชายหาด บริษัทเอกชน มหาวิทยาลัยบูรพา เครือข่ายชุดฉลามขาวชลบุรี และภาคประชาชน ซึ่งแต่ละภาคส่วนล้วนมีเป้าหมายในการดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกันโดย มุ่งหวังจัดการขยะบริเวณชายหาดบางแสนและพื้นที่โดยรอบ ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดย ส่วนใหญ่จะเป็นการริเริ่มโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ที่มีกฎหมายกำหนดหน้าที่อำนาจใน การดำเนินการไว้ ซึ่งในการดำเนินการจะมีโครงสร้างการทำงานร่วมกัน 2 ลักษณะ คือ 1) โครงสร้าง การทำงานตามปกติของหน่วยงานภาครัฐ ที่เป็นการดำเนินงานตามภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และถ่ายทอดจากหน่วยงานส่วนกลางมายังหน่วยงานอื่น ๆ และ 2) โครงสร้างการทำงานของภาค ส่วนอื่น ๆ ที่ไม่เป็นทางการหรือกึ่งทางการ ซึ่งเป็นการจัดตั้งกลุ่ม เครือข่าย จากตัวแสดงที่ หลากหลายที่มีทรัพยากรที่แตกต่างกันเข้าด้วยกันทั้งจากกลุ่มผู้ประกอบการ เครือข่ายที่เป็น

อาสาสมัคร และมหาวิทยาลัย โดยภายในกลุ่มเครือข่ายจะมีการกำหนดหน้าที่และอำนาจของแต่ละส่วนอย่างชัดเจน มีกฎเกณฑ์ เงื่อนไขที่สมาชิกต้องดำเนินการร่วมกัน และมีเทศบาลเมืองแสนสุขเป็นหน่วยงานกลางในการอำนวยความสะดวก ยึดโยงทุกภาคส่วน และประสานไปยังส่วนอื่น ๆ ให้เข้าร่วมดำเนินการ ซึ่งลักษณะการร่วมมือของกลุ่มดังกล่าวจะมีทั้งที่เข้าร่วมโดยสมัครใจในลักษณะของอาสาสมัคร หรือการเข้าร่วมจากข้อบังคับ เงื่อนไขจากประกาศของเทศบาล หรือการเข้าร่วมจากการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับหน่วยงาน สถาบันอื่น ๆ ในการร่วมสนับสนุนและขับเคลื่อนกิจกรรม

นอกจากนี้ตัวแสดงที่เกี่ยวข้องจะมีบทบาทในการร่วมดำเนินกิจกรรม 3 ส่วนหลัก คือ 1) บทบาทในการคิด ริเริ่ม วางแผนการดำเนินงาน และตัดสินใจในการดำเนินการนั้น ๆ ซึ่งจะมีเพียง 1-2 ตัวแสดงเท่านั้น 2) บทบาทในการร่วมให้ข้อคิดเห็น คำปรึกษา ข้อเสนอ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจของตัวแสดงหลัก ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีองค์ความรู้ทางวิชาการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และด้านอื่น ๆ ที่สำคัญ และ 3) บทบาทในการร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น สนับสนุนทรัพยากร และร่วมปฏิบัติตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้แล้ว โดยส่วนใหญ่เป็นตัวแสดงภาคประชาชน ภาคเอกชน ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งในการทำกิจกรรมตัวแสดงต่าง ๆ จะมีการหารือร่วมกันเป็นครั้งคราว และความถี่ในการหารือจะขึ้นอยู่กับประเด็นที่ต้องพิจารณา หากเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ หรือเกิดผลกระทบเป็นวงกว้าง จะมีการพบปะ หารือบ่อยครั้ง ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่หากเป็นประเด็นทั่วไป เคยมีมติร่วมกันหรือเป็นโครงการต่อเนื่อง เคยมีการดำเนินการมาแล้ว การหารือจะเป็นนาน ๆ ครั้ง รวมทั้งความเข้มข้นของระดับการมีส่วนร่วมของตัวแสดงต่าง ๆ จะแตกต่างกันออกไปตามศักยภาพและความพร้อมของหน่วยงานริเริ่ม หากหน่วยงานริเริ่มมีศักยภาพสูงและมีความสามารถในการดำเนินการเองได้ทั้งหมดตัวแสดงต่าง ๆ จะเข้ามาในลักษณะของการเข้าร่วมดำเนินกิจกรรม แต่หากหน่วยงานริเริ่มยังไม่มีศักยภาพเพียงพอในการดำเนินการเองได้ทั้งหมด จะประสานและให้หน่วยงาน ภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาช่วยสนับสนุนในการดำเนินการที่ยังไม่มีศักยภาพเพียงพอ ตั้งแต่การช่วยให้ข้อเสนอแนะไปจนถึงการร่วมดำเนินกิจกรรม ทั้งนี้อำนาจการตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ โดยส่วนใหญ่จะเป็นของหน่วยงานเจ้าของงบประมาณหรือหน่วยงานเจ้าของโครงการ ภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมีบทบาทเพียงร่วมให้ความเห็น วิเคราะห์ ให้ข้อเสนอแนะจนได้ความเห็น ข้อเสนอที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องกัน และ

จะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของหน่วยงานเจ้าของงบประมาณ และถ่ายทอดออกมาเป็นแผน แนวทางในการดำเนินกิจกรรม โครงการต่าง ๆ

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการสร้างกลไกความร่วมมือดังกล่าว เพื่อร่วมกันบริหารจัดการปัญหาขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนให้ยั่งยืน ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ

3.1 การมีเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนที่เข้มแข็ง ให้ชุมชนร่วมพัฒนาและแก้ไขปัญหาพื้นที่ของตนเอง ให้ชุมชนยืนอยู่ได้ด้วยตนเอง พัฒนาและดำเนินการจากฐานราก บนฐานความสัมพันธ์ในแนวราบที่ทุกคนมีความเสมอภาค และให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

3.2 การเสริมสร้างการทำงานร่วมกันที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง โดยจัดโครงสร้างการทำงานของเครือข่ายอย่างชัดเจน ให้ทุกฝ่ายสามารถเข้ามาร่วมดำเนินการร่วมกันได้อย่างเต็มศักยภาพ สม่่าเสมอ และเกิดเสถียรภาพในการทำงานร่วมกัน

3.3 การมีผู้นำที่เข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่าย ให้มีบุคคลที่ทุกฝ่ายให้การยอมรับ ซึ่งมีศักยภาพและมีทักษะในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ รวมถึงคอยเอื้ออำนวยให้เกิดบรรยากาศในการสร้างความร่วมมือและให้ทุกภาคส่วนสามารถร่วมกันดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย

3.4 การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน เป็นการบูรณาการการบริหารจัดการขยะทะเลของทุกภาคส่วน ตั้งแต่ริเริ่มกระบวนการไปจนถึงจบการดำเนินการ ไม่เพียงเฉพาะหน่วยงานในพื้นที่ชายหาดบางแสนแต่รวมถึงหน่วยงานในพื้นที่อื่น ๆ ด้วย เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความสม่่าเสมอ ไม่ซ้ำซ้อนกันและไม่สิ้นเปลืองงบประมาณ

4. รูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมในการจัดการขยะทะเล บริเวณชายหาดบางแสนให้ยั่งยืนนั้น ควรมีการดำเนินการใน 2 รูปแบบควบคู่กัน คือ

4.1 การบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตภาระหน้าที่ ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นและส่งเสริมการสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ โดยมีเทศบาลเมืองแสนสุข โดยการนำของนายกเทศมนตรีเมืองแสนสุขเป็นผู้นำที่คอยประสาน เอื้ออำนวยให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการปัญหาขยะทะเล โดยความร่วมมือดังกล่าวต้องมีการรับรองสถานะ หรือมีการเข้าร่วมอย่างเป็นทางการ มีการกำหนดโครงสร้างและรูปแบบการทำงานร่วมกันอย่างชัดเจน มีการหารือ

ร่วมกันถึงแนวทาง กฎเกณฑ์ที่ทุกฝ่ายต้องคำนึงถึงและต้องปฏิบัติตาม ซึ่งควรเป็นลักษณะกว้าง ๆ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวและเกิดอิสระในการทำงานร่วมกัน รวมถึงควรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน โดยอาจจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ วิชาการ ประสาน และเผื่อระวัง ติดตาม มีการแลกเปลี่ยนทรัพยากร สนับสนุนซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการบริหารจัดการขยะทะเลและดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดบางแสนร่วมกัน โดยในการดำเนินกิจกรรมตัวแสดงทั้งหมดจะต้องมีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมกำหนด ร่วมวางแผนและร่วมตัดสินใจ ซึ่งการหารือควรนำไปสู่ฉันทามติที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องกัน และบรรลุเป้าหมายการทำงานที่เอื้อประโยชน์แก่ทุกฝ่ายบนฐานของประโยชน์สาธารณะ นอกจากนี้การดำเนินการร่วมกันของเครือข่ายควรมีพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้ตัวแสดงต่าง ๆ ได้เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น ปรีกษาหารือได้อย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำกิจกรรมร่วมกันอยู่เสมอ และมีการติดตามผลเป็นระยะ ๆ

4.2 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนที่เข้มแข็ง โดยมีเครือข่ายความร่วมมือที่เกิดจากการบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตภาระหน้าที่ที่เป็นที่เล็งและเอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างเครือข่ายในระดับชุมชน โดยมุ่งเน้นสร้างความตระหนักรู้ สร้างการตื่นตัวถึงความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและปัญหาขยะทะเล ให้องค์ความรู้ที่สำคัญอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะความสำคัญของการมีส่วนร่วม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่เห็นถึงความสำคัญ of ปัญหา รู้สึกถึงความเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด แก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ของตนเองผ่านกระบวนการชุมชน ซึ่งในการสร้างเครือข่ายดังกล่าวควรมีการกำหนดผู้นำเครือข่ายที่จะเป็นผู้ประสานและเอื้ออำนวยการทำงานของเครือข่ายให้ชัดเจน และในกระบวนการของการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งควรมีการเปิดโอกาสและสร้างเวทีในการแสดงความคิดเห็น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ทุกคนได้ร่วมกันปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนรวมทั้งร่วมกันกำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชน การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชน โดยผลลัพธ์สุดท้ายที่ได้จากการหารือของชุมชนควรเป็นผลงานที่เป็นชิ้นเป็นอันสามารถจับต้องได้ โดยอาจจะเป็นแผนเครือข่าย หรือแนวทางการพัฒนาชุมชนที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน และสามารถนำไปสู่การจัดทำกิจกรรม โครงการร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรมได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาขยะทะเลของรัฐบาลที่นำไปสู่การดำเนินการในระดับท้องถิ่น จากการศึกษาจะพบว่า ปัญหาขยะทะเลเป็นประเด็นที่ประเทศไทยตระหนักและให้ความสำคัญ โดยในการจัดการขยะทะเลให้มีประสิทธิภาพรัฐบาลได้มุ่งเน้นการจัดการขยะอย่างครบวงจร ตั้งแต่การจัดการขยะต้นซึ่งเป็นขยะมูลฝอยที่อยู่บนบกไปจนถึงการจัดการขยะที่ลอยอยู่ในน้ำ โดยเฉพาะขยะพลาสติก โดยสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับหลายประเทศที่มุ่งเน้นการจัดการขยะพลาสติก ซึ่งเป็นขยะที่พบเป็นจำนวนมากในทะเลและชายหาด เช่น สหภาพยุโรปได้เห็นชอบผ่านกฎหมายห้ามใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้งในหลายประเภท อาทิ หลอดพลาสติก ข้อนส้อมพลาสติก จานชามพลาสติก ก้านสาลี ก้านลูกโป่ง กล่องโฟม และถุงพลาสติกแบบ Oxo-degradable ภายในปี 2021 ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในประเทศสมาชิกทั้งหมด 28 ประเทศ เป็นต้น (วิจารณ์ สิมานายา, 2561) โดยประเทศไทยได้กำหนดเป้าหมายและแนวทางในการดำเนินการไว้ในแผนยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่สำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และในระยะยาว รวมทั้งมอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนและผลักดันให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรมพร้อมทั้งถ่ายทอดประเด็นต่าง ๆ ไปยังแผนในระดับภูมิภาคและท้องถิ่น เพื่อให้มีการดำเนินการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และบรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเห็นได้ว่า มาตรการและแนวทางในการจัดการขยะทะเลดังกล่าวมีหลักการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาแหล่งที่มา รวมถึงประเภทของของขยะทะเลตามที่ (The NOAA Marine Debris Program, 2552) (สุวิจน์ ธีธรส, 2549) และเผติมศักดิ์ จารยะพันธุ์ และคณะ (2560) ได้มีการศึกษาวิเคราะห์ไว้ว่า ขยะทะเลมีแหล่งที่มาจาก 2 แหล่ง คือขยะที่เกิดขึ้นในมหาสมุทรและขยะที่เกิดขึ้นบนแผ่นดิน และการจัดการขยะทะเลให้มีประสิทธิภาพจะต้องมีการจัดการทั้งขยะมูลฝอยบนบก การดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยในทะเล โดยใช้มาตรการและเครื่องมือทางนโยบาย รวมทั้งจะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารซึ่งจะเกี่ยวข้องกับแผน นโยบายต่าง ๆ ของประเทศ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งการจัดการปัญหาขยะทะเลประเทศไทยได้มีการกำหนดเป็นนโยบาย แผนงาน โครงการต่าง ๆ จำนวนมาก และถ่ายทอดลงไปในระดับต่าง ๆ โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถแก้ไขปัญหาขยะทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. บทบาทความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงต่าง ๆ ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาขยะทะเล เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการในระดับพื้นที่บริเวณชายหาดบางแสน ซึ่งประสบปัญหาขยะทะเลอย่างต่อเนื่อง จะพบว่ามี ความพยายามในการสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรม โครงการ เพื่อร่วมกันจัดการปัญหาขยะทะเลตามกรอบแนวทางนโยบายในระดับชาติที่กำหนดไว้ทั้งการจัดการขยะมูลฝอยที่อยู่บนบก การจัดการไม่ให้ขยะมูลฝอยรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำ และการจัดการขยะที่ลอยอยู่ในน้ำ โดยในการดำเนินการมีตัวแสดงเข้ามามีส่วนร่วมจำนวนมากซึ่งสอดคล้องและเป็นไปตามแนวคิดปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน ซึ่งระบุว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนไม่สามารถดำเนินการได้เพียงหน่วยงานเดียวจำเป็นต้องมีการประสานความร่วมมือ และร่วมดำเนินการกับหลากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (โสภารัตน์ จารุสมบัติ, 2560) และเมื่อพิจารณาลักษณะความร่วมมือ ปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงต่าง ๆ ผ่านการวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน (Collaborative Governance) 6 ประการ และการวิเคราะห์เงื่อนไขปัจจัยที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน 3 ประการ (วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ, 2551) จะพบว่า การจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนมีการเปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งตัวแสดงข้างต้นล้วนเป็นตัวแสดงที่เกี่ยวข้องโดยตรง มีหน้าที่และอำนาจ และศักยภาพที่แตกต่างกัน ลักษณะความร่วมมือที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างหลวม ๆ ไม่เป็นทางการ ไม่มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมโดยส่วนใหญ่ยังอยู่เพียงระดับของการให้ข้อมูลข่าวสารและการปรึกษาหารือเท่านั้น ตัวแสดงต่าง ๆ ไม่มีอำนาจในการเข้ามามีบทบาทในการร่วมตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ จะริเริ่มดำเนินการและตัดสินใจโดยตัวแสดงหลักเพียง 1-2 ตัวแสดง ซึ่งโดยส่วนใหญ่เป็นตัวแสดงที่มีหน้าที่และอำนาจโดยตรงในการดำเนินการ ขณะที่ตัวแสดงอื่น ๆ จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนและแนวทางที่กำหนดไว้แล้ว ทำให้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแสดงเป็นไปอย่างห่างเหิน การพบปะหารือจะเกิดขึ้นในช่วงของการดำเนินกิจกรรม ความแน่นแฟ้นในการประสานความร่วมมือน้อย ส่งผลต่อความสม่ำเสมอและความจริงจังในการดำเนินการของเครือข่ายในการจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนให้มีประสิทธิภาพตามหลักการของการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วนที่ต้องมีการจัดโครงสร้างความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการที่ทำให้ทุกฝ่ายเข้ามาแสดงบทบาทร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และมีกลไกการทำงานร่วมกันภายใต้โครงสร้างความสัมพันธ์ที่เป็นชัดเจน รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมต้องให้ทุกฝ่ายเข้า

มาร่วมตัดสินใจบนฐานของการแสวงหาทางออกที่สะท้อนฉันทามติของทุกฝ่ายไม่ใช่แค่เพียงให้ข้อคิดเห็น หรือเข้าร่วมปฏิบัติเท่านั้น

3. ลักษณะความร่วมมือและปฏิสัมพันธ์ของตัวแสดงข้างต้นเป็นหนึ่งในอุปสรรคสำคัญของการสร้างความร่วมมือในการจัดการขยะทะเลในบริเวณชายหาดบางแสนและพื้นที่โดยรอบที่ทำให้ไม่สามารถจัดการปัญหาขยะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นเงื่อนไข และปัจจัย ที่ส่งผลต่อความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาขยะทะเล เพื่อให้การบริหารจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน จำเป็นที่จะต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ 1) การมีเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนที่เข้มแข็ง 2) การเสริมสร้างการทำงานร่วมกันที่ชัดเจนและมีความต่อเนื่อง 3) ผู้นำที่เข้มแข็งและเชื่อมโยงเครือข่าย และ 4) การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงาน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างกระบวนการบริหารกิจการบ้านเมืองแบบร่วมมือกันหลายภาคส่วน

4. รูปแบบความร่วมมือที่มีประสิทธิผลในการจัดการปัญหาขยะทะเลในระดับพื้นที่ เมื่อพิจารณารูปแบบความร่วมมือ โดยใช้รูปแบบความร่วมมือตามแนวคิดของ Robert Agranoff และ Mitchael McGuire (2007) จะพบว่ารูปแบบความร่วมมือที่เหมาะสมในการจัดการขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสน เพื่อบริหารจัดการปัญหาขยะทะเลบริเวณชายหาดบางแสนให้ยั่งยืนนั้น สอดคล้องกับรูปแบบความร่วมมือข้างต้น คือ รูปแบบการบริหารจัดการบนฐานแห่งขอบเขตภาระหน้าที่ (Jurisdiction-Based Management Model) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่เป็นรูปธรรม และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชนที่เข้มแข็ง เพื่อส่งเสริมให้เกิดความต่อเนื่องในการดำเนินการในระยะยาวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การจัดการขยะทะเลให้มีประสิทธิภาพควรคำนึงถึงการมีส่วนร่วมและการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนทุกคนเห็นถึงความสำคัญของปัญหาขยะ และส่งเสริมให้มีการคัดแยกขยะอย่างจริงจัง และลด เลิก การใช้พลาสติกครั้งเดียวแล้วทิ้ง เพื่อให้ตัดวงจรของการเกิดปัญหาขยะทะเล

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดน โดยเฉพาะปัญหาขยะทะเล ประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึงคือ การไม่มีพรมแดนอาณาเขตที่ชัดเจน และการแก้ไขปัญหาไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยหน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียว ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาขยะทะเลให้มีประสิทธิภาพและเกิด

ความยั่งยืนในระยะยาว สิ่งสำคัญที่ควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญคือ “การจัดการอย่างครบวงจร” “การสร้างความร่วมมือ” และ “การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริง” ดังนี้

1. การจัดการอย่างครบวงจร กล่าวคือ แม้ว่าปัญหาขยะทะเลจะเป็นปัญหาที่พบในบริเวณทะเลและชายฝั่ง แต่การจัดการให้มีประสิทธิภาพจะต้องจัดการตั้งแต่ต้นตอของปัญหา นั่นคือ การลด ละ เลิก การใช้พลาสติกหรือวัสดุที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง การสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนในการคัดแยกขยะอย่างจริงจังและให้มีการทิ้งขยะอย่างถูกต้อง ไม่ทิ้งในที่สาธารณะ รวมทั้งให้มีการจัดเก็บขยะและกำจัดขยะให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อลดโอกาสไม่ให้ขยะรั่วไหลลงสู่แหล่งน้ำและในทะเล นอกจากนี้ควรมีกฎ ระเบียบที่เข้มงวด ไม่ให้มีการทิ้งขยะ ของเสียลงสู่แหล่งน้ำ ทั้งจากประชาชนที่อยู่บนบก เรือพาณิชย์ การทำประมง และกิจกรรมจากการท่องเที่ยว

2. การสร้างความร่วมมือ กล่าวคือ ในการบริหารจัดการขยะทะเลจะต้องมีการดำเนินการร่วมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมตัดสินใจจนได้ฉันทามติ หรือประเด็นที่ทุกฝ่ายเห็นพ้องต้องกัน มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างเป็นทางการ โดยประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสถาบันการศึกษา โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการจัดการปัญหาขยะทะเลเป็นผู้อำนวยการกลุ่มหรือผู้ประสานงานของกลุ่มเครือข่าย และเครือข่ายความร่วมมือดังกล่าวจะต้องมีการดำเนินงานร่วมกันอยู่เสมอ มีผลงานและผลสำเร็จที่เกิดขึ้นร่วมกันอย่างเป็นรูปธรรม

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน กล่าวคือ การมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยให้ประชาชน ชุมชนมีความเข้มแข็ง เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้มีอำนาจเพียงพอในการเจรจาต่อรองผลประโยชน์กับหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยตรง รวมทั้งให้มีการดำเนินการและขับเคลื่อนการจัดการปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากพื้นที่ไปยังภาพรวมของประเทศ และให้ประชาชนเป็นตัวแสดงหลักในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

รัฐบาลควรมุ่งเน้นนโยบายเชิงรุกควบคุมไปกั้นนโยบายเชิงรับ โดยมีการศึกษา วิเคราะห์ ศักยภาพ บริบทโลก และอื่น ๆ ที่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะทะเลของประเทศ อย่างรอบคอบ ครอบคลุมการดำเนินการในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ อย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการใช้มาตรการควบคุมที่เข้มงวด มุ่งเน้นการกำจัดขยะให้มีประสิทธิภาพ ลด ละ เลิก การใช้ขยะพลาสติกและโฟม รวมถึงมุ่งเน้น รมรณรงค์ให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ และไม่ทิ้งขยะลงในที่สาธารณะ นอกจากนี้ ควรเพิ่มการกระจายอำนาจในการจัดการสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดและพื้นที่โดยรอบให้แก่อำเภอที่มี ขอบเขตพื้นที่ติดกับทะเล เพื่อให้ท้องถิ่นมีศักยภาพเพียงพอ และสามารถบริหารจัดการได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล รวมทั้งให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำไปสู่ การแก้ไขปัญหาขยะทะเลอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

เทศบาลเมืองแสนสุข ซึ่งถือเป็นหน่วยงานเจ้าของพื้นที่และได้รับประโยชน์จากชายหาด บางแสนควรเป็นตัวกลางในการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และควรเปิดโอกาสให้ ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง โดยให้มีการจัดเวทีให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามี ส่วนร่วม พูดคุย แลกเปลี่ยน ปรึกษาหารือทั้งในระดับเชิงวิชาการ และประเด็นทั่วไป ทั้งที่เป็นทางการ และ ไม่เป็นทางการ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกัน ผูกพันซึ่งกันและกัน รวมถึงเพื่อเป็นการ สร้างโอกาสในการวางแผน กลยุทธ์ แนวทางในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดและ ทะเลร่วมกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนทรัพยากร และผลประโยชน์ที่ทุกฝ่ายยอมรับร่วมกัน ซึ่งการจัดเวที ให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมหรือแลกเปลี่ยนเปลี่ยนนั้นจะเป็นโอกาสที่ดีที่จะสามารถพัฒนาเป็น กลุ่มเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณชายหาดและทะเลอย่างเป็น รูปธรรมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- เผด็จศักดิ์ จารยะพันธุ์ และคณะ. (2560). วิกฤตขยะทะเลไทย...ใครว่าเรื่องเล็ก. *ประชาคมวิจัย*, 23(136), 2-6.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์ และคณะ. (2557). *การสังเคราะห์ตัวแบบเชิงทฤษฎีและการบริหารจากผล การดำเนินโครงการวิจัยเพื่อพัฒนากลไกความร่วมมือเพื่อแก้ปัญหาพร้อมกันของคนในพื้นที่*. (รายงานการวิจัย). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย : สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- วิจารณ์ สิมมาฉายา. (2561). แนวทางการบริหารจัดการขยะพลาสติก เพื่อส่งเสริมการใช้พลาสติก อย่างยั่งยืนของประเทศไทยในอนาคต. *เอกสารประกอบงานเสวนา เรื่อง แนวทางการ บริหารจัดการขยะพลาสติก เพื่อส่งเสริมการใช้พลาสติกอย่างยั่งยืนของประเทศไทยใน อนาคต วันที่ 11 กันยายน 2561*. (อัดสำเนา)
- สุวัจน์ ธีธรรส. (2549). *มลพิษทางทะเลและชายฝั่ง*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ. (2560). กลไกเชิงสถาบันในการบริหารจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมข้าม พรมแดน. *วารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน*, 10(2), 101-133.
- Agranoff, R. (2007). *Managing within Networks: Adding Value to Public Organizations*. Washington, DC : Georgetown University Press.
- The NOAA Marine Debris Program. (2552). *The Educator's Guide to Marine Debris – Southeast and Gulf of Mexico*. แปลโดย จูตินันท์ ศรีสถิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ ชุมชนสมุทรศาสตร์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- Weyler, R. (2560). *วิกฤตขยะพลาสติกในมหาสมุทร*. เข้าถึงได้จาก <http://www.Greenpeace.org/seasia/th/news/blog1/blog/60571/>

Development of Analytical Thinking skills Training packages on Important Civilizations of the Western World for Mathayomsuksa 5 Students at Takhliprachasan School, Takhli District, Nakhon Sawan Province

Arisa Soomtha¹ and Alai Chantarapanich²

Received: January 02, 2023

Revised: August 05 2023

Accepted: September 24, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to study the effectiveness of the analytical thinking skills training packages according to the 80/80 criteria; 2) to compare learning achievement before and after learning; and 3) to study student satisfaction towards learning with analytical thinking skills training packages on Important Civilizations of the Western World for Mathayomsuksa 5 students at Takhliprachasan School. The sample group used in this research was Mathayomsuksa 5/4 students, semester 1, academic year 2022, Takhliprachasan School, totaling 40 people. It was an experimental research. The tools used in this research included: 6 analytical thinking skills training packages, pre-study and post-study achievement tests, and a questionnaire on student satisfaction towards learning with skill training packages. For analysis, the researcher analyzed the statistical data by finding out the effectiveness of the analytical thinking skills training packages using the formula to

¹ Takhliprachasan School

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: bever_bj@hotmail.com

calculate $E1/E2$, percentage, mean, and standard deviation. The results of determining the quality of the research tools were the efficiency of the skills training packages, analytical thinking ($E1/E2$), equal to 84.38/83.21. The learning achievement test had a difficulty value between 0.33-0.78, a discriminatory power value between 0.34-0.76 and a reliability value of 0.89 and a student satisfaction questionnaire affecting the analytical thinking skills training packages was 0.79. The results of the research found that 1) the results of the development of analytical thinking training skills package on Important Civilizations of the Western World for Mathayomsuksa 5 students found that there was an overall efficiency ($E1/E2$), equal to 84.38/83.21; 2) the results of comparing the learning achievement with the analytical thinking skills training package on Important Civilizations of the Western World for Mathayomsukda 5 students found that the learning achievement of the students after studying was higher than before studying at a statistical significance at the level of .05; and 3). the results of study of satisfaction in using the analytical thinking skills training package on Important Civilizations of the Western World for Mathayom 5 students at Takhliprachasan School found that the overall satisfaction of the students was at a high level.

Keywords: Analytical Thinking Skills Training Package, Effectiveness, Learning Achievement, Satisfaction

การพัฒนาชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ อำเภอดงตาล จังหวัด
นครสวรรค์

อาริษา สุ่มทา¹ และอาลัย จันทร์พานิชย์²

Received: January 02, 2023

Revised: August 05 2023

Accepted: September 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ จำนวน 40 คน เป็นการศึกษาเชิงทดลอง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 6 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สูตรคำนวณ E_1/E_2 ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการหาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.38/83.21 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33-0.78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34-0.76 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามความพึง

¹ โรงเรียนตากลีประชาสรรค์

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: bever_bj@hotmail.com

พอใจของนักเรียนที่มีผลต่อชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ 0.79 ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 84.38/83.21 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ความพึงพอใจ

บทนำ

กลุ่มสาระเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยกาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก ประกอบด้วย 5 สาระดังนี้ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคมสาระ เศรษฐศาสตร์ สาระประวัติศาสตร์และสาระภูมิศาสตร์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ความสำเร็จของการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ การที่ผู้เรียนเข้าใจ และนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้ ให้เป็นชีวิตที่ดีงามและช่วยสร้างสรรค์สังคม ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนสังคมจึงเชื่อมโยงให้เด็กเรียนรู้การใช้ชีวิตที่ถูกต้องอยู่อย่างมีความสุข โดยเรียนผ่านสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในห้องหรือในโรงเรียน หรือวิเคราะห์จากตัวอย่างสถานการณ์ที่เป็นจริงในสังคม เพื่อให้เด็กฝึกคิดวิเคราะห์ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง รู้จักตัวเอง สามารถจัดการชีวิตของตนเอง และมีวิถีชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ในการจัดการเรียนรู้สาระประวัติศาสตร์สากลจะเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องที่น่าสนใจต้องศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับที่ตั้ง ปัจจัยและพัฒนาการประวัติศาสตร์ ความเจริญวิทยากรอารยธรรมของโลกตะวันตก นักเรียนได้ศึกษาวิเคราะห์ ความสำคัญของที่ตั้ง ปัจจัย และพัฒนาการประวัติศาสตร์ ความเจริญวิทยากรอารยธรรมของโลกตะวันตก ขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ คุณค่าและประโยชน์ของวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อการศึกษาประวัติศาสตร์สากล อารยธรรมลุ่มแม่น้ำไทกริส-ยูเฟรทีส ไนล์ หวางเหอ ลินจู และอารยธรรมกรีก โรมัน โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ กระบวนการคิด กระบวนการสืบค้นข้อมูล กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการทางสังคม กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม (โรงเรียนตาคลีประชาสรรค์, 2565) ผู้วิจัยทำหน้าที่สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในสาระประวัติศาสตร์สากลโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของรายวิชาเพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา (Critical Thinking & Problem Solving) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์นักเรียนก็ยังไม่สามารถพัฒนาทักษะนี้ได้และจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนจำนวน 6 คน ที่ผ่านการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในรายวิชาประวัติศาสตร์สากลพบว่า กระบวนการจัดการเรียนการจัดการกิจกรรมยังไม่ครอบคลุมและในปัจจุบันมีหลักสูตรฐานสมรรถนะ 6 ด้าน 1) การจัดการตนเองอย่างมีความสุข 2) การคิดขั้นสูงและการเรียนรู้ 3) การสื่อสารด้วยภาษา 4) การจัดการและการทำงานเป็นทีม 5) การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง 6) การอยู่ร่วมกับธรรมชาติและวิทยาการอย่างยั่งยืนเพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้เรื่องอารยธรรมของโลกตะวันตก เพราะ เป็นเรื่องที่มีเนื้อหามากมายยากที่จะเข้าใจจึงมีการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์

จากหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ค้นหาเทคนิควิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมพร้อมทั้งได้สอบถามและสัมภาษณ์นักเรียนตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ถึงรูปแบบวิธีการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุดก็คือการพัฒนาชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ให้น่าดึงดูดและน่าสนใจ เพราะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีเนื้อหาใจความสำคัญและเพิ่มรูปภาพสีสัน เพื่อให้ดึงดูดและเหมาะสมกับผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองจะเร็วหรือช้าตามความสามารถของแต่ละบุคคลซึ่งมีความเหมาะสมมากกับบทเรียนนี้ ในการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ในการพัฒนาชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์จะทำให้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข เพราะประกอบไปด้วย เนื้อหา ภาพกราฟฟิก สีสัน

เนื้อหา น่าสนใจ ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการตอบสนองความแตกต่าง

จากที่มา ความสำคัญ ความจำเป็นและเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัย การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ เพื่อที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อ่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบทดลอง One Group Pre-test Post-test Design เพื่อพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับความพึงพอใจ ในรายวิชาประวัติศาสตร์สากล เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง ที่นำมาใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 40 คน

การสร้างพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ชุด คือ ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ

อารยธรรมขิงโลกตะวันตก ชุดที่ 2 เรื่อง อารยธรรมเมโสโปเตเมีย ชุดที่ 3 เรื่อง ที่ตั้ง ปัจจัย และการพัฒนาการประวัติศาสตร์อียิปต์ ชุดที่ 4 เรื่อง ความเจริญด้านวิทยาการอารยธรรมอียิปต์ ชุดที่ 5 เรื่อง อารยธรรมกรีก ชุดที่ 6 เรื่อง อารยธรรมโรมัน จากนั้นนำชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาสาระ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1/E_2 ได้ผลการวิเคราะห์ E_1/E_2 เท่ากับ 84.38/83.21

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาและนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำไปทดลอง Try out กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.33-0.78 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.34-0.76 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ 0.79 จากนั้นคัดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่อยู่ในค่าที่กำหนดออก แล้วนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ข้อ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 10 ข้อ กำหนดไว้ 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.79

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตรคำนวณหาประสิทธิภาพ E_1/E_2

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การทดสอบ Paired-Sample t-test

3. การหาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 84.38/83.21

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตาคสิประชาสรรค์

ชื่อนวัตกรรม	ประสิทธิภาพ		
	$E_1 \bar{X}$	$E_2 \bar{X}$	E_1 / E_2
ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับอารยธรรมขิงโลกตะวันตก	84.57	83.75	84.57/83.75
ชุดที่ 2 เรื่อง อารยธรรมเมโสโปเตเมีย	85.50	84.75	85.50/84.75
ชุดที่ 3 เรื่อง ที่ตั้ง ปัจจัย และการพัฒนาการประวัติศาสตร์อียิปต์	84.38	82.25	84.38/82.25
ชุดที่ 4 เรื่อง ความเจริญด้านวิทยาการอารยธรรมอียิปต์	83.75	82.75	83.75/82.75
ชุดที่ 5 เรื่อง อารยธรรมกรีก	83.75	83.00	83.75/83.00
ชุดที่ 6 เรื่อง อารยธรรมโรมัน	84.13	82.75	84.13/82.75
รวม	84.38	83.21	84.38/83.21

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ทั้งหมดมีประสิทธิภาพของกระบวนการ เท่ากับ ชุดที่ 1 $E_1/E_2 = 84.57/83.75$, ชุดที่ 2 $E_1/E_2 = 85.50/84.75$, ชุดที่ 3 $E_1/E_2 = 84.38/82.25$, ชุดที่ 4 $E_1/E_2 = 83.75/82.75$, ชุดที่ 5 $E_1/E_2 = 83.75/83.00$, ชุดที่ 6

$E_1/E_2 = 84.13/82.75$ และมีประสิทธิภาพรวมของกระบวนการต่อประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ $84.38/83.21$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ $80/80$

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	ΣX	\bar{X}	S.D.	T	Sig
ก่อนเรียน	40	709	17.70	2.58	19.09	0.0000
หลังเรียน	40	1020	25.50			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ ต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตก

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. รูปแบบนวัตกรรม น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	3.53	0.78	มาก	10

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
2. ขั้นตอนการใช้นวัตกรรม มีความชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ	3.75	0.81	มาก	8
3. สี และขนาดตัวอักษร อ่านง่าย ชัดเจน เหมาะสม	3.73	0.91	มาก	9
4. ภาพกราฟฟิกและวีดิทัศน์ประกอบเนื้อหา เหมาะสม	3.83	0.93	มาก	6
5. กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ของนักเรียน	3.83	0.81	มาก	7
6. นวัตกรรมใช้งานง่าย สะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.03	0.86	มาก	5
7. มีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ	4.28	0.82	มาก	1
8. จำนวนนวัตกรรม พอเหมาะกับการเรียนรู้	4.15	1.10	มาก	4
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง	4.20	0.99	มาก	2
10. นวัตกรรมมีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน	4.20	0.82	มาก	3
รวม	3.95	0.88	มาก	

ผลการศึกษาคำพึงพอใจต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลิปราชาสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เช่นกัน ซึ่งข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรกได้แก่ 1) ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ 2) ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง 3) ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบันและ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด 3 ลำดับหลังได้แก่ 1) ขั้นตอนการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ 2) สี และขนาดตัวอักษรของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ อ่านง่าย ชัดเจน เหมาะสม 3) รูปแบบชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลิปราชาสรรค์ อำเภอตากลิ จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยสามารถนำผลมาอภิปราย ได้ดังนี้

1. ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากสิประชาสรรค์ มีประสิทธิภาพ 84.38/83.21 และมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ รวมถึงการจัดทำเนื้อหา ข้อมูลแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบ ประกอบกับผู้วิจัยได้ออกแบบชุดการเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาเพื่อให้ชุดการเรียนรู้ มีความน่าสนใจ ใช้งานและสะดวกสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของเมธาพร ต้นขุ่ม (2559) พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะรายวิชาประวัติศาสตร์ ส 31102 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.85/83.41 และยิ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมูรติ จัดทอง (2560) พบว่า แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์สาระภูมิศาสตร์ เรื่อง โลกกับลักษณะทางกายภาพมีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.67/81.30 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการวิจัยของอุษา พร้อมประเสริฐ (2563) พบว่า การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สาระภูมิศาสตร์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์โดยมีค่าประสิทธิภาพ 86.00/95.00

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากสิประชาสรรค์ ที่พัฒนาขึ้นนั้น พบว่า ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เพราะการจัดการเนื้อหาอย่างเป็นระบบและเป็นสื่อในการค้นคว้าหาความรู้แก่นักเรียนเพิ่มเติมในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์สากล กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและนอกจากจะใช้สอนได้ตรงตามเนื้อหาวิชาและจุดประสงค์ของหลักสูตรแล้วยังจะสามารถช่วยพัฒนาองค์ความรู้ความสามารถของผู้เรียนในด้านทักษะการใช้สื่อเทคโนโลยีร่วมกับกระบวนการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็วและยังช่วยแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้อันเนื่องมาจากครูและความสามารถของนักเรียนแต่ละคนมีระดับที่แตกต่างกัน อีกทั้งยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน สำหรับชุดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเป็นการนำหลักการของการพัฒนาชุดการเรียนรู้หรือชุดกิจกรรมมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำการ

เรียนแบบร่วมมือ กระบวนการเรียนร่วมกัน เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิชา นรธิและพจมาลย์ สกล เกียรติ (2561) พบว่า การพัฒนาการคิดวิเคราะห์วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของเมธาพร ต้นซุ่ม (2559) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของแบบฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ รายวิชาประวัติศาสตร์ ส 31102 มีผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนเท่ากับร้อยละ 85.18 และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของมูรติ จัดของ (2560) พบว่า แบบฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์ สาระภูมิศาสตร์ เรื่อง โลกกับลักษณะทางกายภาพมีผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เท่ากับร้อยละ 81.80 และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของวิชา นรธิ และพจมาลย์ สกลเกียรติ (2561) พบว่า การพัฒนาการคิดวิเคราะห์วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

3. การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ที่พัฒนาขึ้นนั้น พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีความพึงพอใจต่อชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ อยู่ในเกณฑ์จากมากไปหาน้อย ดังนี้ ลำดับที่ 1 ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ มีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ ลำดับที่ 2 ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง ลำดับที่ 3 ชุดฝึกทักษะ การคิดวิเคราะห์ มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน ลำดับที่ 4 จำนวนชุดฝึกทักษะการคิด วิเคราะห์พอเหมาะกับการเรียนรู้ ลำดับที่ 5 ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ใช้งานง่าย สะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ ทุกเวลา ลำดับที่ 6 ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์มีภาพกราฟิกและวีดิทัศน์ ประกอบเนื้อหา เหมาะสม ลำดับที่ 7 ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์มีการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการ คิด วิเคราะห์ของนักเรียน ลำดับที่ 8 จำนวนชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์พอเหมาะกับการเรียนรู้ ลำดับที่ 9 สี และขนาดตัวอักษรของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ อ่านง่าย ชัดเจน เหมาะสมลำดับ ที่ 10 รูปแบบชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้ทราบว่านักเรียน มีความพอใจเป็นอย่างมากในการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลก ตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากสิประชาสรรค์ เพราะในชุดการเรียนรู้เล่มนี้ ได้รวบรวมข้อมูล รูปภาพ และเป็นชุดการเรียนรู้แบบใหม่ที่ทันสมัย ทำให้เกิดการอยากทดลองของ นักเรียน อีกทั้งยังเป็นกระบวนการฝึกใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัยใน ซึ่ง

สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่องอารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์อยู่ในเกณฑ์มากสอดคล้องกับผลวิจัยของมูรติ จัดของ (2560) พบว่า แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สารະภูมิศาสตร์ เรื่อง โลกกับลักษณะทางกายภาพมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สารະภูมิศาสตร์ เรื่อง โลกกับลักษณะทางกายภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของวิชญา นรดีและพจนมาลย์ สกลเกียรติ (2561) พบว่าระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาในรายวิชาสังคมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง อารยธรรมสำคัญของโลกตะวันตกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนตากลีประชาสรรค์ ทำให้เกิดองค์ความรู้ได้เรียนรู้กระบวนการทำวิจัยพัฒนาการเรียนรู้นักเรียน ตั้งแต่กระบวนการ Empathize กับนักเรียน เพื่อสะท้อนการเรียนรู้ในหน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัญหา ได้แลกเปลี่ยนความรู้จากครูที่เลี้ยงด้านการจัดการเรียนรู้ที่เป็นปัญหา จากนั้นเริ่มการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัย กำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย กำหนดขอบเขตของการศึกษา ตั้งสมมติฐานของการศึกษา กำหนดสถิติที่ใช้ในงานวิจัยพัฒนานักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลการวิจัย ตลอดจนการเขียนรายงานการวิจัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการสร้างชุดฝึกทักษะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทราบถึงองค์ประกอบสำคัญของชุดฝึกทักษะ รวมไปถึงการหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน และการได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการเขียนบทความวิจัยและการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านผู้เรียน ครูควรต้องมีการวิเคราะห์นักเรียนรายบุคคล เพื่อเลือกของเนื้อหาและออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนและง่ายต่อการเข้าใจ

2. ผู้สร้างชุดการเรียนรู้ควรเลือกใช้โปรแกรมในการสร้างบทเรียนที่เหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ดีขึ้น
3. ก่อนการใช้ชุดฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ครูควรแนะนำให้นักเรียนอ่านหนังสืออ่านนอกเวลา
4. ในขณะที่นักเรียนทำชุดฝึกทักษะครูควรให้คำปรึกษา แนะนำกับนักเรียนและควบคุมเวลาให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ จะทำให้การสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- มูรติ จัดทอง. (2560). *การใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ สารະภูมิศาสตร์ รายวิชาภูมิศาสตร์ ภายภาพเรื่อง โลกกับลักษณะทางกายภาพ*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เมธาพร ต้นชุ่ม. (2559). *การใช้แบบฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- โรงเรียนตากลีประชาสรรค์. (2565). *หลักสูตรกลุ่มสาระสังคม*. (อัดสำเนา)
- วิชญา นรดี และพจมาลย์ สกลเกียรติ. (2561). *การพัฒนาการคิดวิเคราะห์วิชาสังคมศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อุษา พร้อมประเสริฐ. (2563). *การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สารະภูมิศาสตร์ ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยการสอนแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ชั้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเมืองสุราษฎร์ธานี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

Development of Cartoon Program Lessons on Life and Sufficiency of Mathayomsuksa 4 students at Nakhon Sawan Panyanukul School, Mueang Nakhon Sawan District, Nakhon Sawan Province

Tanida Sribuntao¹ Alai Chantarapanich² and Pharadon Kaewbutdee³

Received: January 05, 2023

Revised: August 07 2023

Accepted: September 24, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the effectiveness of the cartoon program lessons on Life and Sufficiency of Mathayomsuksa 4 students to have efficiency according to the criteria of 70/70; 2) to compare learning achievement before studying and after studying with cartoon program lessons of Mathayomsuksa 4students; and 3) to study student satisfaction towards learning with program lessons on Life and Sufficiency of Mathayomsuksa 4 students. The sample group used in this research was 8 Mathayomsuksa 4 students, room 1, students with intellectual disabilities, of Nakhon Sawan Panyanukul School, semester 1, academic Year 2022, which were obtained by simple random sampling. The classroom was the random sampling unit. The tools used in the research were 1) the development of cartoon program lessons on Life and Sufficiency of Mathayomsuksa 4 students, divided into 5 sets of content; 2) a pre-study and post-study achievement test, 30 questions; 3) a questionnaire on student satisfaction towards learning with the

¹ โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณกุล; Nakhon Sawan Panyanukul School

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: tanidasribuntao@gmail.com, Tel. 093-1340619

cartoon program lessons on Life and Sufficiency of Mathayomsuksa 4 students was a 10-item rating scale, a 5-level Likert rating scale questionnaire. Statistical data were analyzed by finding the efficiency of cartoon program lessons using percentage. There was to compare achievement before and after studying with cartoon program lessons using testing Paired-Sample t-test and finding student satisfaction towards using the cartoon program lessons on Life and Sufficiency of Mathayomsuksa 4 students using the average and standard deviation. The results of the research found that 1) cartoon program lessons on Life and Sufficiency of Mathayomsuksa 4 students had an efficiency of 91.75/89.17, higher than the set criteria of 70/70; 2) in terms of Mathayomsuksa 4 students who received learning activities using cartoon program lessons on Life and Sufficiency, there was a significantly higher academic achievement after studying than before studying at the .05 level; and 3) Mathayomsuksa 4 students had student satisfaction towards the cartoon program lessons on Life and Sufficiency at the highest level (average 4.64).

Keywords: Cartoon Program Lesson Development, Life and Sufficiency, Nakhon Sawan Panyanukul School

การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียงของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัด
นครสวรรค์

ธนิดา ศรีบรรเทา¹ อาลัย จันทร์พาณิชย์² และภารัตรา แก้วบุตรดี³

Received: January 05, 2023

Revised: August 07 2023

Accepted: September 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 1 นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มา การสุ่มอย่างง่าย โดยห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ชุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าของลิเคิร์ต แบบ 5 ระดับ วิเคราะห์

² โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล; Nakhon Sawan Panyanukun School

²⁻³ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย; Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: tanidasribuntao@gmail.com, Tel. 093-1340619

ข้อมูลทางสถิติ ด้วยการหาประสิทธิภาพพบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน โดยใช้ร้อยละ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน โดยใช้การทดสอบ Paired-Sample t-test และการหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่องชีวิตกับความพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 91.75/89.17 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 70/70 2) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.64)

คำสำคัญ: การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน, ชีวิตกับความพอเพียง, โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้ให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในเรื่องการปลูกฝังการใฝ่เรียนรู้ คุณธรรม จริยธรรมโดยการสอดแทรกไปในบทเรียนของผู้เรียน ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและความรู้ อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา, 2542) ซึ่งสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเป็นสาระหลักที่ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในทุกๆระดับเพื่อตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กล่าวไว้ข้างต้น

สาระเศรษฐศาสตร์เป็นสาระที่ 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ผู้เรียนต้องมีความเข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนสาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ได้สังเกตพฤติกรรมจากเรียนการสอนในชั้นเรียนออนไลน์ ซึ่งผู้เรียนมีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนไม่สนใจต่อบทเรียน ไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาของบทเรียน และยังมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ไม่ใส่ใจให้เห็นเป็นประจำ ผู้วิจัยจึงได้สอบถามจากครูประจำวิชา ครูประจำชั้น ครูสอน และผู้ปกครองที่ดูแลผู้เรียน ได้ทราบว่า ผู้เรียนยังมีปัญญาในการดำรงชีวิตประจำอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล พุทธศักราช 2564 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จึงพบว่าสาระเศรษฐศาสตร์ หน่วยการเรียนรู้ ชีวิตกับความพอเพียงเป็นปัญหามากที่สุดโดยเฉพาะ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้มีความสุขอย่างพอเพียง ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจของสังคมของประเทศ การดำรงชีวิตอย่าง มีดุลยภาพ และการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ทิพย์กัลยา ภากรณ์วีรวัชร และคณะ, 2564) ผู้วิจัยจึงได้คิดพัฒนานวัตกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนที่จะนำมาพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดังกล่าว โดยได้จัดทำเป็นบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน ที่สามารถเข้าถึงง่าย เข้าใจง่าย สามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเรียนด้วยตนเองหรือเรียนในชั้นเรียน สนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความสุข ผ่อนคลาย และน่าติดตาม มีการใช้รูปภาพทำให้นักเรียนเห็นภาพชัดเจน เน้นภาพถูกต้องและไม่ควรกระทำอย่างชัดเจน ทำให้เกิดคิดตามและการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตัวเอง นักเรียนสามารถเข้าไปดูออนไลน์ ได้ตลอดเวลา ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการตอบสนองต่อการเรียนรู้ของตนเอง

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัย การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่องชีวิตกับความพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ เพื่อพัฒนาทักษะ สมรรถนะและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วย บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วย บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบทดลอง One Group Pre-test Post-test Design เพื่อการพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับความพึงพอใจ เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ห้อง 1 นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 8 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ชุด จากนั้นนำชุดกิจกรรมการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาสาระ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล จำนวน 8 คน แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพได้ (E1) 89.50/(E2) 76.25

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาสาระ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล จำนวน 8 คน

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำไปทดลองกับนักเรียนโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล จำนวน 8 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นได้มีเท่ากับ 0.93

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 70/70 ใช้สูตรคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การทดสอบ Paired Sample t-test ของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

3. การหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วย บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 91.75/89.17

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน			
ชื่อนวัตกรรม	ประสิทธิภาพ		
	$E_1 \bar{X}$	$E_2 \bar{X}$	E_1 / E_2
ชุดที่ 1 เรื่อง ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง	89.06	91.67	89.06/91.67
ชุดที่ 2 เรื่อง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	90.31	83.33	90.31/83.33
ชุดที่ 3 เรื่อง การเก็บออมตามแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียง	91.25	91.67	91.25/91.67
ชุดที่ 4 เรื่อง การดำรงชีวิตตามเศรษฐกิจพอเพียง	93.44	91.67	93.44/91.67
ชุดที่ 5 เรื่อง การประยุกต์ใช้ของเศรษฐกิจพอเพียง	94.69	87.50	94.69/87.50
รวม	91.75	89.17	91.75/89.17

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.
ก่อนเรียน	8	19.38	3.78	8.96*	0.00
หลังเรียน	8	27.63	1.92		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ต่อการใช้บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน S.D.	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. รูปแบบนวัตกรรม น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.50	0.73	มากที่สุด	8
2. ขั้นตอนการใช้งานนวัตกรรม มีความชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ	4.63	0.74	มากที่สุด	6
3. การออกแบบเนื้อหา น่าสนใจ เหมาะสมการเรียนรู้	4.75	0.46	มากที่สุด	1
4. สี และขนาดตัวอักษร อ่านง่าย ชัดเจนเหมาะสม	4.75	0.46	มากที่สุด	2
5. กิจกรรมการเรียนรู้ ออกแบบได้เหมาะสมกับนักเรียน	4.50	0.76	มากที่สุด	9
6. นวัตกรรมใช้งานง่าย สะดวก สามารถใช้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.63	0.74	มากที่สุด	7
7. จำนวนนวัตกรรม พอเหมาะกับการเรียนรู้	4.75	0.46	มากที่สุด	3
8. ส่งเสริมให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเอง	4.75	0.46	มากที่สุด	4
9. สามารถไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	4.38	1.06	มาก	10
10. ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เรียน	4.75	0.46	มากที่สุด	5
รวม	4.64	0.52	มากที่สุด	

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล ที่พัฒนาขึ้นนั้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ (E_1) 91.75 (E_2) 89.17 สูงกว่าเกณฑ์ 70/70 ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน ข้อมูลแหล่งที่มาที่น่าเชื่อถืออย่างเป็นระบบประกอบกับผู้วิจัยได้ออกแบบบทเรียนโปรแกรม เพื่อให้บทเรียนโปรแกรมมีความน่าสนใจ ใช้งานและสะดวกสามารถ

เรียนรู้ได้ทุกที่ ทุกเวลาและผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาระบบเรียนโปรแกรมของศรีเรื่อน โกลีซิด (2556) ได้สรุปขั้นตอนในการพัฒนาระบบเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 87.93/86.78 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป โดยรวมอยู่ในระดับมาก

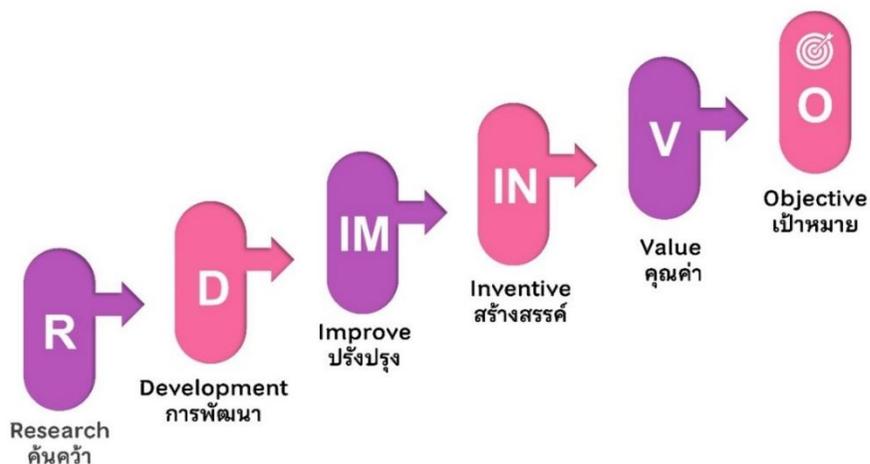
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ด้วยบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ ปัญญาณุกูล ผู้วิจัยจึงได้คิดค้นการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีที่สามารถสร้างพฤติกรรม การดำรงชีวิตประจำวันที่เป็นประโยชน์แก่ตัวผู้เรียน พร้อมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสนใจ ในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า บทเรียนโปรแกรม หรือบทเรียนสำเร็จรูป ผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาให้เหมาะสมแก่นักเรียนบกพร่องทางสติปัญญา มีการเน้นรูปภาพที่แสดงถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ควรปฏิบัติเมื่อเราอยู่ในสังคม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และการใช้ชีวิตประจำวันตาม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คาดหวัง จะสามารถแก้ปัญหาผู้เรียนกลุ่มนี้ได้ ไพโรจน์ เบาลใจ ได้ให้ความหมายบทเรียนสำเร็จรูปไว้ว่า เป็นสื่อการสอนแบบหนึ่งซึ่งผู้เรียนสามารถ เรียนได้ด้วยตนเอง และเรียนได้เร็วเข้าตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยผู้เรียนไม่ต้องเสียเวลา เรียนพร้อมกัน การเรียนนั้นผู้เรียนต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของบทเรียนนั้นอย่างเคร่งครัดและด้วยความซื่อสัตย์ ที่กล่าวนั้นพอสรุปได้ว่า บทเรียนโปรแกรม คือ การเรียน การสอนด้วยตนเอง และพัฒนาตนเองตามศักยภาพของบุคคล นอกจากนี้ ยังเป็นบทเรียนที่ต้องมีความรับผิดชอบ และฝัง ค่านิยมความซื่อสัตย์ให้กับตัวเอง (กิ่งแก้ว ศรีสาสิกุลรัตน์, 2565)

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาณุกูล พบว่า ค่าความพึงพอใจที่มีต่อนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D.=0.52) ยกเว้นข้อที่ 9 สามารถไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D.=1.06) ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความ

พอใจในระดับมากที่สุดในการใช้บทเรียนโปรแกรมการ์ตูน เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณุศล ทำให้นักเรียนความสนุกสนานในการเรียนรู้ ทั้งการมองเห็น ทั้งการทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน มีความสุข ผ่อนคลาย และน่าติดตาม การใช้รูปภาพทำให้นักเรียนเห็นภาพชัดเจน เน้นภาพถูกต้องและไม่ควร กระทำอย่างชัดเจน ทำให้เกิดคิดตามและการคิดวิเคราะห์สำหรับนักเรียน จึงส่งผลให้นักเรียน มีความพึงพอใจอย่างมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) รวมทุกด้าน เท่ากับ 4.64 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.52 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นัยนา ตรีเนตรสัมพันธ์ ได้กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางบวกหรือความรู้สึกในทางที่ติดต่อกับสิ่งต่าง ๆ ที่ทำให้ความต้องการของบุคคล ได้รับการตอบสนองทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และความเชื่อที่เหมาะสม (นัยนา ตรีเนตรสัมพันธ์, 2551)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการทำวิจัยพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เพื่อหาประสิทธิภาพ สมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นักเรียน บกพร่องทางสติปัญญา โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญาคุณุศล อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

Research ค้นคว้า = การเรียนรู้และการศึกษาความการเรียนรู้ของผู้เรียน เปรียบบุคคล ด้วยดอกบัว 3 เหล่า บางเหล่ายังไม่พ่นน้ำ จมอยู่ในน้ำ บางเหล่าตั้งอยู่เสมอน้ำ บางเหล่าตั้งขึ้นพ่น น้ำ ไม่ติดน้ำ ตั้งความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนที่เราต้องพัฒนานวัตกรรมให้เหมาะสมสำหรับการ เรียนรู้ทุกรูปแบบที่เราเจอ

Development การพัฒนา = พัฒนาโดยการผ่านผู้เชี่ยวชาญที่มีความสามารถและความ ถนัดที่แตกต่างกัน เพื่อตรวจสอบนวัตกรรมทั้งด้านประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ และความพึงพอใจ

Improve ปรับปรุง = เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมให้สมบูรณ์สอดคล้องกับ ความ ต้องการของผู้เรียน นำข้อมูลไปทดลองกับกลุ่ม Try Out เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ ผลสัมฤทธิ์ และ ความพึงพอใจ

Inventive สร้างสรรค์ = ออกแบบนวัตกรรมให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน โดยยึดหลัก ความแตกต่างของผู้เรียน ทำให้สามารถเรียนรู้ตามความสามารถและศักยภาพ เพิ่มเติมด้านคุณธรรม จริยธรรม

Value คุณค่า = นำมาสร้างให้เกิดคุณค่าแก่ผู้เรียนโดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ และสามารถนำไปต่อยอดในการดำเนินชีวิตประจำวันได้

Objective เป้าหมาย = ได้นำข้อมูลทั้งหมดมาจัดทำวิจัยในชั้นเรียน โดยผ่านกระบวนการ ทดลองจนได้ผลสรุปวิจัยในครั้งนี้ และระบุเป้าหมายในการทำวิจัย มีความอดทน ความพยายามผ่าน อุปสรรคต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูลควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้นำ บทเรียนโปรแกรมการ์ตูนไปปรับใช้แก่นักเรียนในทุกระดับชั้นโดยการฝึกอบรมการสร้างบทเรียน โปรแกรมการ์ตูนและสนับสนุนงบประมาณในการจัดสร้างบทเรียนดังกล่าว
2. ผู้บริหารโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูลต้องให้ความสำคัญกับการสร้าง บทเรียนโปรแกรมการ์ตูนในการจัดการเรียนรู้โดยการกระตุ้นและเสริมแรงแก่ครูที่นำบทเรียนนี้ไปใช้ ในการพัฒนาผู้เรียนให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. บทเรียนโปรแกรมการกระตุ้น เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล เผยแพร่วัตกรรมนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. นำทักษะการเรียนรู้การสอนแบบ Active Learning สอนควบคู่การทำกิจกรรม บทเรียนโปรแกรมการกระตุ้น เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล
3. การนำบทเรียนโปรแกรมการกระตุ้น เรื่อง ชีวิตกับความพอเพียง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูลไปใช้กับนักเรียนต่างกลุ่มต้องมีการปรับปรุงเนื้อหา เทคนิค กิจกรรมวิธีการให้เหมาะสมกับผู้เรียนในกลุ่มนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการออกแบบบทเรียนโปรแกรมการกระตุ้นให้มีเนื้อหาที่น่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กิ่งแก้ว ศรีสาสิกุลรัตน์. (2565). *ทฤษฎีจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับบทเรียนสำเร็จรูป*. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/206240>
- ทิพย์กัลยา ภากรณ์วีระวัชร และคณะ. (2564). *หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล พุทธศักราช 2564 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนนครสวรรค์ปัญญานุกูล พุทธศักราช 2564. (อัติสำเนา)
- นัยนา ตรีนตรสัมพันธ์. (2551). *ความพึงพอใจต่อการให้บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (รายงานการสำรวจ)*. กรุงเทพฯ : สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 1-23*.

ศรีเรือน ไกล่ชิด. (2557) การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). คณะครุศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

Development of Learning Package on the History of Buddha Using the Jigsaw Technique of Prathomsuksa 3 Students at Chumchon Banhuaphluang (Ratprommanee) School, Tha Tako District, Nakhon Sawan Province

Suphattra Somsuk¹ and Alai Chantarapanich²

Received: January 04, 2023

Revised: August 10 2023

Accepted: September 24, 2023

Abstract

The objectives of this research article were 1) to find the efficiency of developing a learning package on the history of Buddha using the jigsaw technique of Prathomsuksa 3 students at Chomchon Banhuaphluang (Ratprommanee) School; 2) to compare the learning achievement before and after learning from using a learning package with the jigsaw technique on Buddha's history of of Prathomsuksa 3 students at Chomchon Banhuaphluang (Ratprommanee) School; and 3) to study the satisfaction of students towards the learning package using the jigsaw technique on Buddha's history of Prathomsuksa 3 students at Chomchon Banhuaphluang (Ratprommanee) School. The population used in this research was 22 Prathomsuksa 3 students, semester 1, academic Year 2022, of Chumchon Banhuaphluang (Ratprommanee) School). This was a quantitative research. The tools used in this research were 5 learning packages using the jigsaw technique, 5 sets. A pre-study and

¹ Chumchon Ban Huaplurang (Rattaprom Mani Utit) School

² Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: suphattra.somsuk@gmail.com, Tel. 098-7502998

post-study achievement test, 30 questions, and a student satisfaction questionnaire towards the learning packages on the history of Buddha using the jigsaw technique. It was a rating scale with 10 items. Data analysis included percentage, mean, and standard deviation. The research results found that 1) the results of developing learning packages on the history of Buddha using the jigsaw technique of Prathomsuksa 3 students found that it had an overall efficiency (E1/E2), equal to 83.45/82.27; 2) the results of comparing learning achievement towards the learning package on the history of Buddha using the jigsaw technique of Prathomsuksa 3 students found that students had higher learning performance after studying than before studying; and 3) the results of the study of student satisfaction towards the development of learning packages on the history of Buddha using the jigsaw technique of Prathomsuksa 3 students found that overall student satisfaction was at the highest level. The overall average for all aspects was 4.80.

Keywords: Developing the Efficiency of Learning Package using the Jigsaw Technique, Satisfaction, Efficiency, Learning Achievement

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์

สุพัตรา สมสุข¹ และอาลัย จันทร์พานิชย์²

Received: January 04, 2023

Revised: August 10 2023

Accepted: September 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) ประชากรใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง(รัฐพรหมณีอุทิศ) จำนวน 22 คน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ชุดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ จำนวน 5 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่องพุทธประวัติ เทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสวนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E1/E2) เท่ากับ 83.45/82.27 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้น

¹ โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ)

² มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Corresponding author, e-mail: supattra.somsuk@gmail.com, Tel. 098-7502998

ประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการพัฒนาชุดเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 4.80

คำสำคัญ: การพัฒนาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์, ความพึงพอใจ, ประสิทธิภาพ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

บทนำ

ปัจจุบันสังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม และการจัดทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นมีความอดทนอดกลั้นยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลกและช่วยให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย สามารถปรับตนเองกับบริบท สภาพแวดล้อมเป็นพลเมืองดีมีความรับผิดชอบมีความรู้ทักษะ และค่านิยมที่เหมาะสม นำหลักธรรมคำสอนทางศาสนาไปปฏิบัติ ในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขรวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวม

การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนที่ดี ควรเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้สร้างความคิดรวบยอดค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จัดกิจกรรมที่หลากหลายท้าทายความคิด นักเรียนได้มีส่วนร่วมทั้งทางร่างกาย ความคิด สติปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก และการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน ที่เน้นกระบวนการที่นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้าด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการทำกิจกรรมการทดลองการสำรวจตรวจสอบการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ การทำโครงการที่สามารถแก้ปัญหาได้การพัฒนากระบวนการคิดขั้นสูง มีคุณธรรมจริยธรรมและเทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์มีเจตคติและค่านิยมที่ดีในการจัดการเรียนการสอน ครูไม่ควรสอนให้นักเรียนมีความรู้อยู่ในเนื้อหาวิชาเท่านั้น

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และเป็นพลเมืองดี ของชาติ และของโลก คือ พระพุทธศาสนาซึ่งเป็นสถาบันหลักที่อยู่คู่สังคมไทยมาอย่างยาวนาน และเป็นสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมสังคมไทยอย่างกว้างขวาง วิถีชีวิตของชาวไทยผูกพันอยู่กับ พระพุทธศาสนา พุทธบริษัทมีบทบาทสำคัญยิ่งในการทำนุบำรุงศาสนา ให้เจริญรุ่งเรืองอยู่คู่ชาติไทย ด้วยการปฏิบัติหน้าที่ชาวพุทธที่ดี สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกิดจากการรับ วัฒนธรรมจากภายนอกประเทศเข้ามาในชีวิตประจำวัน การใช้เทคโนโลยีและมีลักษณะการใช้ชีวิต แบบวัตถุนิยมโดยเฉพาะวัยของนักเรียนจะมีสิ่งยั่วยุเข้ามาในการดำเนินชีวิต เพราะฉะนั้น จึง จำเป็นต้องสร้างภูมิคุ้มกันให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข คือการนำพระพุทธศาสนาเป็นแนว ทางการดำเนินชีวิตซึ่งพุทธบริษัท ควรศึกษาบทบาทหน้าที่ของชาวพุทธ เพื่อน้อมนำมาปฏิบัติ พระพุทธศาสนามีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของคน และการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาคน ให้มีความเข้มแข็งทางด้านสติปัญญามีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และสร้างความรู้ใหม่ได้ และเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ความสามารถเป็นคนดีมีคุณธรรม และใช้ชีวิตอย่างมีความสุขโดยยัง รักษาความเป็นไทยไว้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติ เข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมรักความเป็นไทยมีทักษะ การคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ว่าการอยู่ร่วมกันในสังคม และมีความสัมพันธ์กันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตัวเองกับ บริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่ เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้ ประกอบด้วย 5 สาระ ดังนี้ สาระศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคมสาระเศรษฐศาสตร์ สาร ประวัติศาสตร์และสาระภูมิศาสตร์ การจัดการเรียนรู้สาระ ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม จะเรียนรู้ เกี่ยวกับเรื่องแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือ ศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข เป็นผู้นำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนาตนเองอยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และส่วนรวม โดยเฉพาะการจัดการเรียนรู้ในระดับชั้นประถมจะต้องเรียนรู้เรื่องพุทธศาสนา

ผู้วิจัยทำหน้าที่สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของรายวิชา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจ ประวัติความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือหรือศาสนาอื่นมี ศรัทธาที่ถูกต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข แต่ในการจัดการเรียนรู้ ดังกล่าว นักเรียนยังไม่บรรลุตามจุดประสงค์เพราะยังมีหน่วยการเรียนรู้บางเรื่องที่นักเรียนไม่สนใจ เรียนรู้ผู้สอน จึงได้หาสาเหตุของปัญหา ที่ผ่านการเรียนรู้ในกลุ่มสาระศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม ในรายวิชาพุทธศาสนามาพูดคุยและดูผลจาก SAR ของโรงเรียนทำให้สะท้อนถึงการเรียนรู้ในการ เรียนรู้ดังกล่าว นำมาสรุปและกำหนดหน่วยที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนต้องการพัฒนาการเรียนรู้มากที่สุด ได้การเรียนรู้เรื่องพุทธประวัติเพราะอยากให้เรียนรู้เรื่องพุทธประวัติและนำหลักคำสอนไปปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้ค้นหา เทคนิค วิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมพร้อมทั้งได้สอบถามและ สัมภาษณ์นักเรียนตลอดจนผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ถึงรูปแบบวิธีการและเทคโนโลยีที่ เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุดก็คือการพัฒนาชุดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์เพราะเป็น สื่อ/วิธีการ การเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนด้วยตนเองจะเร็วหรือช้าตามความสามารถของแต่ละ บุคคลซึ่งมีความเหมาะสมมากกับบทเรียนนี้ ในการจัดการเรียนรู้ที่จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนสูงขึ้น การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่องพุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์จะทำให้นักเรียนได้ เรียนรู้อย่างสนุกสนานและมีความสุข เพราะประกอบไปด้วย แบบฝึกทักษะที่น่าสนใจ ผู้เรียน สามารถศึกษาค้นคว้า และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการตอบสนองความแตกต่าง ระหว่างบุคคล จากเหตุผลของความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยใน ฐานะครูผู้สอนสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม จึงเห็นสมควรที่จะพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนรู้เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโก จังหวัด นครสวรรค์ เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งสนับสนุนส่งเสริมในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ให้มีการพัฒนาการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและนำผลของการศึกษาวิจัยมาพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ให้มีสมรรถนะและทักษะที่เหมาะสมเข้ากับในยุคปัจจุบันรวมทั้งเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ ของนักเรียนให้สูงขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่องพุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ)

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้แบบทดลอง One Group Pre-test Post-test Design เพื่อพัฒนาชุดการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม เรื่อง พุทธประวัติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ มีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร ที่นำมาใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 22 คน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ เรื่อง พุทธประวัติ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ชุด คือ ชุดที่ 1 บำเพ็ญเพียร ชุดที่ 2 ฌกณุมาร ชุดที่ 3 ประสูติ ตรัสรู้ ชุดที่ 4 ปฐมเทศนา ชุดที่ 5 ปรินิพพาน จากนั้นนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาสาระ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนวัดหัวถนนใต้ อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์จำนวน 24 คน แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ได้ค่า E1/E2 เท่ากับ 83.79/84.31

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องด้านเนื้อหาสาระ และนำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนวัดหัวถนนใต้ อำเภอบางบาล จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 24 คน ได้หาค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.50-0.75 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.75-0.94 ค่าความเชื่อมั่น มีค่าเท่ากับ 0.98 จากนั้นคัดแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ไม่อยู่ในค่าที่กำหนดออก แล้วนำไปทดลองกับประชากร

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิกซอร์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) แบบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำไปทดลองกับกลุ่มที่ไม่ใช่ประชากร แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นได้ค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.91

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 ใช้สูตรคำนวณหาค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

3. การหาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า มีประสิทธิภาพโดยรวม (E_1/E_2) เท่ากับ 83.45/82.27

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ)

ชื่อนวัตกรรม	ประสิทธิภาพ		
	E ₁	E ₂	E ₁ E ₂
ชุดที่/เรื่องที่ 1 การบำเพ็ญเพียร	82.73		
ชุดที่/เรื่องที่ 2 ผจญมาร	83.86		
ชุดที่ /เรื่องที่ 3 ประสูติตรัสรู้	84.09		
ชุดที่/เรื่องที่ 4 ปฐมเทศนา	82.95		
ชุดที่/เรื่องที่ 5 ปรินิพพาน	83.64		
คิดเป็นร้อยละ	83.45	82.27	83.45/82.27

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ โดยใช้เทคนิคจิกซอร์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) จำนวน 5 ชุด พบว่า ชุดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง การบำเพ็ญเพียรมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 82.73 ชุดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ผจญมารมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 83.86 ชุดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประสูติตรัสรู้มีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 84.09 ชุดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง ปฐมเทศนามีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 82.95 ชุดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง ปรินิพพานมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 83.64 คิดเป็นค่าประสิทธิภาพโดยรวมร้อยละ 83.45/82.27 จากผลข้างต้นแสดงว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพมากที่สุดของผลลัพธ์ (E₁ E₂) เท่ากับ 83.45/82.27 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. ผลการทดสอบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของชุดการเรียนรู้ ก่อนและหลังเรียน

การทดสอบ	n	$\sum X$	\bar{x}	S.D.	six
ก่อนเรียน	22	266	12.09	2.41	0.0000
หลังเรียน	22	543	24.68	3.54	

การวิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติโดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) พบว่า ค่าเฉลี่ยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.09 คิดเป็นร้อยละ 40.30 ค่าเฉลี่ยการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.68 คิดเป็นร้อยละ 82.27 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจในการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) ความพึงพอใจของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ)

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
1. การนำเสนอข้อมูลของชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ มีความน่าสนใจ กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้	4.91	0.29	มากที่สุด	2
2. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ มีความชัดเจนใช้ได้จริงตามความต้องการของผู้เรียน	4.64	0.58	มากที่สุด	7
3. ขนาดและสีของตัวอักษรในชุดการเรียนรู้ เรื่องพุทธประวัติ อ่านง่าย ชัดเจนและเหมาะสม	4.84	0.35	มากที่สุด	4
4. รูปภาพที่ประกอบในชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ เหมาะสมกับการเรียนรู้	4.86	0.35	มากที่สุด	3
5. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ กระตุ้นให้เกิดกระบวนการคิด วิเคราะห์ของนักเรียน	4.91	0.29	มากที่สุด	2
6. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ เรียนรู้และใช้ง่ายสะดวก	4.45	0.51	มาก	8

ความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)	ระดับความคิดเห็น	ลำดับที่
7. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ มีความทันสมัย แปลกใหม่ แตกต่างจากการเรียนปกติ	5.00	0.00	มากที่สุด	1
8. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเรียนรู้	4.73	0.46	มากที่สุด	5
9. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ เรียนรู้ด้วยตนเอง	4.86	0.35	มากที่สุด	3
10. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ มีความเหมาะสมกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน	4.68	0.57	มากที่สุด	6
รวม	4.80	0.38	มากที่สุด	

วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติโดยใช้เทคนิคจิกซอร์ว่ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด $\mu = 4.80$ $\sigma = 0.38$ ซึ่งข้อที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ข้อ 1 ($\mu = 5.00$), ข้อ 5 และข้อ 9 ($\mu = 4.91$) และข้อ 4, ข้อ 9 ($\mu = 4.86$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำที่สุด 3 ลำดับหลัง ได้แก่ ข้อ 3 ($\mu = 4.45$), ข้อ 2 ($\mu = 4.64$) และข้อ 10 ($\mu = 4.68$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ว่ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง(รัฐพรหมณีอุทิศ)ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.54/82.27 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ที่กำหนดไว้ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิกซอร์ว่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิกซอร์ว่ที่พัฒนาขึ้น ได้ดำเนินการตาม

ขั้นตอนกระบวนการพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง เริ่มต้นแต่มีการวิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตร และขอบเขตของเนื้อหาสาระ พิจารณาคาบเวลาเรียน วิเคราะห์ความรู้ความสามารถของนักเรียน มีการกำหนดจุดประสงค์ของชุดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระแล้วจึง กำหนดรูปแบบการพัฒนาชุดการเรียนรู้ กำหนดองค์ประกอบโดยอาศัยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องโดยผ่านการ ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมีการปรับปรุงแก้ไขจนส่งผลให้เครื่องมือที่มีคุณภาพทั้งด้านเนื้อหาสาระ รูปแบบ ชุดการเรียนรู้ ใบงานและแบบทดสอบท้ายกิจกรรมที่สามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนและ สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน เมื่อนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างส่งผลให้การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของงานวิจัยของทัศนีย์ ไทวรรณ (2555) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง จังหวัดของ เรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 88.92/87.92 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ขณะที่ณภัทร ช่วยแสง (2555) พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์และแผนผังความคิด เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีป ยุโรปและทวีปแอฟริกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.51/81.53 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ขณะศิริธร เซาวนชื่น (2556) พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ กลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง อาณาจักร สุโขทัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.20/86.61 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสอดคล้องงานวิจัยของอัชฎาทุท พุทธิ (2559) พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วย เทคนิคจิ๊กซอว์ ประกอบผังความคิด เรื่อง การหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 81.23/83.65 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธ ประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความรู้ความสามารถ เก่ง กลางและอ่อน โดยสมาชิก ในกลุ่มแต่ละกลุ่มจะได้รับให้ไปศึกษาเนื้อหาที่กำหนดให้ และสมาชิกแต่ละคนจะถูกกำหนดโดยกลุ่ม ให้ศึกษาเนื้อหาคนละตอนที่แตกต่างกัน ผู้เรียนจะไปทำงานร่วมกับสมาชิกกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้รับ มอบหมายให้ศึกษาเนื้อหาที่เหมือนกัน หลังจากทีทุกคนศึกษาเนื้อหานั้นจนเข้าใจแล้ว จึงกลับเข้า

กลุ่มเดิมแล้วเล่าเรื่องที่ตนศึกษาให้สมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มฟัง โดยเรียงตามลำดับเรื่องราว เสร็จแล้วให้สมาชิกในกลุ่มคนใดคนหนึ่งสรุปเนื้อหาของสมาชิกทุกคนเข้าด้วยกัน หลังจากนั้นสมาชิกในกลุ่มทุกคนแต่ละกลุ่มจะทำใบกิจกรรมและแบบทดสอบ สมาชิกแต่ละคนจะได้คะแนนเป็นรายบุคคลและนำคะแนนของแต่ละคนมารวมเป็นคะแนนของกลุ่ม กลุ่มไหนได้คะแนนสูงสุดก็จะได้รับรางวัล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เทคนิคจิ๊กซอว์ เป็นเทคนิคการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง รับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่ม และกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ได้เรียนรู้ของตนเองมาถ่ายทอดและเชื่อมต่อกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม จนกลายเป็นองค์ความรู้ที่ครบถ้วนและหลากหลายมุมมอง ช่วยให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้และร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เอาใจใส่ต่อหน้าที่ของตนเองและผลสำเร็จของส่วนรวม ช่วยฝึกทักษะทางสังคม การเป็นผู้นำผู้ตามในกลุ่มผู้ร่วมงานที่คุ้นเคยและไม่คุ้นเคย รวมทั้งได้ฝึกทักษะการสื่อสาร โดยเฉพาะการถ่ายทอดเนื้อหาตาม หลักการและการยกตัวอย่างประกอบเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจเนื้อหาที่กำลังถ่ายทอดได้มากขึ้น การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการสร้างสรรค์ผลงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและไว้วางใจผู้อื่น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่ศึกษาอย่างมากที่สุดโดยอาศัยการร่วมมือกัน ช่วยเหลือกัน และแลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยกัน และวิธีการเสริมแรงและการให้รางวัลเป็นประการสำคัญ ดังนั้นจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของยุสนีย์ เจมะ (2560) พบว่า คะแนนความสามารถการคิดเชิงวิจารณ์ญาณ วิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองหลังทดลองสูงกว่าคะแนนก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทวัส แก้วสม (2562) พบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่ศิริธร เชาวน์ชื่น (2556) พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวัฒน์ อนันตสุข (2564) พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภูมิศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ในระดับมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ตั้งไว้ จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติ ด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการเรียน การสอนที่ให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นกลุ่ม ความสะดวกของผู้เรียน ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนแบบนักเรียนเก่งมีการช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนปานกลางและอ่อน ทำให้เกิดการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันในกลุ่มของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุขและสนุกกับการเรียน นอกจากนี้ครูให้การเสริมแรงทางบวกโดยการให้รางวัลแก่กลุ่มที่ทำคะแนนได้สูงสุดเนื่องจากนักเรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ในทันทีเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ทำให้มีความพึงพอใจต่อการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตาภรณ์ ถิ่นทอง โขบ (2562) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.7114 ขณะที่ถนอมกร ช่วยแสง (2555) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ และแผนผังความคิด เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรปและทวีปแอฟริกา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องงานวิจัยของอัญญาอุท พุทธิ (2559) พบว่า นักเรียนมีพึงพอใจต่อการเรียนรู้โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ ประกอบผังความคิดโดยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.39)

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาสื่อวัตกรรมการเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยหลักการ S-O-F-D TEST Systematic Thinking Process

Savvy การสำรวจปัญหา ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นนี้ เริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจสภาพปัญหา ที่เกิดจากความนึกคิดและประสบการณ์โดยตรงของผู้เรียนเป็นการสะท้อนปัญหาจริงที่จะสามารถแก้ไขปัญหาลักษณะสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถูกจุดและนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พัฒนาขึ้นได้ในทางที่ดี

Objective การกำหนดวัตถุประสงค์ ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดทำชุดการเรียนรู้เพื่อหาประสิทธิภาพชุดการเรียนรู้ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยชุดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคจิ๊กซอว์

Formality หลักการ ทฤษฎี ศึกษารวบรวมหลักการ ทฤษฎี วิธีการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ที่เหมาะสมกับการแก้ไขปัญหาด้านผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และพบว่าชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมกับปัญหาดังกล่าว

Design การออกแบบ ดำเนินการออกแบบนวัตกรรมตามขั้นตอนต่อไปนี้ วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดและออกแบบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ออกแบบสื่อเสริม ลงมือทำ ตรวจสอบคุณภาพครั้งแรกโดยผู้เชี่ยวชาญ ทดลองใช้ระยะสั้นเพื่อปรับปรุงเนื้อหาสาระ นำไปใช้เพื่อแก้ปัญหาหรือการพัฒนาการเรียนรู้

TEST การทดสอบ การทดสอบและหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมก่อนนำไปใช้จริงโดยกระบวนการที่น่าเชื่อถือ เพื่อนำไปแก้ไขปัญหาได้อย่างสัมฤทธิ์ผลกับประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) อำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์และใช้ในการดำเนินการวิจัย ชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในด้านการพัฒนาชุดการเรียนรู้ การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) ควรกำหนดนโยบายในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาให้ได้ผลงานทางวิชาการในโรงเรียนโดยผ่านกระบวนการวิจัยด้านต่าง ๆ

2. โรงเรียนชุมชนบ้านหัวพลวง (รัฐพรหมณีอุทิศ) ควรกำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมด้านสื่อ นวัตกรรมผ่านเทคโนโลยีแทนการเปิดหนังสือ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งต่อไปควรกำหนดขั้นตอนการใช้นวัตกรรม ให้มีความชัดเจน และง่ายต่อการปฏิบัติ
2. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งต่อไปควรปรับในส่วนของสีและขนาดตัวอักษร ให้อ่านง่าย ชัดเจน เหมาะสม
3. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง พุทธประวัติด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในครั้งต่อไปควรปรับจำนวนนวัตกรรม ให้พอเหมาะกับการเรียนรู้ ของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- จิตาภรณ์ ถิ่นทองโขบ. (2562). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (รายงานการวิจัย). กระทรวงศึกษาธิการ : โรงเรียนโคกโพธิ์ไชยศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ณภัคร ช่วยแสง. (2556). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์และแผนผังความคิด เรื่อง ภูมิศาสตร์ทวีปยุโรป และทวีปแอฟริกา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณัฐวิวัฒน์ อนันตะสุข. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

- ทัศนีย์ โทวรรณ. (2555). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องจังหวัดของเรา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ยุสนีย์ เจมะ. (2560). ผลการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ที่มีต่อผลการคิดเชิงวิจารณ์ญาณวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วิทวัส แก้วสม. (2562). ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคจิ๊กซอว์ประกอบหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้วิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศิริธร เขาวนชื่น. (2556). การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ (Jigsaw) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง อาณาจักรสุโขทัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัษฎายุทธ พุทธิ. (2559). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ เรื่อง การหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิคจิ๊กซอว์ ประกอบผังความคิด. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Development of Online Lessons to Develop Creative Thai Writing according to Guilford's Concept for Prathomsuksa 2 students

Tassanee Promkling¹

Received: December 26, 2022

Revised: August 05 2023

Accepted: September 24, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the effectiveness of online lessons; 2) to compare writing ability during before and after studying with online lessons; 3) to study the effectiveness of online lessons to develop creative Thai writing; and 4) to study the satisfaction of Prathomsuksa 2 students towards learning with online lessons to develop creative Thai writing according to Guilford's concept for Prathomsuksa 2 students. It was conducted using a single-group experimental design to test before class and after class. The sample group used in the study consisted of 33 Prathomsuksa 2 students in the 2nd semester of the 2021 academic year at Wat Maneepraisan Municipal School under the Education Division, Mae Sot Municipality, Tak Province, 1 classroom, obtained by purposive sampling. The tools used in the study included learning plans, online lessons, test to measure creative Thai writing ability and satisfaction questionnaire. Data were analyzed by using percentages, means, standard deviations and t-test.

The results of the research found that 1) online lessons to develop creative Thai writing according to Guilford's concept for Prathomsuksa 2 students created by

¹ Tessaban WatManeepraisan School

Corresponding author, e-mail: ttttbbb888@gmail.com

the researcher was effective (E_1/E_2) higher than the specified criteria, equal to 83.69/81.83; 2) students who studied with online lessons to develop creative Thai writing according to Guilford's ideas for Prathomsuksa 2 students had the mean score after learning significantly higher than before learning at the .05 level; 3) effectiveness index of online lessons to develop creative Thai writing according to Guilford's concept for Prathomsuksa 2 students was higher than the specified criteria, which was not less than 0.50; and 4) students were satisfied towards learning with online lessons to develop creative Thai writing according to Guilford's concept for Prathomsuksa 2 students, it was at a very satisfied level (\bar{x} = 4.33, S.D. = 0.20).

Keywords: Online Lessons, Creative Thai Writing, Guilford's Concept

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิด ของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

ทัศนีย์ พรหมกลิ่ง¹

Received: December 26, 2022

Revised: August 05 2023

Accepted: September 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการเขียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ 3) ศึกษาประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ และ 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ดำเนินการโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 33 คน โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพรสณฑ์ สังกัดกองการศึกษา เทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก จำนวน 1 ห้องเรียน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ บทเรียนออนไลน์ แบบทดสอบวัดความสามารถในการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ดสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เท่ากับ 83.69/81.83 2) นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ

¹ โรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพรสณฑ์; Tessaban WatManeepraisoon School

Corresponding author, e-mail: ttttbbb888@gmail.com

กิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ ไม่ต่ำกว่า 0.50 และ 4) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.20$)

คำสำคัญ: บทเรียนออนไลน์, การเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์, แนวคิดของกิลฟอร์ด

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างคนไทยทั้งชาติ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วจึงเกิดความเข้าใจตรงกันการมีภาษาใช้ร่วมกันในระหว่างคนหมู่มาก ทำให้เกิดพลังเกิดความรู้สึกเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ภาษาไทยจึงเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติไทยและเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ควรแก่การรักษาไว้ ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรเดชาธิราช บรมนาถบพิตร ความหนึ่งว่า “ ภาษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของชาติประเทศไทยนั้นมีภาษาของเราเอง ซึ่งต้องหวงแหนเราโชคดีที่มีภาษาของตนเองแต่โบราณกาล จึงสมควรอย่างยิ่งที่ต้องรักษาไว้” (คณาจารย์ สมานมิตร, 2547) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์มีผลกระทบอย่างรุนแรง เป็นทั้งโอกาสและภัยคุกคามต่อสังคมไทย ทำให้ประเทศไทยที่กำลังเร่งรัดพัฒนาต้องเผชิญกับการผันผวนทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมพื้นฐานทางสังคมและวัฒนธรรม เอกลักษณ์ทางภาษาและภูมิปัญญาของชาติขาดการสืบต่อเชื่อมโยงอย่างชัดเจนและเป็นระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้น การสอนหลักเกณฑ์ทางภาษาไทยให้แก่ นักเรียน ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานครูจึงต้องใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย ใช้วิธีการสอดแทรกหลักภาษาไปในกระบวนการเรียนการสอนอ่านสอนเขียนอย่างผสมกลมกลืน นั้นหมายความว่า ครูจะต้องรู้วิธีสอนหลักภาษาโดยผสมผสานไปกับการสอนการใช้ภาษาเพื่อให้นักเรียนที่จบในแต่ละระดับชั้น เป็นคนไทยที่มีคุณภาพพร้อมที่จะปกป้องรักษาความเป็นชาติไทยต่อไปในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

การเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบันมีได้มุ่งหวังให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้เพียงอย่างเดียว หากมุ่งหวังให้นักเรียนนำความรู้ความสามารถไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงสื่อสารกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารได้เป็นอย่างดีรวมทั้งต้องรักษาภาษาไทยไว้ในฐานะที่เป็นสมบัติของชาติ การกำหนดสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดตามสาระหลักทั้ง 5 หัวข้อ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด หลักการใช้ภาษา วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อให้เห็นภาพรวมทั้งหมดว่ามีอะไรที่ต้องเรียนรู้บ้าง ธรรมชาติของภาษาไทยเป็นเรื่องของทักษะ ซึ่งจะแยกเนื้อหาสาระของแต่ละชั้นปีโดยเด็ดขาด ไม่ได้จำเป็นต้องมีกระบวนการฝึกทักษะต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องกันไป (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554)

ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มี ระบบประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในภายนอกเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งข้อมูลที่ได้จะเป็นตัวชี้ถึงผลสำเร็จของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในระดับชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) สำหรับผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2563 พบว่า ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 51.60 โดยสาระที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การฟัง การดูและการพูด เฉลี่ยร้อยละ 63.95 ส่วนสาระที่มีผลการประเมินในระดับน้อยที่สุด คือ สาระการเขียนเฉลี่ยร้อยละ 42.66 และในส่วนของเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก พบว่า ผลการประเมินสาระการเขียนมีค่าเฉลี่ยเพียง ร้อยละ 42.54 และผลการประเมินของโรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพรสณฑ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 42.

เนื่องจากการเขียนเชิงสร้างสรรค์เข้ามามีบทบาทต่อการศึกษามากขึ้น เพราะมีเป้าหมายที่สำคัญ คือ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางการเขียนของนักเรียนและส่งเสริมให้นักเรียนได้ใช้ทักษะ ในการเขียนเพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและจินตนาการจากประสบการณ์ต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2563 นโยบายการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาได้ขยายขอบข่ายจากระดับชาติเป็นการประเมินระดับท้องถิ่น คือ ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งจากผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาระดับเทศบาลนครแม่สอด จังหวัดตาก ผลการประเมินใน

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีค่าเฉลี่ย ร้อยละ 58.01 ในส่วนของโรงเรียนเทศบาลวัดมณีไพโรสถณ์ มีค่าเฉลี่ยร้อยละ 57.54 และจากการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในระดับโรงเรียน พบว่า นักเรียนมีผลการประเมินเฉลี่ยร้อยละ 64.56 สาระที่มีผลการประเมินน้อยที่สุด คือ สาระการเขียนเฉลี่ยร้อยละ 60.35 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของโรงเรียนที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 จากผลการประเมินดังกล่าวทำให้ทราบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลต่อการเขียนของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 1 ซึ่งเป็นช่วงชั้นที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ถ้านักเรียนเขียนไม่ได้ก็จะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ ในระดับชั้นที่สูงขึ้นไป ซึ่งกรณีการ พวงเกษม (2554) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนไว้ว่าการเขียนเป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษา นักเรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนสาระ หรือวิชาต่าง ๆ เพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่านและสามารถเขียนถ่ายทอดความรู้ที่นึกคิดจากเรื่องที่อ่าน เขียนขยายความจากเรื่องที่อ่านเขียนบรรยายจากเรื่องที่อ่าน เขียนประยุกต์โดยใช้ความสำคัญจากสิ่งที่อ่าน กับความรู้ที่นึกคิดของตน

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2551) จึงได้ให้ความสำคัญกับการเขียนว่า การเขียนงานชนิดใดก็ตาม ก่อนลงมือเขียนจะต้องคิดก่อน ขั้นตอนการคิดมีหลากหลายและดำเนินไปตามธรรมชาติของการคิด เมื่อคิดแล้วจึงลงมือกระทำและนำไปใช้ให้เหมาะสมแก่สถานการณ์และถ้านักเรียนคิดไม่ได้ คิดไม่เป็นก็ย่อมส่งผลกระทบต่อเขียนไปด้วย นอกจากนี้ข้อมูลการวิจัย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ ไม่สามารถเขียนเรื่องตามที่กำหนดให้ได้ ไม่ชอบเขียนและไม่สนใจการเขียน เขียนไม่เป็น ทั้งการเขียนเรียงความ ย่อความและจดหมาย ไม่สามารถเรียบเรียงถ้อยคำได้ตามต้องการ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนอยู่ในระดับต่ำส่วนหนึ่งมาจากการไม่ได้รับการฝึกทักษะการคิดและการเขียน เพราะการเขียนเป็นกระบวนการที่ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร (มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร, 2552) ขณะที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 (2) และ (3) เน้นให้มีการฝึกทักษะกระบวนการคิดให้แก่แก่นักเรียนและฝึกให้แก่นักเรียนให้คิดเป็นและทำเป็น นอกจากนี้ จุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคิด คือ กำหนดให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์และปรับวิธีคิดวิธีการทำงานได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ เป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ปัญหาเรื่อง การเขียนจึงมีความสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไข เพราะจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ ด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสอนในหลาย ๆ รูปแบบ เพื่อหาวิธีที่จะแก้ปัญหา นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและฝึกให้นักเรียนคิดเป็นและสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาเขียนได้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยอาศัยแนวคิดและหลักการที่ถูกต้อง ตลอดจนการใช้เครื่องมือในการฝึกปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ จะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังที่ทัศนีย์ ศรีหาบุตร (2550) ได้ศึกษาด้านการเขียน พบว่า ความสามารถในการเขียนจะสามารถเกิดขึ้นได้ เมื่อมีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ จะทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องแคล่วสามารถทำได้ดี สิ่งที่สร้างแรงจูงใจ ให้นักเรียนสนใจที่จะฝึกฝนคือ ครูต้องใช้ชุดฝึกซึ่งไม่ยากและไม่ง่ายจนเกินไป และควรมีหลายแบบ ทั้งนี้เพื่อเป็นการกระตุ้นความสนใจของนักเรียนให้ติดตามอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับความคิดเห็นของวรวัลย์ อินทรรัตน์ (2540) ได้ศึกษาพบว่า การใช้ชุดฝึกความคิดสร้างสรรค์ การใช้เทคนิคระดมสมอง การใช้แบบฝึกวาด การเล่นเกม การใช้บทเรียนสำเร็จรูปและการฝึกความไวในการรู้สึก สามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของบุคคลได้ และพรรณภา แสงยะรักษ์ และกาญจนา วิชญูปกรณ์ (2563) การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติศรีวิทยาکم ผลวิจัยพบว่า 1) ภาพรวมแผนจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับความเหมาะสมในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังเรียนของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 11.26 และ 15.38 ตามลำดับ คะแนนสอบหลังการจัดการเรียนรู้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบซินเนคติกส์ ภาพรวมพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

การจัดกิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์แม้จะมีผู้จัดทำมาแล้วหลายท่าน แต่ส่วนใหญ่ จะเป็นการเปรียบเทียบการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้านร้อยแก้ว การเขียนร้อยกรอง โดยมีครูเป็นผู้กำหนดหรือเป็นศูนย์กลาง แต่งานวิจัยครั้งนี้เน้นนักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ ให้ความกระจ่างในคำสั่งและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุง ในส่วนของกิจกรรมการฝึกก็เน้นให้นักเรียน สามารถฝึกฝนด้วยตนเอง ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและข้อเสนอแนะในงานวิจัยต่าง ๆ ประกอบกับ องค์ประกอบด้านการคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิด ริเริ่มและความคิดละเอียดลออมาเป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกทักษะการคิดสร้างสรรค์ เพราะเห็นว่าองค์ประกอบการคิดทั้ง 4 ด้านมีความชัดเจนและ

ละเอียดสามารถฝึกเด็กในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ดี ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ดจะทำให้ความสามารถการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 สูงขึ้นหรือไม่และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูหรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยดำเนินการทดลองด้วยตนเองตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นข้อสอบแบบอัตนัยเขียนตอบ จำนวน 4 ชุด 6 ข้อ
2. ดำเนินการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการทำกิจกรรมในบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนทำการศึกษาร่วมกับทำกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

4. ทดสอบหลังเรียน (Post - test) กับกลุ่มทดลองด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นชุดเดิมที่ใช้กับการทดสอบก่อนเรียนแล้วบันทึกคะแนน

5. หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นักเรียนจำนวน 33 คน

6. นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ (t-test for Dependent)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยในครั้งนี้ สรุปผลได้ดังนี้

1. บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ 83.69/81.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ E_1/E_2 เท่ากับ 80/80 ที่กำหนดไว้

2. นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7034 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.34

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 2 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากการพัฒนาบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้แยกอภิปรายผลเป็นประเด็นต่าง ๆ ตามลำดับ ดังนี้

1. บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการกับผลลัพธ์ E_1/E_2 เท่ากับ 83.43/81.43 นั่นคือ นักเรียนมีคะแนนการทำกิจกรรมระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 83.43 และมีคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คิดเป็นร้อยละ 81.43 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นั่นเป็นเพราะว่า บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ได้สร้างและพัฒนาขึ้นอย่างมีระบบ เป็นสื่อที่ได้ทำการทดลองหาประสิทธิภาพก่อนที่จะนำไปใช้ รวมทั้งเป็นสื่อที่ได้รับการตรวจสอบและพิจารณาจากคณะที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญด้านวัดและประเมินผล ทำให้ได้บทเรียนออนไลน์ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยได้ค่า E_1/E_2 จากการทดลองกลุ่มใหญ่ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเมื่อนำไปใช้ทดลองกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างได้ค่า E_1/E_2 เท่ากับ 83.69/81.83 สอดคล้องกับแนวความคิดของคาร์ลสัน และคณะ (Carlson, R.D., et al., 1998) กล่าวว่า การเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นภาพที่ชัดเจนของการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) ซึ่งก่อให้เกิดโอกาสที่ชัดเจนในการนำการศึกษาที่ด้อยโอกาสเป็นการจัดหาเครื่องมือใหม่ ๆ สำหรับส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มเครื่องมืออำนวยความสะดวกที่ช่วยจัดปัญหา เรื่องสถานที่และเวลา และสอดคล้องกับบิดานันท์ มลิทอง (2554) ให้ความหมายว่า การเรียน การสอนผ่านเว็บเป็นการใช้เว็บในการเรียนการสอนโดยอาจใช้เว็บเพื่อนำเสนอบทเรียนในลักษณะสื่อหลายมิติของวิชาทั้งหมดตามหลักสูตร หรือใช้เพียงการเสนอข้อมูลบางอย่างเพื่อประกอบการสอนก็ได้ รวมทั้งใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะต่าง ๆ ของการสื่อสาร

ที่มีอยู่ในระบบอินเทอร์เน็ต เช่น การเขียนโต้ตอบกันทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ และการพูดคุยสดด้วยข้อความและเสียงมาใช้ประกอบด้วยกันเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนี้ในการสร้างบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด ยังคำนึงถึงทักษะการคิดของผู้เรียนอีกด้วย การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นทักษะที่มีความจำเป็นและมีประโยชน์หลากหลาย ดังที่พิสมัย ศรีอำไพ (2545) กล่าวว่า ประโยชน์ต่อนักเรียน ทำให้จิตใจกล้าแข็ง คิดอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กได้แสดงออก ความรู้สึกสะท้อนอารมณ์และมีสุนทรียภาพ เปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองความสามารถทางการเขียน และเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็นความเข้าใจและแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้า ประโยชน์ต่อครู เป็นวิธีการที่จะช่วยให้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นวิธีการที่จะช่วยให้เกิดความคุ้นเคยและเข้าใจเด็กเป็นรายบุคคล และเป็นวิธีการที่จะช่วยให้เข้าใจประสบการณ์ของเด็ก ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ได้ศึกษาค้นคว้าทำงานและการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์เพ็ญ วิเศษสิงห์ (2558) พบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้จัดการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้ข้อมูลท้องถิ่น เกี่ยวกับสถานที่สำคัญที่อยู่ใกล้บริเวณโรงเรียน ประวัติความเป็นมาของวัด พิธีกรรมโบราณของวัดไผ่ล้อม วิถีชีวิตของผู้คนที่สร้างอาชีพในตลาดปทุมมงคล 2) ผลการพัฒนาแบบฝึกทักษะประกอบด้วย 1) ชื่อเรื่อง 2) คำนำ 3) คำชี้แจง 4) มาตรฐานตัวชี้วัด 5) แบบทดสอบก่อนเรียน 6) แบบฝึกทักษะ จำนวน 3 เรื่อง เล่าขานตำนานวัดไผ่ล้อม น้อมนำพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ แวะสักกนิตตลาดปทุมมงคล 7) แบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งแบบฝึกทักษะมีประสิทธิภาพ 82.74/82.63 และศรีญาดา เทียมหมอก (2557) พบว่า ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยบทเรียนออนไลน์การอ่านจับใจความ โดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ความคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.05/81.33

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัย

สร้างขึ้นแต่ละเรื่องมีความน่าสนใจ และได้ผ่านการสร้างและหาคุณภาพ มาอย่างดี และเป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ศึกษาและลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองทำให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ใหม่ ได้ฝึกฝนได้ศึกษาวิเคราะห์ความรู้ ได้ทำกิจกรรม ประกอบกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่น่าสนใจ ซึ่งทั้งสองสิ่งเป็นตัวกระตุ้นและเร้าความสนใจของผู้เรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจได้ด้วยตนเองไม่เบียดเบียนต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุวัตถุประสงค์ นอกจากนี้บทเรียนออนไลน์ที่สร้างขึ้น ยังสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลทำให้ผู้เรียนรู้ช้าหรือเร็ว สามารถเรียนรู้ได้เท่ากันตามความสามารถของตนเองได้อีกด้วย สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกที่ ทุกเวลา สอดคล้องกับแนวความคิดของถนอมพร เลหาจรัสแสง (2561) ให้ความหมายว่า การสอนบนเว็บ (Web-based Instruction) เป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และแก้ปัญหาในเรื่องข้อจำกัดทางด้าน สถานที่และเวลาโดยการสอน บนเว็บ จะประยุกต์ใช้คุณสมบัติและทรัพยากรของเว็ลด์ ไรด์ เว็บ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนการสอนที่จัดขึ้นผ่านเว็บนี้ อาจเป็นบางส่วน หรือทั้งหมดของกระบวนการเรียนการสอนก็ได้ และคาน (Khan, B. H., 1997) ได้ให้คำจำกัดความของการเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web-based Instruction) ไว้ว่าเป็นการเรียนการสอนที่อาศัยโปรแกรมไฮเปอร์มีเดียที่ช่วยในการสอน โดยการใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะและทรัพยากรของอินเทอร์เน็ต มาสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายโดยส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้อย่างมากมายและสนับสนุนการเรียนรู้ในทุกทาง นอกจากนี้ การเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมด้วยตนเองสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้ จนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความสุขต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับทิสนา เขมมณี (2551) กล่าวถึงรูปแบบการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในชั้นประถมศึกษาไว้ว่าสอดคล้องกันสามารถสรุปได้ดังนี้ เขียนเป็นเรื่องราว โดยการจัดหมู่เขียนเป็นเรื่องบนกระดาษ กำหนดคำ ข้อความ ประโยค ภาพ ชื่อเรื่อง นิทาน สิ่งของ แล้วนำไปเขียนเป็นเรื่องราว การเขียนแสดงความรู้สึกนึกคิดตามความต้องการ และตามจินตนาการ การเขียนเล่าเรื่องประสบการณ์ คือ การให้นักเรียนเขียนเล่าเรื่องประสบการณ์ของตนเอง การเขียนคำโฆษณา คำขวัญและคำอวยพรมีการให้เขียนคำโฆษณา คำขวัญและคำอวยพรจากสิ่งที่กำหนดให้และเขียนตามความพอใจ การเขียนกลอน คือ ให้เขียนกลอนบรรยายภาพหรือเขียนนิทานคำกลอนสั้น ๆ การ

เขียนเพื่อการแสดงและการเขียนเพื่อการติดต่อสื่อสาร เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และผลงานมีมากขึ้น การเรียนรู้จึงมีความคงทนมากขึ้น มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณมากขึ้น มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น มีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น และบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นสื่อการสอนที่สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในการเขียนมากขึ้น โดยเฉพาะบทอ่านบางบทที่นำมามีความทันสมัยเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันหรืออาจจะเป็นเรื่องที่น่าสนใจ สอดคล้องกับแนวความคิดกุกุยา ตันตีผลาชีวะ (2551) กล่าวว่า การคิดสร้างสรรค์หรือการออกแบบสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่คิดในลักษณะอนกนัยที่ทำให้เกิดการค้นพบสิ่งแปลกใหม่ด้วยการดัดแปลง ปรับปรุงผสมผสาน รวมถึงการประดิษฐ์และค้นพบสิ่งต่าง ๆ เป็นการคิดทั้งเหตุผลและจินตนาการ จนเกิดผลงาน สามารถพัฒนาได้ด้วยการทำกิจกรรมอิสระในการคิดการสังเกต สอดคล้องกับงานวิจัยพรรณภา แสงยรรักษ์ และกาญจนา วิชญาปกรณ์ (2563) การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบซินเนคติกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติศรีวิทยาคม ผลวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ก่อนและหลังเรียนของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย 11.26 และ 15.38 ตามลำดับ คะแนนสอบหลังการจัดการเรียนรู้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเพชรรัตน์ ยुरิ (2558) พบว่า ความสามารถของนักเรียนที่เรียนโดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC มีผลการเรียนรู้หลังการได้รับการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 0.7034 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 70.34 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้จัดสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกับการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง เป็นประสบการณ์ตรงที่นักเรียนได้ใช้ความสามารถในการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ สามารถแยกแยะ ถ่ายโอน รวบรวมและประเมินสิ่งที่เรียนได้ นอกจากนี้ในแต่ละกิจกรรมยังสอดแทรกการฝึกกลวิธีในการเขียนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายและสามารถนำกลวิธีที่

เหมาะสมไปประยุกต์ใช้ในการเรียนและในชีวิตประจำวัน ซึ่งจะช่วยให้การเขียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนดีขึ้น และเกิดทักษะการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ได้ สอดคล้องกับแนวความคิดของสมศักดิ์ ภู่วิภาตาวรรณ (2554) ได้สรุปนิยามของความคิดสร้างสรรค์ว่าความคิดสร้างสรรค์ เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากแก่การให้คำจำกัดความที่แน่นอนตายตัว ถ้าจะพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงผลงาน (Product) ผลงานนั้นต้องเป็นผลงานที่แปลกใหม่ และมีคุณค่า กล่าวคือ ใช้ได้โดยมีคนยอมรับ ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์ในเชิงกระบวนการ (Process) กระบวนการการคิดสร้างสรรค์ คือ การเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งของหรือความคิดที่มีความแตกต่างกันมากเข้าด้วยกัน ถ้าพิจารณาความคิดสร้างสรรค์เชิงบุคคล บุคคลนั้นจะต้องเป็นคนที่มีความแปลกเป็นตัวของตัวเอง (Originality) เป็นผู้ที่มีความคิดคล่อง (Fluency) มีความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และมีความคิดละเอียดลออในความคิดนั้น ๆ ได้ (Elaboration) และฐะปะนีย์ นาครทรรพ (2552) ให้ความหมายของการเขียนว่า การเขียนเป็นอักษรที่ต้องใช้เวลานานกว่าทักษะอื่น ๆ เริ่มตั้งแต่การคัดลายมือการเขียนตัวหนังสือให้ถูกแบบการสะกดตัวให้ถูกต้อง การถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นตัวหนังสือให้ผู้อื่นอ่านเข้าใจ ตลอดจนการเขียนถ้อยคำสำนวนให้สละสลวยได้ประโยชน์ตรงตามจุดประสงค์ ผู้วิจัยได้สร้างบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้เนื้อหาเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนมีรูปแบบที่น่าสนใจสอดคล้องเชื่อมโยงกับเนื้อหา มีภาพการ์ตูนประกอบ ในบทเรียน มีการเฉลยคำตอบไว้ทุกกิจกรรม เพื่อให้ นักเรียนสามารถตรวจสอบคำตอบได้ทันที ซึ่งนับว่าเป็นการเสริมแรงในทางบวก เรียนรู้ได้ตลอดเวลา สอดคล้องกับแนวความคิดของจิตพิทย์ ณ สงขลา (2552) ได้ให้ความหมายการเรียนการสอนผ่านเว็บว่า หมายถึง การผนวกคุณสมบัติไฮเปอร์มีเดียเข้ากับคุณสมบัติของเครือข่ายเวิลด์ไวด์เว็บ เพื่อสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ในมิติที่ไม่มีขอบเขตจำกัดด้วยระยะทางและเวลาที่แตกต่างกันของนักเรียน (Learning without Boundary) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสายใจ ภูสีเชียว (2556) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนตามจินตนาการของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อประสม โรงเรียนหนองกุงศรีวิทยาคม ผลการวิจัย พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผล ความก้าวหน้าทางการเรียนเท่ากับ 0.7711 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อประสม เรื่อง การเขียนตามจินตนาการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นจาก ก่อนเรียน ร้อยละ 77.11

4. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด เป็นสื่อการเรียนรู้ที่มีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย มีเนื้อหาและรูปภาพประกอบที่น่าสนใจ เนื้อหาที่นำมาเป็นบทเรียนมีความทันสมัย เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน มีความเหมาะสมกับระดับและวัยของผู้เรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขและสามารถลงมือปฏิบัติและตอบคำถามในกิจกรรมหรือแบบฝึกต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้ฝึกทักษะการเขียนสร้างสรรค์ ทั้งในและนอกเวลาเรียน รับทราบข้อมูลย้อนกลับได้ทันที เมื่อจบบทเรียนแล้วมีการประเมินผลทันทีทำให้นักเรียนทราบพัฒนาการของตนเอง เห็นความสำคัญของตนเองเกิดความพึงพอใจในการเรียน และการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด ทำให้นักเรียนเป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและต้องการค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา และได้รับประสบการณ์ตรงจากสื่อของจริง สอดคล้องกับแนวความคิดคาร์ลสันและคณะ (Carlson, R.D., et al., 1998) กล่าวว่า การเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นภาพที่ชัดเจนของการผสมผสานระหว่างเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) ซึ่งก่อให้เกิดโอกาสที่ชัดเจนในการนำการศึกษาที่ด้อยโอกาสเป็นการจัดหาเครื่องมือใหม่ ๆ สำหรับส่งเสริมการเรียนรู้และเพิ่มเครื่องมืออำนวยความสะดวกที่ช่วยขจัดปัญหา เรื่องสถานที่และเวลา อีกทั้งการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์ เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ใช้สอนประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นอยากค้นคว้าหาคำตอบ ทำให้นักเรียนมีความชอบและสนุกสนานในกิจกรรม เพลิดเพลินกับการเรียน ไม่รู้สึกเบื่อหน่ายกับเนื้อหาหรือกิจกรรมที่กำลังศึกษาค้นคว้า โดยมีครูเป็นผู้คอยให้กำลังใจ จึงส่งเสริมให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์ เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของนันทพร ภูครองนาค (2560) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกนึกคิด หรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรมในเชิงบวก ดังนั้นความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนหรือความต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรรณภา

แสงยะรักษ์ และกาญจนา วิชญาปกรณ์ (2563) การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสันติคีรีวิทยาคม ผลวิจัยพบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบชินเนคติกส์ ภาพรวมพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจระดับมาก และเพชรรัตน์ ยური (2558) ศึกษาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC โรงเรียนวัดแสมดำ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC ในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

องค์ความรู้ใหม่

การเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีองค์ประกอบ คือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 แผน
2. บทเรียนออนไลน์ จำนวน 6 เรื่อง ประกอบด้วย เรื่องที่ 1 เรียนรู้การเขียนคำ เรื่องที่ 2 ลีกล้ำการเขียนประโยคใหม่ เรื่องที่ 3 ใฝ่ใจการเขียนสื่อสาร เรื่องที่ 4 เชี่ยวชาญการเขียนต่อเนื่อง เรื่องที่ 5 สร้างเรื่องจากบทสนทนา เรื่องที่ 6 พัฒนางานเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นข้อสอบแบบอัตนัย 4 ชุด จำนวน 6 ข้อ

บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านจดจำในสิ่งที่เรียนได้ดีและเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม ได้ทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง นักเรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้น ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ๆ ในห้องเรียนออนไลน์ จึงทำให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ในทางที่ดี อีกทั้งการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีความพึงพอใจต่อการ

เรียนวิชาภาษาไทย และรู้คุณค่าของการเรียนภาษาไทย จึงควรนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ก่อนให้นักเรียนเรียนรู้ตามบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งให้คำแนะนำในการใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ดแก่นักเรียน จากนั้นจึงให้นักเรียน ทำกิจกรรม เพราะหากครูนำบทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด ไปให้นักเรียนศึกษาโดยไม่ได้ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนก็จะไม่สามารถทำกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง การใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ด ก็จะไม่เกิดประโยชน์ต่อครูและนักเรียน

2. การสอนโดยใช้บทเรียนออนไลน์เพื่อพัฒนาการเขียนภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของกิลฟอร์ดนั้น ครูต้องกระตุ้นให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมหากนักเรียนมีความกระตือรือร้น นักเรียนก็จะสามารถเกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ครูผู้สอนควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกบทอ่าน จะช่วยให้บทอ่านที่อยู่ในความสนใจและใกล้เคียงกับความต้องการของนักเรียนอย่างแท้จริง

4. ครูผู้สอนควรมีการนำบทอ่านจากเอกสารจริงมาให้นักเรียนได้ฝึกเขียนเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพราะสามารถแก้ไขปัญหาการเขียนของนักเรียนได้ และเมื่อได้ฝึกอ่านบ่อย ๆ นักเรียนจะเป็นนักเขียนที่ดีและมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่าน

เอกสารอ้างอิง

กรรณิการ์ พวงเกษม. (2554). *การสอนเขียนเรื่องโดยใช้จินตนาการทางสร้างสรรค์ในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คู่มือการเรียนการสอนภาษาไทย คิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์: เรียงความย่อความและสรุปความ ช่วงชั้นที่ 1-ช่วงชั้นที่ 4*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ
คำ สกสค.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการคิด*. กรุงเทพฯ : สำนักงาน
ปลัดกระทรวง.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2554). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
สาราเด็ก.
- คณาจารย์ สมานมิตร. (2547). *หลักการสอนภาษาไทยสำหรับเยาวชน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- จันทร์เพ็ญ วิเศษสิงห์. (2558). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ข้อมูล
ท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. นครปฐม : โรงเรียนวัดไผ่ล้อม (พูล
ประชาอุปกัณฑ์) อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม.
- ใจทิพย์ ณ สงขลา. (2547). *การออกแบบการเรียนการสอนบนเว็บในระบบการเรียนอิเล็กทรอนิกส์*.
กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (2552). *การสอนภาษาไทยระดับประถม*. กรุงเทพฯ : เมธีพิปส์.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2561). *Designing e-Learning : หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อ
การเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อรุณการพิมพ์.
- ทัศนีย์ ศรีหาบุตร. (2550). *การเปรียบเทียบผลของการฝึกเป็นกลุ่มและรายบุคคลตามรูปแบบของ
วิลเลียมส์ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนเขื่อนอบลรัตน์ อำเภอบุรบดี จังหวัดขอนแก่น*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษาศา
สตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ทิตนา แคมณี. (2551). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นันทพร ภูครองนาค. (2560). การพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำตามมาตรฐานตัวสะกดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ขั้นตอนของแฮร์บาร์ต. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน). คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พรรณภา แสงยรัักษ์ และกาญจนา วิชญาปกรณ์. (2563). การพัฒนาทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้รูปแบบชินเนคติกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *Journal of Modern Learning Development*, 7(7), 217-232.
- พิศมัย ศรีอำไพ. (2545). การพัฒนาการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- เพชรรัตน์ ยุรี. (2558). การศึกษาความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค CIRC. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มิ่งขวัญ กิตติวรรณกร. (2552). มุมภาษาไทย โรงเรียนรักการอ่าน. เข้าถึงได้จาก https://www.bmaeducation.in.th/%20%20Content_%20view.aspx?%20con=423.
- วรวัลย์ อินทรัตน์. (2540). ผลของการฝึกกระตมสมองตามแนวคิดของวิลเลียมส์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ศรีธาดา เทียมหมอก. (2557). ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยบทเรียนออนไลน์การอ่านจับใจความโดยใช้สาระท้องถิ่นร่วมกับแผนที่ความคิด. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาธารธน์. (2554). การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สายใจ ภูสีเขียว. (2556). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ด้านการเขียนตามจินตนาการของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อประสม. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Carlson, R.D., et al. (1998). *So You Want to Develop Web-based Instruction-Points to Ponder*. Retrieved from http://www.coe.uh.edu/insite/elec_pub/HTML1998/de_carl.htm

Khan, B. H. (1997). *Web-Based Instruction*. Englewood Cliffs, New Jersey : Educational Technology Publications.

Development of the Brain-based learning experience provision Model to Promote Mathematics Basic Skills of Early Childhood in Kindergarten Year 2

Titisuda Tubta¹

Received: December 30, 2022

Revised: August 12 2023

Accepted: September 24, 2023

Abstract

The purposes of this research article were 1) to develop and improve the brain-based learning experience model; 2) to study the results of using the brain-based learning experience provision model. The sample group consisted of 35 early childhood in Kindergarten Year 2 at Wat Don Kaeo Municipal School, academic year 2022. The research tools included a learning experience plan to test mathematics basic skills and early childhood satisfaction assessment form in Kindergarten Year 2. Statistics used to analyze data were mean, standard deviation, and t-test. The results of the research found that 1) the results of the model development included principles, objectives, and there were 5 steps for experience provision: (1) preparation step, (2) experience organizing step, (3) practice and memorization step, (4) knowledge exchange step and (5) experience summary step and Brain-based learning experience provision model had effective 83.52/85.14, and 2) the results of using the model found that 2.1) mathematics basic skills of early childhood in Kindergarten 2 who studied with a brain-based learning experience provision model after learning

¹ Wat Don Kaeo Municipal School

Corresponding author, e-mail: khunnay.nim352@gmail.com

had higher values than before learning at a statistical significance of .05, and 2.2) early childhood in Kindergarten 2 was at the highest level of satisfaction with the brain-based learning experience provision model to promote mathematics basic skills.

Keywords: Experience Provision Model, Brain-Based Learning, Mathematics Basic Skills

การพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

จิตติสุตา ตบุทา¹

Received: December 30, 2022

Revised: August 12 2023

Accepted: September 24, 2023

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน 2) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบทดสอบทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และแบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลการพัฒนาารูปแบบประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ มีขั้นตอนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นเตรียมความพร้อม (2) ขั้นจัดประสบการณ์ (3) ขั้นฝึกปฏิบัติและจดจำ (4) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ (5) ขั้นสรุปประสบการณ์ และรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มีประสิทธิภาพ 83.52/85.14 และ 2) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า 2.1) ทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานหลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2.2) เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 และเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด

¹ โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว

Corresponding author, e-mail: khunnay.nim352@gmail.com

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดประสบการณ์, การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน, ทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

บทนำ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนเพื่อวางรากฐานที่ดีให้แก่เด็กให้มีโอกาสได้รับการเสริมสร้างพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่พัฒนาการทุกด้านพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว และช่วงนี้เป็นช่วงที่สำคัญที่สุดในชีวิต การที่เด็กจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดึ้นขึ้นอยู่กับช่วงแรกของชีวิตนี้ว่าจะได้รับการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้องหรือไม่ ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กในวัยนี้ ควรเป็นไปอย่างเหมาะสมกับวัย เด็กควรมีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า คือ เด็กได้ใช้ทักษะการสำรวจเพื่อสำรวจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว การเล่น การทดลองและได้ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา การเลือก การตัดสินใจใช้ภาษาในการสื่อความหมาย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้แล้วการพัฒนาเด็กต้องครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา ซึ่งพบว่า การพัฒนาความสามารถทางด้านปัญญาด้วยเหตุผล เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาคน องค์ประกอบที่สำคัญของการพัฒนาการทางสติปัญญามีด้วยกันหลายองค์ประกอบ ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่รวมอยู่ด้วย ซึ่งทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์เป็นทักษะที่ช่วยให้เด็กคิดอย่างมีระเบียบ มีเหตุผลทางความคิด ละเอียตรอบคอบ สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว สังกัดเทศบาลนครแม่สอด อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ปีการศึกษา 2563-2564 ผลจากการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า เด็กมีปัญหาด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีปัญหาทักษะการนับจำนวน ทักษะการเรียงลำดับตัวเลข ทักษะการวัด ทักษะการเปรียบเทียบ และทักษะการจำแนก เนื่องจากการใช้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ไม่สอดคล้องสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมกับทักษะทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้เด็กปฐมวัยขาดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ซึ่งผลพัฒนาการด้านสติปัญญา

ตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ 10 พบว่า ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้งหมด มีค่าเฉลี่ยในระดับ 1.25 ซึ่งต่ำกว่ามาตรฐานและต้องได้รับการปรับปรุง

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีสมองเป็นฐาน (Brain Based Learning: BBL) แล้วนำมาผสมผสานกับการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning: PBL) ทั้งนี้เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ครูผู้สอนจึงควรใช้ปัญหาเป็นตัวตั้ง เพราะกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งสมมุติฐานหาสาเหตุและกลไกของการเกิดปัญหา รวมทั้งการค้นคว้าความรู้พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาโดยผู้เรียนอาจจะไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นเลยแต่ก่อนมา แต่ผู้เรียนสามารถใช้ความรู้ที่มีอยู่เดิมหรือเคยเรียนมาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ผ่านกระบวนการคิดโดยใช้สมองเป็นฐาน และสะท้อนกลับไปสู่การสร้างองค์ความรู้ และเกิดความคิดรวบยอดอันจะนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ต่อไป ซึ่งการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเฝ้าหาความรู้เพื่อกระบวนการคิด โดยการคิดแก้ปัญหาเพื่อการเรียนรู้ การปรับตัวและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในสภาพสมดุลหรือคิดมโนทัศน์เพื่อการเรียนรู้ การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งหมด แล้วนำมาจัดระบบตามลำดับความสัมพันธ์เพื่อสร้างความคิดรวบยอด (วิโรจน์ ลักษณะอาติศร, 2560)

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว การส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยจึงเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำหลักการ แนวคิด กลวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมาเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

2.1 เพื่อเปรียบเทียบทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังจากที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งหมด 99 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาลวัดดอนแก้ว ปีการศึกษา 2565 จำนวน 35 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่มโดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม (Cluster Sampling Random)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning ; BBL) หน่วย : สนุกกับตัวเลข และหน่วย : ของใจ

2. แบบทดสอบทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 4 ชุด ชุดละ 5 ข้อ ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบทดสอบทักษะการนับจำนวน ชุดที่ 2 แบบทดสอบทักษะการเรียงลำดับตัวเลข ชุดที่ 3 แบบทดสอบทักษะการเปรียบเทียบ และชุดที่ 4 แบบทดสอบทักษะการจำแนก

3. แบบประเมินความพึงพอใจของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อใช้ในการพรรณนาวิเคราะห์ผลการวิจัย

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหา (IOC) โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและเนื้อหา ผ่านเกณฑ์ทุกข้อโดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80-1.00

2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบข้อสอบรายข้อใช้วิธีวิเคราะห์แบบอิงเกณฑ์ของเบรนนัน (Brennan) และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการของโลเวท (Lovett)

3. การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 วิเคราะห์ตามเกณฑ์ 80/80

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานในการวิจัย วิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการด้านทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วย ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้การทดสอบค่าที่โดยการทดสอบค่าที่ t-test for Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

จากการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในครั้งนี้พบว่า

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบเท่ากับ 83.52/85.14 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่ารูปแบบมีประสิทธิภาพที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2

การทดลอง	จำนวนนักเรียน (n)	คะแนนระหว่างเรียน		คะแนนหลังเรียน		ประสิทธิภาพ (E_1/E_2)	
		คะแนนเต็ม (A)	คะแนนรวมทุกคน (Σx)	คะแนนเต็ม (B)	คะแนนรวมทุกคน (ΣF)	กระบวนการ (E_1)	ผลลัพธ์ (E_2)
กลุ่มตัวอย่าง	35	52	1,520	20	596	83.52	85.14

จากตารางที่ 1 พบว่า เด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีคะแนนระหว่างเรียนเท่ากับ 1,520 และคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 596 ค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เท่ากับ 83.52/85.14 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า

2.1) ทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ก่อนและหลังเรียนด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	S.D.	ค่า t	df	P
ก่อนเรียน	35	20	8.55	1.37	64.88	34	0.00*
หลังเรียน	35	20	17.73	0.83			

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีคะแนนทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 8.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 1.37 คะแนนหลังเรียนค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เท่ากับ 17.73 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.83 ค่าสถิติ t เท่ากับ 64.88 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังจากเรียนโดยใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2.2) เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
1	สื่อและอุปกรณ์มีความน่าสนใจ	4.78	0.73	มากที่สุด
2	เล่นเกมหรือทำกิจกรรมเกี่ยวกับคณิตศาสตร์	4.56	0.77	มากที่สุด
3	ร่วมทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน	4.64	0.70	มากที่สุด
4	บรรยากาศในห้องเรียนเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.58	0.72	มากที่สุด
5	การจัดการเรียนรู้ทำให้เด็กเข้าใจเนื้อหาได้ง่าย	4.51	0.74	มากที่สุด

ข้อที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ความพึงพอใจ
	ค่าเฉลี่ยโดยรวม	4.61	0.73	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความพึงพอใจของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D.= 0.73) จากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ สื่อและอุปกรณ์มีความน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.78$, S.D.= 0.73) ร่วมทำกิจกรรมอย่างสนุกสนาน ($\bar{X} = 4.64$, S.D.= 0.70) และบรรยากาศในห้องเรียนเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.72) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีองค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนการสอน สารการเรียนรู้ ทักษะกระบวนการ สิ่งที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ระบบสังคม สิ่งสนับสนุน และหลักการตอบสนอง ซึ่งกระบวนการเรียนการสอน มี 5 คือ 1) ขั้นเตรียมความพร้อม 2) ขั้นจัดประสบการณ์ 3) ขั้นฝึกปฏิบัติและจดจำ 4) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และ 5) ขั้นสรุปประสบการณ์ และรูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.52/85.18 เมื่อเทียบกับเกณฑ์ 80/80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นอย่างมีระบบและมีวิธีการเหมาะสม ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร ศึกษาการจัดประสบการณ์ในการจัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย ต้องเริ่มเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อน เด็กต้องได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ก่อน โดยให้เด็กได้เรียนรู้ ฝึกฝนจากกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวอยู่กับที่และการเคลื่อนไหวแบบเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ การเคาะจังหวะ การนับและการเคลื่อนไหวประกอบอุปกรณ์ เด็กๆ สนุกสนานกับการร้องและการเต้น พร้อมทั้งมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการสัมผัสการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงที่นำไปสู่การเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ ทำให้เด็กสามารถจำแนกเปรียบเทียบจัดหมวดหมู่เรียงลำดับ การรู้ค่าจำนวนและเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีของเพียเจต์ คือ

ทฤษฎีการใช้ประสาทสัมผัส เด็กปฐมวัยเรียนรู้การนับโดยผ่านระบบสัมผัส เช่น การหยิบ การจับ การถือ การสัมผัสปริมาณหรือขนาดของจำนวนใดจำนวนหนึ่ง เด็กซึมซับจำนวนโดยการนับได้เห็น ปริมาณหรือขนาดของจำนวนแต่ละจำนวนมีความแตกต่างกัน และทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่ (Gagne's Theory of Learning) มีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเรียนคณิตศาสตร์ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยได้โดยตรงโดย การสร้างสถานการณ์หรือเหตุการณ์เพื่อสร้างความตั้งใจให้แก่เด็ก เมื่อเด็กเกิดความสนใจและตั้งใจเรียนแล้ว ครูจึงแจ้งวัตถุประสงค์ให้กับเด็กโดยพยายามเชื่อมโยงความรู้เดิมที่เคยเรียน มาก่อนแล้วกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน จากนั้นจึงเสนอความรู้ใหม่มีการชี้แนะแนวทางในการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้เด็กปฏิบัติจริง (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2562) สอดคล้องกับผลการวิจัยของกนกพร บัวแก้ว (2564) พบว่า ผลการพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์ตามทฤษฎีสมองเป็นฐานผสานแนวคิด การใช้ปัญหาเป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีความเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.68 และผลการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.88/86.11 และสอดคล้องกับดารินี ภูทอง (2560) พบว่า 1) กิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบ สืบเสาะหาความรู้ โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 มีความเหมาะสมในระดับมาก และมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.45/86.00 และ 2) ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับสอดคล้องกับวิจิตตรา จันทร์ศิริ (2558) พบว่า รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.75-4.25 โดยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มี 6 ชั้นได้แก่ ชั้นที่ 1 ชั้นสร้างความสนใจ ชั้นที่ 2 ชั้นวางแผน ชั้นที่ 3 ชั้นปฏิบัติกิจกรรม ชั้นที่ 4 ชั้นทบทวน ชั้นที่ 5 ชั้นนำเสนอ ชั้นที่ 6 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 พบว่า

2.1 ทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็น

ฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างมีระบบและได้รับการตรวจสอบแก้ไข ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คนเพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพด้วยความถูกต้องเหมาะสมและเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เด็กที่ปฏิบัติกิจกรรมเกิด ความสนุก กล้าแสดงออกมากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเองได้มากขึ้น เด็กรู้จักการสังเกต แก้ปัญหา เปรียบเทียบ สืบค้น หาเหตุผล หาคำตอบด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการต่าง ๆ ทั้งนี้เด็กจะมีโอกาสทำงานเป็นคู่หรือในกลุ่มเล็ก ๆ จะทำให้สามารถฟังวิธีการคิดที่แตกต่าง และรู้จักถ้อยแถลงวิธีการ อธิบายความคิดของตนทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานสำคัญ สำหรับการศึกษาที่สูงขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากสิ่งที่เป็น รูปธรรม เข้าใจง่าย อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้ได้ปฏิบัติจริงจน เกิดเป็นทักษะและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับงานวิจัยของมาลินี วิชัยโน (2557) พบว่า การจัดประสบการณ์เกมการศึกษาตามแนวคิดสมอง เป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดประสบการณ์เท่ากับ 81.67/86.42 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลการเปรียบเทียบทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โดยการจัดประสบการณ์เกมการศึกษา ตามแนวคิดสมองเป็นฐานมีคะแนนหลังการจัดประสบการณ์เฉลี่ยร้อยละ 89.42 ซึ่งสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์มีคะแนน เฉลี่ยร้อยละ 85.42 และผลการศึกษาพฤติกรรมมารการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์เกมการศึกษาตามแนวคิดสมองเป็นฐาน ทั้ง 4 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับเบญจมาศ สามชาติ (2556) พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยประยุกต์ใช้แนวคิดของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีพัฒนาการโดยรวมและเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา หลังการจัดประสบการณ์สูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับวิจิตตรา จันทร์ศิริ (2559) พบว่า ผลการเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนเรียน หลังเรียนของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน พบว่า เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 เด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด

ทั้งนี้เนื่องจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ผู้เรียนเรียนรู้้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับคุชฌี บริพัตร ณ อยุธยา (2558) กล่าวว่า การนำทฤษฎีการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้้อย่างหลากหลาย เป็นการฝึกใช้สมองเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการทำงานของสมองคือซีกซ้ายกับซีกขวา สมองทั้งสองด้านมีความสัมพันธ์กันอย่างสมดุลกัน เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนารอบด้าน โดยเฉพาะผู้เรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับอนุบาล เพราะถือว่าเป็นวัยที่มีความพร้อมและต้องการที่จะเรียนรู้ในบริบทที่หลากหลาย สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกสนานและเพลิดเพลินไปพร้อมกับกิจกรรมที่ผู้สอนนำมาใช้ เด็กได้นำเสนอวิธีการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานมีสื่อมากมายหลายอย่างในการทำกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานทำให้มีทักษะคณิตศาสตร์มีความสุขเมื่อได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นเด็กได้ ปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องปฏิบัติ จึงจะเข้าใจเด็กได้ประเมินตนเองหลังจากปฏิบัติกิจกรรม เด็กชอบเรียนคณิตศาสตร์ด้วยวิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยใช้สมองเป็นฐาน และการปฏิบัติกิจกรรมคณิตศาสตร์ได้หาคำตอบทบทวน และผลการศึกษาสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิจิตตรา จันทร์ศิริ (2558) พบว่า เจตคติของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานอยู่ระดับดี สอดคล้องกับผลการวิจัยของศิรินันท์ ว่องโชติกุล (2559) พบว่า คะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อรายวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้สมองเป็นฐาน ระดับประถมศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยของเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ความรู้ใหม่

ประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 เท่ากับ 83.52/85.14 ซึ่งมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่ารูปแบบมีประสิทธิภาพที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน หลังเรียนมีค่าสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้
สมองเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูผู้สอนควรมีการศึกษาและพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็ก
ปฐมวัยตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานในระดับอื่น ๆ เพื่อเป็นสื่อการ
เรียนการสอน

2. ครูผู้สอนที่จะนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน ระดับ
ปฐมวัยไปใช้ ควรศึกษาเพื่อทำความเข้าใจองค์ประกอบต่าง ๆ ของขั้นตอนการสอนก่อนนำไปใช้
โดยสามารถปรับเปลี่ยนระดับชั้น และจำนวนชั่วโมงการสอน ในแต่ละขั้นตอนได้ตามความเหมาะสม
โดยพิจารณาจากพื้นฐานของเด็กและขอบเขตของเนื้อหาในแต่ละเรื่องที่จะทำการสอน

3. เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ครูต้องเตรียมความ
พร้อมเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทเรียนก่อนโดยศึกษาแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมอง
เป็นฐาน เตรียมสื่อ อุปกรณ์ พร้อมศึกษาข้อมูลล่วงหน้า เพื่อให้คำแนะนำเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรม
รวมถึง การจัดห้องเรียน โดยจัดโต๊ะให้ครูสามารถเดินดูเด็กได้ทั้งห้อง จะช่วยทำให้กิจกรรมการเรียน
การสอนได้ผลดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร บัวแก้ว. (2564). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ตามทฤษฎีสมองเป็นฐาน (BBL)
ผสานแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความคิดสร้างสรรค์
ของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา*, 9(3), 313-326.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ.

- ดารินี ภูทอง. (2560). การพัฒนากิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้สมองเป็นฐานที่มีต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเอกชน เขตสายไหม กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ดุขฎีปริพัตร ณ อยุธยา. (2558). 65 กลวิธีพัฒนาสมองสู่ขีดสูงสุดของศักยภาพ. กรุงเทพฯ : นาน มีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- เบญจมาศ สามชาติ. (2556). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการโดยประยุกต์ใช้แนวคิดของการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน สำหรับนักเรียนอนุบาลปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มาลินี วิชัยโน. (2557). การจัดประสบการณ์เกมการศึกษาตามแนวคิดสมองเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- วิจิตตรา จันทร์ศิริ. (2558). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์การศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2562). การจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความคิดรวบยอด. กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำ นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- วิโรจน์ ลักษณะอดิศร. (2560). ปูทางให้ลูกไป สู่เส้นชัยที่ลูกหวัง. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ศรินันท์ ว่องโชติกุล. (2559). การพัฒนารูปแบบการสอนคณิตศาสตร์โดยใช้สมองเป็นฐานระดับ ประถมศึกษา. (ปริญญาโทการศึกษา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.